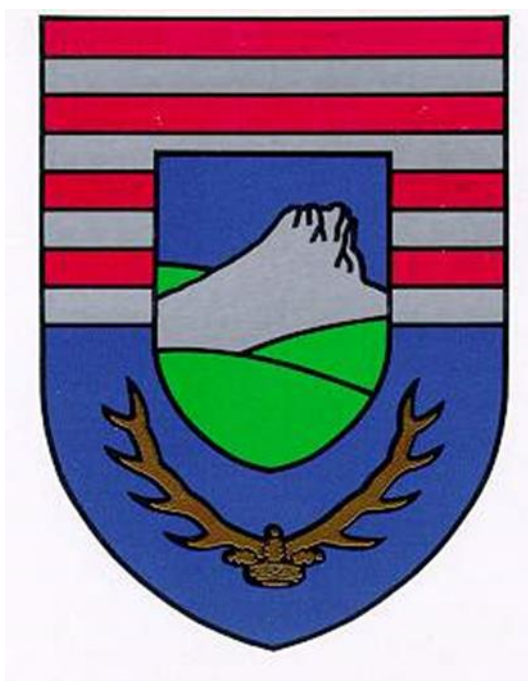

Helyi Esélyegyenlőségi Program

Budaörs Város Önkormányzata

2024-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés.....	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	12
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	15
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	40
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	65
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	73
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	80
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	88
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	91
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	92
1. A HEP IT részletei	92
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	92
A beavatkozások megvalósítói.....	93
Jövőképünk	94
3. Megvalósítás	101
3.1 A megvalósítás előkészítése.....	101
3.2 A megvalósítás folyamata	101
3.3 Monitoring és visszacsatolás	104
3.4 Nyilvánosság	104
3.6 Érvényesülés, módosítás.....	105
4. Elfogadás módja és dátuma.....	106

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet alapján megjelent Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Budaörs Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait¹, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A 2024-2028 időszakra szóló Helyi Esélyegyenlőségi Program elkészítését megelőzően Fórumot szerveztünk, ahol valamennyi célterületet és célcsoportot érintő egyeztetés folyt a meghívottak között. A program elkészítéséhez felhasználtuk az intézmények írásbeli beszámolóit és az elhangzott felvetéseiket, javaslataikat.

A település bemutatása

Budaörs a Budai-hegység - Szabadság-hegy csoportja, a Csiki-hegyek és a Tétényi-fennsík között fekszik a Budaörsi-medencében.

Az első földművelő, állattenyésztő csoportok az időszámítás előtt 3500 körül jelentek meg e tájon. A vidéken a római korban több villatelepülés jött létre. Épületmaradványok a Kamaraerdőben kerültek elő. Budaörs jelenlegi közigazgatási határa három középkori falu területét öleli fel. Örs, Csik és Horhi Pilis-megyei Buda-környéki szőlőtermelő falvak voltak. Az 1500-as évek végén a falvak elnéptelenedtek. Budaörsöt 1720-ban telepítette újra gróf Zichy Péterné gróf Bercesényi Zsuzsanna, aki 1719-ben váltotta vissza saját nevére a községet, s kinek tulajdonában is maradt 1745-ben bekövetkezett haláláig. 1739-ben pestis sújtotta a községet, mely az itt lakók közül 259 fővel végzett. Ezután újabb ötven sváb telepes családot költöztetett a faluba a földesúrnő. A fejlődés ütemére jellemző, hogy 1788-ban 35 paraszteszalád és 114 zsellércsalád élt a községben, számuk összesen 1143 fő volt. A XIX. században a lakosság száma folyamatosan nőtt. 1870-ben már 3449 főt számláltak, 1900-ban pedig 6104 fő vallotta magát budaörsinek.

Az első világháborúban sok budaörsi katona áldozta életét. Emléküket városunk kegyelettel megőrizte. Sajnálatos módon vált ismertté a község neve 1946-ban. Itt kezdődött meg a kitelepítés. Ekkor a lakosság 90%-át Németországba hurcolták.

¹ Költségvetési koncepció, Gazdasági program, Szolgáltatástervezési koncepció, Településfejlesztési stratégia, Településrendezési terv, Településszerkezeti terv, Településfejlesztési koncepció

Budaörs 1986-ban emelkedett városi rangra, és a rendszerváltást követően dinamikus fejlődésnek indult. A 2000-es évek elejére európai léptékkal mérve is komfortos várossá vált Budaörs: szinte teljessé vált a közműellátottság, megújultak a város főbb útjai, központja, játszóterek, parkok épültek, a polgármesteri hivatal felújításával a kor színvonalának megfelelő igazgatási központ jött létre. A város élen jár a modern technológiák alkalmazásában, a közoktatás színvonala és a közoktatási intézmények állapota szintén kiemelkedik a hasonló adottságú városok közül. Mindezek eredőjeként 2006-ra Budaörs Magyarország legfejlettebb településévé vált a KSH 17 jelzőszám alapján készített összehasonlító vizsgálata szerint.

A várost Budapest nyugati kapujának is nevezik, hiszen Budaörsön fut át az M1-M7-es autópálya, amely összeköti a fővárost Béccsel, illetve a Balatonnal. Budaörs egyedülálló fekvéséből adódik, hogy nem csak Budapest, de Bécs is közel fekszik hozzá: az autósútrán 1,5-2 óra alatt megközelíthető az osztrák főváros. Emellett a Budapest-Bécs vasútvonal is keresztezi a várost. Ezek az adottságok jelentősen hozzájárultak a város tökevonzó-képességéhez. A város kiváló fekvésének és a városvezetés rendszerváltás óta megvalósított következetes gazdaságfejlesztési stratégiájának köszönhetően Budaörs gazdasági fejlődése töretlenül ível felfelé. Budapest közelsége tömegesen vonzotta ide a nagy kereskedelmi láncokat, amelyek meghatározó infrastrukturális fejlesztéseket hajtottak végre, illetve a város jelentős iparüzési adó fizetőivé váltak.

Budaörs célja továbbra is az, hogy egy otthonosan élhető, hangulatos, értékőrző és teremtő, egyúttal modern, magas színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, dinamikusan fejlődő város legyen. E célok megvalósításának feltétele, hogy a város visszanyerje korábbi fejlődési dinamikáját.

A jövő kilátásait vizsgálva azonban számos akadállyal szembesül a város.

Az államháztartás helyzete és a makrogazdasági folyamatok, szolidaritási hozzájárulás közvetlenül és áttételesen is befolyásolják a város várható bevételeit, lévén nemcsak a központi költségvetési támogatásokra vannak hatással, hanem a helyi vállalkozásokra, lakossági fogyasztásra stb. is.

Budaörs város gazdasági potenciálját mindenekelőtt a kiemelkedő mértékű helyi iparüzési adója adja: azon települések egyike az országban, ahol a legtöbb iparüzési adó befolyik. A tervezést ezért rendkívüli mértékben befolyásolja, hogy milyen változások várhatók az iparüzési adóbevételek tekintetében.

Az adóbevétel mértékét befolyásolja a helyi vállalkozások prosperitása, ami az előre kalkulálhatatlan hazai és nemzetközi makrogazdasági folyamatoknak is függvénye.

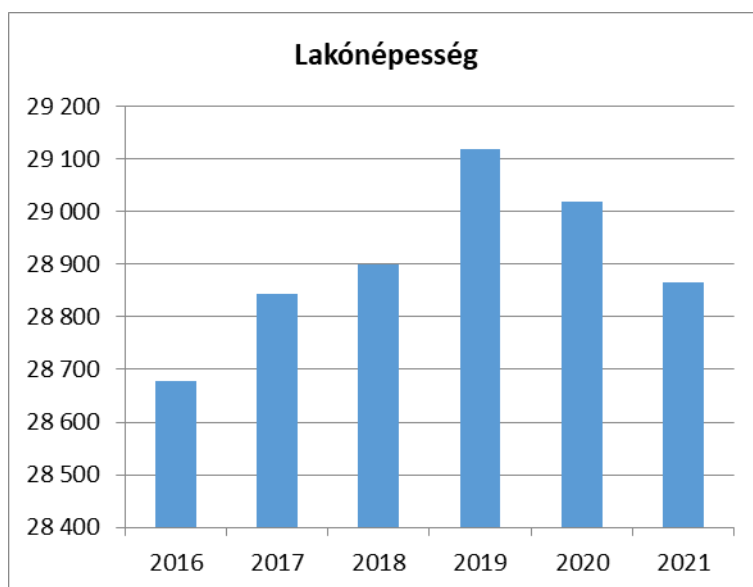
Budaörs korábbi eredményeit a nagy kereskedelmi, illetve logisztikai központok folyamatos betelepülése alapozta meg. Ez az extenzív fejlesztési út az elmúlt években már véget ért és nem járható tovább.

A Tudásváros koncepció alapján Budaörs tudásalapú gazdaságra, elsősorban kutatással és fejlesztéssel foglalkozó, magas hozzáadott értéket termelő vállalkozásokra kívánja a város jövőjét alapozni. A városban működő nagyvállalatoknak, illetve a kis- és középvállalkozásoknak köszönhetően a település foglalkoztatási helyzete alapvetően jó volt. A munkanélküliség mértéke jóval az országos átlag alatt maradt.

Budaörs vezetése komoly hangsúlyt fektet a város, mint lakóhely még vonzóbbá, emberközpontúvá tételére. A kertvárosi területek elsősorban azok számára népszerűbbek, akik a nagyvárosi forgatag helyett kellemes, nyugodt lakókörnyezetre vágnak.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	28 677	bázis év
2017	28 844	100,58%
2018	28 899	100,19%
2019	29 119	100,76%
2020	29 018	99,65%
2021	28 864	99,47%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

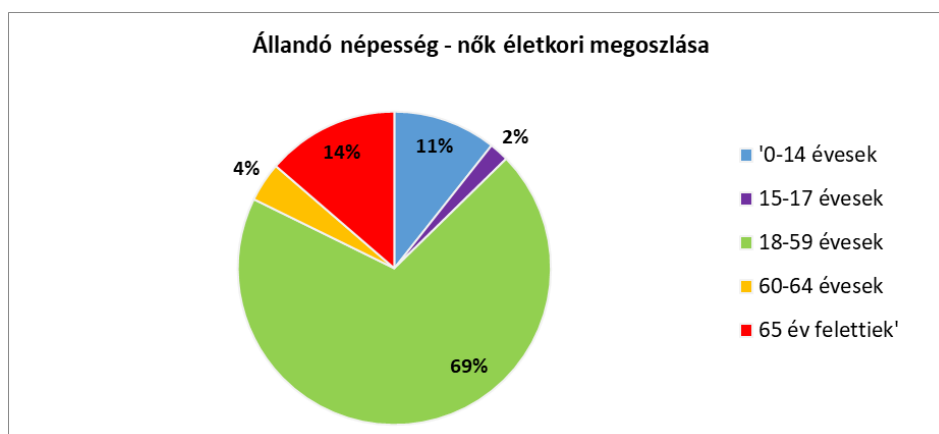
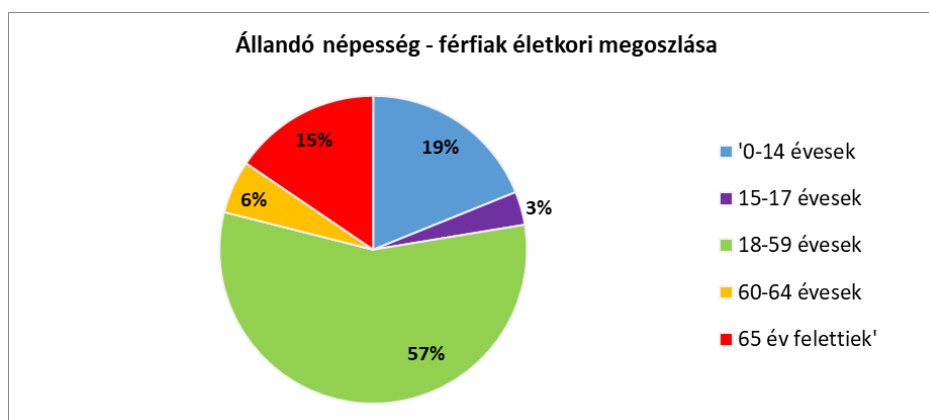

A lakónépesség száma 2019-ig folyamatosan nőtt, az ezt követő évben némi csökkenés tapasztalható, ami a Covid 19 járvány okozta magasabb halálozással hozható összefüggésbe. 2022. év végére ismét emelkedést mutatott, 29 397 főre növekedett. Budaörsre is jellemző az előregedő népesség. A 65 év feletti lakosok aránya a 14 éven aluli gyermekek arányszámához viszonyítva magasabb, több mint 20%-kal nőtt 2016-hoz képest. A 65 év feletti lakosok között az országos tendenciának megfelelően a nők aránya magasabb a férfiakéhoz képest.

Az elmúlt 10 év vonatkozásában elmondható, hogy a 0-5 éves korosztály száma 6%-kal csökkent, és ugyanennyivel nőtt a 6-18 évesek korosztály a 0-18 évesek között. A születések száma az utóbbi három évben folyamatosan csökken. A beköltöző lakosság csökkenése miatt nem várható a későbbi években sem, hogy a születések száma növekedni fog.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	14 386	15 429	29815	48,25%	51,75%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			844	2,83%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 719	2 512	5231	9,12%	8,43%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	504	474	978	1,69%	1,59%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	8 132	16 395	24527	27,27%	54,99%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	801	957	1758	2,69%	3,21%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	2 230	3 223	5453	7,48%	10,81%

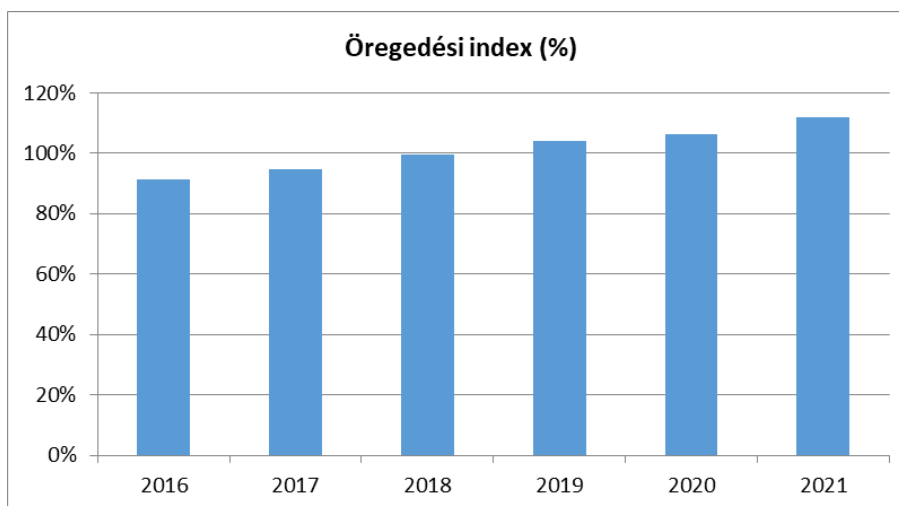
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 3. számú táblázatban látható adatokból kiderül, hogy 2016. év és 2021. év között **20%-kal emelkedett a 65 év feletti állandó lakosok száma**, míg a 0-14 éves korú gyermekek száma lassú ütemű csökkenést mutat. Budaörs Város Önkormányzata felismerte, hogy a szociális szolgáltatások területén fontos tényként kell kezelni, hogy az idősödő lakosság számához kell igazítani az ellátások kapacitásait. (Idősek Otthona férőhelyeinek bővítése megtörtént 2021. decemberében)

3. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 751	5 200	91,37%
2017	4 952	5 232	94,65%
2018	5 184	5 209	99,52%
2019	5 453	5 231	104,24%
2020	5 566	5 237	106,28%
2021	5 712	5 109	111,80%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az 1. számú táblázatban láthattuk, hogy 2016. évben 28 677 fő volt Budaörs lakónépességének száma, mely 2019. és 2020. évben meghaladta a 29 000-et, de 2021. évre ismét csökkenő számot mutatott és 28 864 fő volt a lakosok száma, ami a bázisévhez képest (2016.) -5,91 %-os eltérést jelent.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	8,90
2017	7,06
2018	-0,46
2019	4,90
2020	0,41
2021	-5,91

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbözetének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	1,26
2017	0,24
2018	0,00
2019	0,21
2020	-3,34
2021	-1,35

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Minden ember egyenlőnek született és képességei és lehetőségei határozzák meg egyéni boldogulását. Ezért mi olyan településen kívánunk élni, ahol nem kérdezik meg, hogy ki roma, és ki nem, ki a sváb, bajor és ki a magyar.

Fontos nekünk, hogy a mélyszegénységben élők esélyt kapjanak a felemelkedésre, megtalálják lelki és anyagi egyensúlyukat, hogy büszke tagjai legyenek a helyi társadalomnak.

A jövőnk múlik azon, hogy a gyerekeink ne kicsi felnőttek legyenek, megőrizzük boldog gyermekkorukat, hogy kiegyensúlyozott, aktív, egészséges lelkű és testű felnőttekké váljanak szüleik, barátaik örömeire és a társadalom hasznára.

Figyelünk arra, hogy az idősek, szüleink, nagyszüleink és kortársaik tiszteletben, megbecsülésben elégedetten éljenek közöttünk és városunkban.

Fontos számunkra, hogy a nők és férfiak egyforma lehetőséget és esélyt kapjanak céljaik megvalósításához, életük és munkájuk megszervezéséhez, lehetőségeik kiteljesedéséhez. Lelkiismereti kérdés, hogy a fizikai-egészségügyi hátrányokkal sújtottak életét szebbé, boldogabbá, élhetőbbé tegyük, s hogy ne érje őket közösségünkben kirekesztés, gúny, támadás.

Budaörs Város minden polgára méltó a tiszteletre, megbecsülésre, és mindenkinek joga van ahhoz, hogy életét boldogan, szeretetben élje le. A város önkormányzata azért dolgozik, hogy Budaörs az aktív, elégedett, megbecsült, a társadalmi hátrányoktól mind kevésbé sújtott emberek városa legyen.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Budaörs Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

- Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

- E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.
- További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

- Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.
- További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.
- Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan.

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és 2021.06.30-i módosítása
- a Belügyminisztérium honlapján megjelent „MÓDSZERTANI ÚTMUTATÓ a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nktv.)

előírásaira.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testületének a pénzübeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 53/2013. (XII. 21.), valamint a felnőtt és gyermek személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról szóló 24/2004. (IV. 20.) önkormányzati rendelete
- a 365/2011. (IX.21.) ÖKT sz. határozat: Budaörs Város Ifjúságpolitikai Konceptiója 2011-2021.
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testületének 32/2013. (VI. 24.) önkormányzati rendelete Az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételéről, valamint a fizetendő térítési díjakról
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testületének az ingatlanok közműfejlesztésének helyi támogatásáról szóló 31/2003.(IX.08.) önkormányzati rendelete
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a lakáscélú helyi támogatásokról szóló 23/2008. (IV.29.) önkormányzati rendelete
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról szóló 40/2005. (V. 25.) önkormányzati rendelet.
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő- testületének a tanulmányi ösztöndíjakról szóló 32/2007. (IX. 24.) önkormányzati rendelete
- Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testületének 38/2015. (XII. 17.) önkormányzati rendelete a Helyi Esélyegyenlőségi Szószólóról

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030** (MNTFS 2030), amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia (2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Fogyatékosügyi Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült **Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió** is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében **a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.**

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Költségvetési koncepció

Gazdasági program 2019-2024

Szolgáltatástervezési koncepció 2021

Ifjúságpolitikai koncepció 2011-2021

Településfejlesztési stratégia 2009-2023

Településrendezési terv

Településszerkezeti terv

Településfejlesztési koncepció

Települési környezetvédelmi program

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Társulás

Budaörs Város Önkormányzata Sósút és Pusztazámor településekkel 2013-ban hozta létre az „**Esély Szociális Társulás**”-t azzal a céllal, hogy közösen üzemeltesse az alábbi szociális alapellátásokat.

- Szociális étkeztetés (Sósút, Pusztazámor)
- Házi segítségnyújtás (Sósút, Pusztazámor)

- Családsegítés (Budaörs, Sósút, Pusztazámor)
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás (Budaörs, Sósút, Pusztazámor)
- Támogató szolgáltatás (Budaörs, Sósút, Pusztazámor)
- Idősek nappali ellátása (Sósút, Pusztazámor)
- Gyermekjóléti szolgáltatás (Budaörs, Sósút, Pusztazámor)

A Társulás feladatellátási megállapodás keretében további településeken biztosít egyes szolgáltatásokat.

2013. július 1-e óta Herceghalom, Törökbálint, Biatorbágy településeken a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, valamint Törökbálinton a támogató szolgáltatást is.

Herceghalom településen 2018. április 1-e óta külön megállapodás keretében a család és gyermekjóléti szolgáltatást, a házi segítségnyújtást és támogató szolgáltatást.

A szolgáltatásokat a Társulás intézménye az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ biztosítja.

Ellátási-, támogatási szerződések, Megállapodás

Budaörs Város Önkormányzata szociális és egészségügyi tevékenységének jelentős részét a szolgáltatások kiszervezésével, ellátási megállapodások kötésével oldotta meg. Az önkormányzat az alábbi szervezetekkel és feladatokra kötött ellátási szerződést.

1. Ellátási szerződések

Magyar Máltai Szeretetszolgálat

Idősek és fogyatékkal élők nappali ellátása

- Étkeztetés
- Házi segítségnyújtás
- Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- Idősek nappali ellátása
- Fogyatékosok nappali ellátása

Hajléktalanok nappali ellátása

- Utcai szociális munka
- Éjjeli menedékhely
- Átmeneti szállás
- Mozgó orvosi rendelő
- Étkeztetés
- Nappali melegedő

Fészek Gyermekvédő Egyesület

- Gyermekek átmeneti gondozásának ellátása.

A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni.

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Idősek Otthona

2020. decemberében az intézményi férőhelyek bővítésével 80 férőhelyen biztosított az idősek tartós bentlakásos ellátása Budaörsön a Zombori út 68-70. szám alatti intézményben.

Oltalom Karitatív Egyesület és a Baptista Szeretetszolgálat

A családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítását 2019. január 1-jétől két új szolgáltató látja el.

A **Menedék Alapítvány – Baptista Menedék Szolgálat** (1224 Budapest, Leányka u. 34.) által működtetett Mamás Otthon Budapest XXII. kerületében működik, országos hatáskörű beutalási területtel. Az intézményben 40 fő (anya és gyermeke(i)) részére tudnak ellátást biztosítani.

Az Oltalom Karitatív Egyesület Családok Átmeneti Otthona (1171 Budapest, Szabadság sgt. 104.) Az otthonban 28 fő (12 anya, 16 gyermek) helyezhető el, 7 szobában.

2. Támogatási szerződések

A **Peter Cerny Alapítvány** „a beteg koraszülöttek gyógyításáért” alapítványt az önkormányzat évente támogatja.

A **Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületével** 2023. júniusában kötöttünk támogatási szerződést.

A Mozgáskorlátozottak Budaörsi Egyesülete, mint civil szervezet, 2023. évben tevékenységét megszüntette, a Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesülete múlt évtől kezdve folyamatosan fogadja az átjelentkező budaörsi tagokat. Létrehozott egy Budaörsi Csoportot az egyesületen belül, melynek jelenleg több mint 20 tagja van, de várhatóan a későbbiekben csatlakozókkal a tagok száma növekedni fog az elkövetkező években. Ezért támogatásuk mellett döntött önkormányzatunk.

3. Megállapodás

Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatával, valamint az annak fenntartásában működő **Újbudai Szociális Szolgálattal** 2 fő fogyatékos gyermek nappali ellátására kötött megállapodást Budaörs Város Önkormányzata.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A helyzetelemzéshez felhasznált adatok a KSH és az Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer (TeIR) adatbázisából, a helyi önkormányzati adatokból, statisztikákból, a helyi nyilvántartásokból, valamint a helyi szakemberek, intézmények, civil szervezetek beszámolóiból kerültek összegyűjtésre.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A XXI. század egyik globális problémája a szegénység, amelyet a növekvő egyenlőtlenségek okoznak. A szegénység okai között az első helyen a munkalehetőségek hiánya, munkanélküliség áll. A második oka a képzetlenség, az alacsony iskolai végzettség. Ez a két ok összefügg egymással, sok esetben a képzetlenség miatt nincs munkahelyük az embereknek. Az okok közé sorolható még az alacsony, rendszertelen jövedelem, a regionális egyenlőtlenség, az etnikai hovatartozás.

A szegénység meghatározása a különböző korokban és helyeken eltér egymástól, nincs mindenki által elfogadott definíciója. A szegénység meghatározása történhet objektív és szubjektív módon. Az objektív meghatározás esetén nem veszik figyelembe az egyének, a családok saját magukról alkotott képét, véleményét, hanem számszerűsítik a szegénység mutatóit. Az abszolút szegénység meghatározása az alapján történik, hogy az egyének jövedelme lehetővé teszi-e a létminimumban elismert javak megszerzését. A relatív szegénységi küszöb meghatározásánál az adott ország népességének jövedelem eloszlását vizsgálják. Újabb meghatározása a szegénységnek a depriváció, azaz a megfosztottság számítása. A depriváció: amikor az egyén, a család olyan javakat nélkülöz, amely a társadalom nagy többségének a rendelkezésére áll, vagy aminek elérése mindenki számára kívánatos lenne.

A szegénység fogalmát napjainkban egyre inkább felváltja a társadalmi kirekesztés, kirekesztődés fogalma. Ez a meghatározás jóval szélesebb jellemzőket takar, mint a szegénység meghatározása. A jövedelem- és munkanélküliség mellett jelenti a lakhatástól, az oktatástól, az egészségügyi és szociális ellátórendszerrel, a kommunikációtól, a közlekedéstől, a társadalmi segítségnyújtástól való megfosztottságot is.

A mélyszegénység alatt azt a jelenséget értjük, amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső segítség nélkül ki tudna törni. A mélyszegénység esetén a kockázati tényezők összeadódnak. A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindezek együtt szükségszerűen előidézik a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítést.

A mélyszegénység kezelésére, enyhítésére, megoldására több szakterület együttműködésére (mint az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés, gazdaságfejlesztés) és célzott programokra van szükség.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A Központi Statisztikai Hivatal jövedelmi egyenlőtlenséget felmérő kutatása szerint Magyarországon közel egymillió ember él már 100 ezer forintnál is kevesebből, miközben a leggazdagabbak bevételei folyamatosan nőnek. Nagy az eltérés a jövedelmi helyzetet illetően az ország egyes régióiban. A mélyszegénységben élők helyzete folyamatosan tovább romlik. Budaörsön a jövedelmi helyzetet tekintve (lásd 3.1. táblázatot) egyértelmű csökkenés érzékelhető, 2016-ban az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók aránya 31, 01% volt, 2021-ben ez az arány 22.12 %.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az SZJA adófizetők %-ában (TS 060)
2016	49,05	31,01
2017	49,02	28,37
2018	49,36	25,70
2019	49,10	24,01
2020	49,07	22,89
2021	50,88	22,12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mőtv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Budaörsön az aktív korú nem foglalkoztatott lakosság nyilvántartását Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya végzi, a Foglalkoztatási Pont 2040 Budaörs, Nefelejcs u. 1-3. szám alatt található.

A 3.1 táblázatot áttekintve látható, hogy folyamatos csökkenés tapasztalható a nyilvántartott állás keresők arányát illetően. 2020-ban és 2021-ben a COVID 19 járvány idején többen elvesztették az állásukat, ezzel magyarázható abban a két évben az átmeneti emelkedés. 2022-ben a járvány elmúltával, ismét csökkentek az arányok, a férfiaknál 1, 7 %, nőknél 1,92 %. A korcsoportokat tekintve legnagyobb arányban a 61 év, vagy az afelettiiek állnak. A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott állás keresők aránya 2022-ben a férfiaknál 49,71, nőknél 55,03 volt.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint			
Év	Nyilvántartott állás keresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	2,05	2,53	2,29%
2017	1,85	2,18	2,02%
2018	1,65	1,93	1,79%
2019	1,54	1,78	1,66%
2020	2,12	2,57	2,35%
2021	1,65	2,09	1,87%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott állás keresők száma korcsoportok szerint							
Nyilvántartott állás keresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	451	395	346	318	448	354
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	16,00	9,00	6,00	5,00	7,00	3,00
	%	3,55%	2,28%	1,73%	1,57%	1,56%	0,85%
21-25 év (TS 038)	Fő	30,00	22,00	14,00	22,00	27,00	14,00
	%	6,65%	5,57%	4,05%	6,92%	6,03%	3,95%
26-30 év (TS 039)	Fő	25,00	20,00	20,00	17,00	32,00	28,00
	%	5,54%	5,06%	5,78%	5,35%	7,14%	7,91%
31-35 év (TS 040)	Fő	39,00	23,00	24,00	21,00	31,00	27,00
	%	8,65%	5,82%	6,94%	6,60%	6,92%	7,63%
36-40 év (TS 041)	Fő	52,00	41,00	39,00	35,00	37,00	35,00
	%	11,53%	10,38%	11,27%	11,01%	8,26%	9,89%
41-45 év (TS 042)	Fő	54,00	45,00	40,00	46,00	60,00	37,00
	%	11,97%	11,39%	11,56%	14,47%	13,39%	10,45%
46-50 év (TS 043)	Fő	57,00	53,00	40,00	36,00	58,00	37,00
	%	12,64%	13,42%	11,56%	11,32%	12,95%	10,45%
51-55 év (TS 044)	Fő	37,00	42,00	34,00	37,00	55,00	43,00
	%	8,20%	10,63%	9,83%	11,64%	12,28%	12,15%
56-60 év (TS 045)	Fő	68,00	63,00	38,00	39,00	52,00	37,00
	%	15,08%	15,95%	10,98%	12,26%	11,61%	10,45%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	73,00	77,00	91,00	60,00	89,00	93,00
	%	16,19%	19,49%	26,30%	18,87%	19,87%	26,27%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső aránya		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül (TS 058)
	%	%
2016	53,44	58,51
2017	57,72	53,07
2018	58,92	54,90
2019	53,77	57,31
2020	47,77	55,61
2021	62,43	53,81

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Budaörs városában átlagon felüli a magasabb iskolai végzettségűek és kevés az alacsony, 8 általános vagy annál kevesebb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya. 2022-ben a regisztrált munkanélküliek száma 340 fő volt, ebből a 8 általánossal sem rendelkezők száma 9 fő, az általános iskolai végzettségűek 65 fő.

3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott álláskereső száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	451	10	2,22%	100	22,17%	341	75,61%
2017	395	8	2,03%	85	21,52%	302	76,46%
2018	346	11	3,18%	63	18,21%	272	78,61%
2019	318	11	3,46%	58	18,24%	249	78,30%
2020	448	12	2,68%	80	17,86%	356	79,46%
2021	354	11	3,11%	67	18,93%	276	77,97%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

Budaörsön 2020 óta nincs közfoglalkoztatás. 2022-ben az aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma 15 fő volt.

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	8	18
2017	28	12
2018	15	7
2019	20	2
2020	430	0
2021	4	0

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

Budaörs foglalkoztatási centrumként nem csak a helyi és szomszédos települések célterülete, hanem Közép-Magyarország szinte teljes egészéről és a Pest megyével határos megyékből is érkeznek napi szinten munkavállalók. Ez reggelente a környező településekről beáramló és ugyanekkor Budaörsről Budapest felé kiáramló ingázókat jelenti, akik azután a késő délutáni órákban fordított irányban mozognak ugyanolyan leterheltséget okozva.

- e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

A nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma Budaörsön elenyésző, 2022-ben mindösszesen 11 fő volt.

Budaörs Városban sokszínű a munkahelykínálat. Az ipari parkban megtalálhatóak a nagyobb kereskedelmi láncok üzletei, a belvárosban több irodaházban is működnek nemzetközi és magyar cégek egyaránt. Budapest közelsége és a magas színvonalú közlekedés (tömegközlekedés, autópálya, vasút stb.) nagyban hozzájárulnak a munka és a képzési lehetőségek elérhetőségének megkönnyítéséhez.

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma		
Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	451	28
2017	395	19
2018	346	10
2019	318	12
2020	448	13
2021	354	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

A munkaerő-piaci szolgáltatások jelentős részét a budaörsi irodával is rendelkező Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya biztosítja. Az együttműködés az önkormányzattal kollegiális. A munkaerő-piaci és foglalkozási információ nyújtása az ő feladatuk, amelyet kiegészít az Szociális és Gyermekjóléti Központban működő álláskereső klub. Az álláskereső klub célja a résztvevők mielőbbi munkába állítása, alkalmassá tétele a munkavállalásra, szükség esetén szakember – pszichológus – bevonásával. Az álláskereső kliensek részére heti három alkalommal újságot, internetet, telefonálási lehetőséget biztosítanak. Az ügyfelek családgondozó segítségével tanulják az önéletrajzírás, felkészülnek az állásinterjúra.

- g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Budaörsön elsősorban betanított munkásként alkalmazzák a roma lakosságot. Az önkormányzat intézményeit áttekintve elmondható, hogy helyi roma lakos is van a foglalkoztatottak között.

- h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A foglalkoztatás terén hátrányos megkülönböztetésről nincs információnk, ilyenről eddig bejelentés nem érkezett.

- i) digitális ismeretek megszerzésének és hozzáféréseinek lehetőségei.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról** szóló 40/2005. (V.25.) önkormányzati rendelet megalkotásának célja a szociálisan rászorultak számítógépes információs-csatornákhoz való hozzáférésnek segítése.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 53/2013. (XII.21.) önkormányzati rendeletében szabályozza és biztosítja az ellátások biztosítását a lakosság részére.

Pénzbeli ellátások

- lakbértámogatás
- szemétszállítási díj támogatás
- települési támogatás (rendkívüli (krízishelyzetre, gyermekvédelmi támogatásként, temetési költségekhez, önkormányzati kamatmentes kölcsön) és rendszeres (ápolási támogatás, gyógyszertámogatás lakásfenntartási támogatás, adósságcsökkentési támogatás)
- életkezdesi kiegészítő támogatás
- születési támogatás
- gondozási támogatás
- gyermekétkeztetési térítési díjkedvezmény
- gyermekek karácsonyi támogatása
- idősek karácsonyi támogatása

Természetbeni ellátások

- köztemetés
- kedvezményes üdülés
- babaköszöntő csomag
- szünidei gyermekétkeztetés

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete 32/2007. (IX.24.) önkormányzati rendelet a **tanulmányi ösztöndíjakról** szóló rendeletének a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása a célja. Az ösztöndíj odaítélése pályázati úton általános iskola 6-8. évfolyamán, középfokú oktatásban, külföldi tanulmányutakhoz, illetve a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez csatlakozva történik.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról** szóló 40/2005. (V.25.) önkormányzati rendelet megalkotásának célja a szociálisan rászorultak számítógépes információs-csatornákhoz hozzáférése, ezáltal a digitális esélyegyenlőségük biztosítása.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **lakáscélú helyi támogatásokról** szóló 23/2008. (IV.29.) önkormányzati rendeletének célja, hogy a lakáscélú helyi támogatás formáinak, feltételeinek, mértékének és eljárási rendjének szabályozásával, Budaörs Város Önkormányzata gazdasági lehetőségeivel összhangban hozzájáruljon a polgárok, különösen a nagycsaládosok, fiatal házaspárok, időskorúak és mozgásukban korlátozottak lakhatási feltételeinek javításához, lakásproblémáik megoldásához.

I. 1993. évi III. törvény ellátásai

1. szociális rászorultságtól függő pénzbeli ellátások

- a) időskorúak járadéka
- b) egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás
- c) foglalkoztatást helyettesítő támogatás
- d) gyermekek otthongondozási díja
- e) ápolási díj, emelt összegű ápolási díj, kiemelt ápolási díj
- f) tartós ápolást végzők időskori támogatása
- g) települési támogatás

2. Természetben nyújtott szociális ellátások

- a) köztemetés
- b) közgyógyellátás
- c) egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság

II. 1993. évi III. törvényben szabályozottakon kívüli ellátások

- a) rokkantsági járadék
- b) megváltozott munkaképességű személyek ellátásai
- c) bányászok egészségkárosodási járadéka
- d) vakok személyi járadéka
- e) házastársi pótlék
- f) házastárs utáni jövedelempótlék
- g) cukorbetegségekre támogatás
- h) szépkorúak jubileumi köszöntése
- i) súlyos mozgáskorlátozottak közlekedési támogatása
- j) parkolási igazolvány
- k) fogyatékosok támogatása
- l) álláskeresési járadék
- m) nyugdíj előtti álláskeresési segély
- n) keresetpótló juttatás

III. Gyermekek után járó ellátások

Az 1998. évi LXXXIV. törvényben szabályozott ellátások

- 1. anyasági támogatás
- 2. gyermekgondozást segítő ellátás
- 3. családi pótlék
- 4. magasabb összegű családi pótlék
- 5. gyermeknevelési támogatás

IV. 1997. évi LXXXIII. A kötelező egészségbiztosításról szóló

- 1. csecsemőgondozási díj
- 2. táppénz
- 3. gyermekápolási táppénz
- 4. gyermekgondozási díj
- 5. baleseti járadék
- 6. örökbefogadási díj

Egyéb kedvezmények

- 1. apa munkaidő-kedvezménye
- 2. gyermekek után járó pótszabadság
- 3. családi kedvezmény
- 4. családi járulékkedvezmény
- 5. ingyenes tankönyvellátás

V. A 1997. évi XXXI. törvényben szabályozott ellátások

Pénzbeli és természetbeni ellátások

- 1. rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- 2. gyermektartásdíj megelőlegezése
- 3. otthonteremtési támogatás
- 4. gyermekétkeztetés

VI. 1997. évi LXXXI. törvény fontosabb ellátásai

A társadalombiztosítási nyugellátásról

- 1. öregségi teljes nyugdíj
- 2. öregségi résznyugdíj

3. tizenharmadik havi nyugdíj
4. korhatár előtti ellátás
5. korhatár előtti ellátásban részesülők kereső tevékenysége

Hozzá tartozói ellátások

1. özvegyi nyugdíj
2. árvaellátás
3. szülői nyugdíj
4. özvegyi járadék

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Állás keresők ellátásai I.				
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)		Állás keresési ellátásban részesülő nyilvántartott állás keresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	451	2,41%	105	23,28%
2017	395	2,12%	90	22,78%
2018	346	1,87%	106	30,64%
2019	318	1,72%	99	31,13%
2020	448	2,46%	162	36,16%
2021	354	1,96%	123	34,75%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

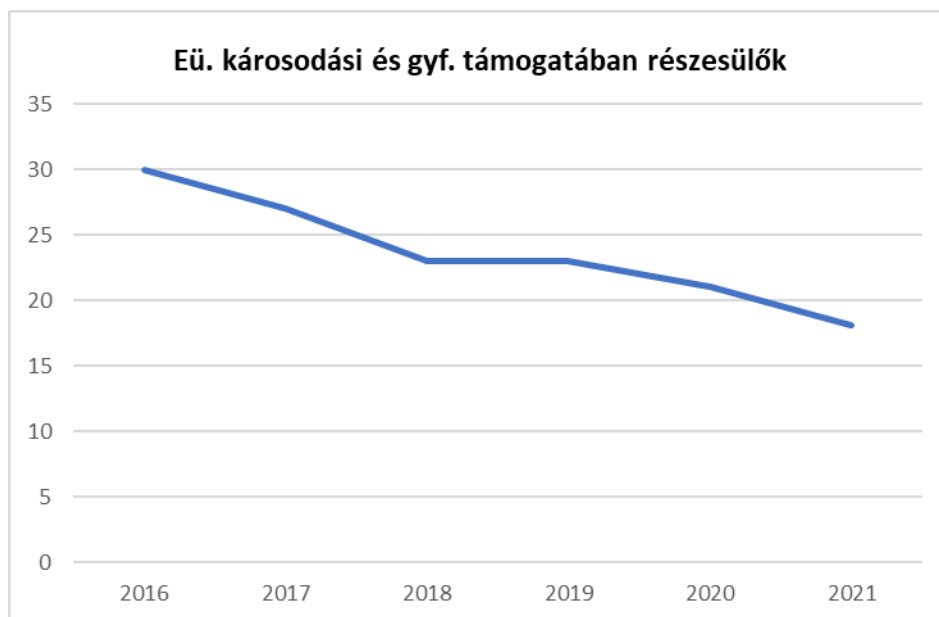
2022-ben nyilvántartott állás keresők száma 340 fő, az állás keresési ellátásban részesülők száma 123 fő, az egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma 18 fő volt.

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Állás keresők ellátásai II.						
Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott állás keresők száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott állás keresők száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	99	21,95%	190	37,98%	204	45,23%
2017	77	19,49%	87	22,03%	167	42,28%
2018	57	16,47%	64	18,50%	163	47,11%
2019	48	15,09%	46	14,47%	47	14,78%
2020	53	11,83%	44	9,82%	215	47,99%
2021	47	13,28%	40	11,30%	170	48,02%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás	
Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	30
2017	27
2018	23
2019	23
2020	21
2021	18

Forrás: TeIR, KSH

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	10974	49	4,47	31,98	85,67	100,00
2017	11038	64	5,80	31,81	85,94	100,00
2018	11160	122	10,93	31,57	85,12	100,00
2019	11212	58	5,17	31,38	85,35	99,54
2020	11347	135	11,90	31,07	84,96	98,81
2021	11384	42	3,69	30,97	85,16	97,00

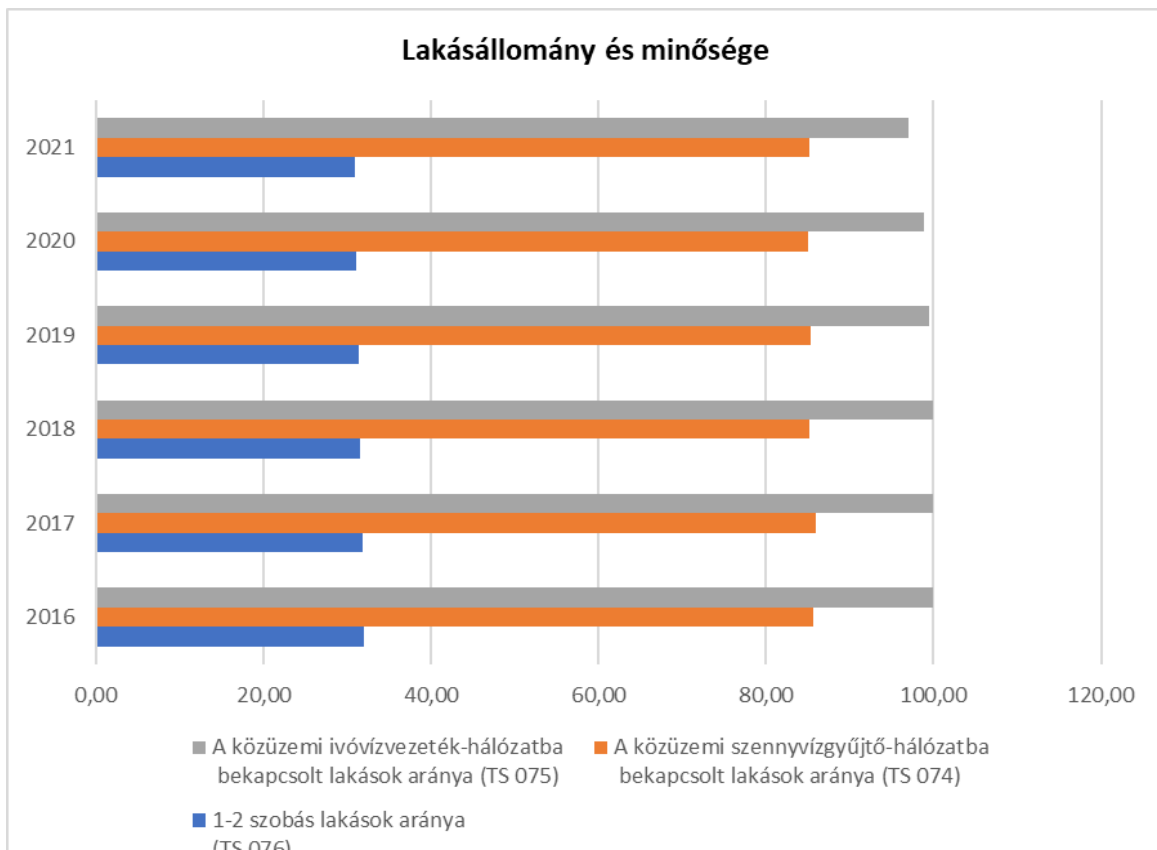
Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

2022- ben a lakásállomány 11306 db, az épített lakások száma 70 db, épített lakások száma 1000 lakásra 6,19%; 1-2 szobás lakások aránya 25,48% volt.

3.4.2. számú táblázat - Bérlakás és szociális lakás állomány							
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)
	db	db	db	db	db	db	db
2016	10 974	0	92	0	42	0	3
2017	11 038	0	95	0	42	0	3
2018	11 160	0	97	0	33	0	3
2019	11 212	0	97	0	36	0	3
2020	11 347	0	97	0	36	0	3
2021	11 384	0	95	0	35	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

2022-ben az önkormányzat tulajdonában lévő 90 db lakásból 34 db szociális rászorultsági, 26 db piaci alapon került bérbeadásra. A további 30 db bérlakás még az 1990-es évek elején határozatlan idejű szerződéssel került kiutalásra.

a) bérlakás-állomány

Budaörsön a bérlakást igénylő személy a helyi rendeletben meghatározott feltételeknek való megfelelés esetén a névjegyzékbe nyer felvételt. A névjegyzék alapján nyomon követhető a bérlakások iránti igény változása. 2022-ben 69 család vár szociális helyzet alapján bérlakásra.

Az önkormányzat a rendkívüli élethelyzetekre felkészülve lehetőséget biztosít arra is, hogy ugyancsak rászorultság vizsgálatával, de az előbbiektől eltérő módon, átmeneti jelleggel lakhatást biztosítson az egészségügyi és szociális, vagy gyermekvédelmi szempontból indokoltak alapján, illetve lakhatási feltételek ellehetetlenülése esetén nehéz helyzetbe került családoknak.

A kérelmezők szívessegi lakáshasználóként laknak, vagy a szülőknél húzzák meg magukat szűkös körülmények között élve. A legnagyobb számban albérletben élnek, amely általában a település lakótelepi övezetében, vagy a városközponttól távolabb eső városrészekben található, gyakran egészségtelen körülmények között. Az egyre magasabb bérleti díjat megfizetni képtelenné válnak. Budaörs Város Önkormányzata a lakhatás megoldásához a bérlakás-programján kívül albérleti támogatással, és lakásfenntartási támogatással járul hozzá, valamint a saját lakás megszerzéséhez kamatmentes kölcsön támogatást biztosít.

b) szociális lakhatás

A bérlakások többnyire pályázati alapon kerülnek bérbeadásra, de a helyi rendelet lehetőséget biztosít különös élethelyzetre való tekintettel történő bérbeadásra is (egészségügyi, szociális, gyermekvédelmi okok). A szociális bérlakásokból kiköltözők aránya évek óta minimális, így az egyre emelkedő számú igénylővel szemben a kiutalható lakások száma is elenyésző. Óriási igény mutatkozik a szociális rászorultsági alapon kiadható bérlakásra, hiszen egyre szélesebb az a réteg (pályakezdők, fiatal házaspárok, két-, három gyermekes családok) akiknek jövedelmi viszonyai nem teszik lehetővé a saját lakás vásárlását, vagy építését, az utóbbi években egyre magasabbra kúszó albérleti díjak megfizetését. Az önkormányzat bérlakásra történő ráfordításai elsősorban a meglévő lakásállomány karbantartására terjednek ki.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Nem jellemző, hogy Budaörs Város Önkormányzata nem lakhatás céljára szolgáló ingatlant lakóépületként hasznosítson.

d) lakhatást segítő támogatások

A pénzbeli és természetben nyújtott szociális ellátásokról szóló 53/2013 (XII. 21.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: önkormányzati rendelet) tartalmazza a Budaörs Város Önkormányzat által biztosított, lakhatást segítő támogatásokat:

- lakbértámogatás
- települési lakásfenntartási támogatás.

Lakbértámogatásra jogosult a Budaörsön nem önkormányzati, vagy nem állami tulajdonú bérelt lakásban élő, gyermeket/gyermeket eltartó család. Jogosultsági feltétel, hogy

- a kérelmező a kérelem benyújtásának időpontjában legalább egy éve Budaörs Város közigazgatási területén életvitelszerűen lakik, és bejelentett lakcímmel rendelkezik,
- bérelt lakásának mértéke nem haladja meg
- 3 személyig 2 lakószobást, illetve 1+2 félszobás lakást, amelynek alapterülete nem nagyobb 65m²-nél,
- 3 személy felett személyenként további 20 m² vehető figyelembe,
- a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 500 %-át,
- vagyona nincs.

Lakásfenntartási támogatás nyújtható annak a személynek,

- a) akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 500%-át, egyszemélyes háztartás esetén a szociális vetítési alap 600%-át,
- b) vagyona a kérelmezőnek, valamint a háztartás tagjainak nincs,
- c) a kérelmező által használt lakás nagysága:
 - ca) 3 személyig 2 lakószobás, illetve 1+2 félszobás lakás, amelynek alapterülete nem nagyobb 65 m²-nél,
 - cb) 3 személy felett személyenként további 20 m² vehető figyelembe,
 - cc) 70 év feletti egyedül élő személy esetében az általa használt lakás nagyságától függetlenül adható támogatás, ha a jogosultsági feltételeknek egyébként megfelel.

Nem jogosult lakásfenntartási támogatásra az a személy, aki e rendelet alapján lakbértámogatásban részesül.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	1 594	2 858
2018	1 237	2 854
2019	918	3 806
2020	927	2 937
2021	723	2 690

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Szintén az önkormányzati rendelet szabályozza a települési **adósságcsökkentési támogatás** feltételeit.

Az önkormányzat lakhatást segítő adósságcsökkentési támogatásban részesítheti azt a családot vagy személyt,

- akinek az adóssága meghaladja az ötvenezer forintot, és akinek a következő bekezdésben meghatározott adósságok valamelyikénél fennálló tartozása legalább hat havi, vagy a közüzemi díjtartozása miatt a szolgáltatást kikapcsolták, továbbá
- akinek a háztartásában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg családban élő esetén a szociális vetítési alap 200%-át, egyedül élő esetén annak 300%-át, valamint
- aki a lakásfenntartási támogatásnál elismert minimális lakásnagyságot és minőséget meg nem haladó lakásban lakik, feltéve, hogy
- vállalja az adósság és az önkormányzat által megállapított adósságcsökkentési támogatás különbözetének megfizetését, továbbá az adósságkezelési tanácsadason való részvételt.

Adósságnak minősül a lakhatási költségek körébe tartozó

- közüzemi díjtartozás (vezetékes gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakóépületeknél, háztömböknél központi fűtési díjtartozás),
- közösköltség-hátralék, valamint az épület- és fűtőkorszerűsítéssel járó külön költség hátralék,
- a lakbérhátralék,
- a hitelintézettel kötött lakáscélú kölcsönszerződésből, illetve abból átváltott szabad felhasználású kölcsönszerződésből fennálló hátralék.

Az adósságcsökkentési támogatás mértéke nem haladhatja meg az adósságkezelés körébe bevont adósság 75%-át, és összege legfeljebb háromszázezer forint lehet.

A támogatás egy összegben vagy havi részletekben, az adós vállalásától függően nyújtható.

Budaörs Város Önkormányzata gazdasági lehetőségeivel összhangban hozzá kíván járulni a polgárok, különösen a nagycsaládosok, fiatal házaspárok, időskorúak és mozgásukban korlátozottak

lakhatási feltételeinek javításához, lakásproblémáik megoldásához is. Ezért alkotta meg a lakáscélú helyi támogatásokról szóló 23/2008. (IV. 29.) önkormányzati rendeletét.

A rendelet szerinti helyi lakáscélú támogatások:

- **lakásépítési támogatás** (saját tulajdonú lakás építésének, bővítésének, átalakításának, komfortfokozat növelésének, energiatakarékos felújításának, valamint lakás vásárlásának támogatása);
- **lakás akadálymentesítési támogatás** (időskorúak és mozgásukban korlátozott személyek lakás akadálymentesítési támogatása.)

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A település lakosságának jelentős része belterületi besorolással rendelkező településrészen él. A régi szőlők, kiskertes településrészen élők számára az úthálózat kiépített, az ingatlanok könnyen megközelíthetőek. Budaörsön is jellemző a hétvégi házas területek – a hegyvidéki területen – állandó lakhatás céljára való használata. Ezek a településrészek (Frankhegy, Alsó-, Felső-szállás) nem rendelkeznek kiépített közművekkel (víz, csatorna). A kiépítési költség (átemelők kiépítése) óriási, amelyhez az önkormányzatnak és a helyi lakosságnak egyaránt hozzá kell járulnia.

Budaörs Város Önkormányzata a vízi és a csatornaközmű fejlesztések kivitelezéséhez alacsony jövedelmű háztartások esetén vissza nem térítendő, egyéb esetben a jövedelmi feltételek teljesülése mellett kamatmentes kölcsön támogatással járul hozzá.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

- a) a telep, /szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, a közösségi közlekedés, és a munkába jutás egyéb lehetőségei, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői);

Budaörs városban nincs szegregátum.

- b) a telepen, /szegregátumokban élők általános jellemzői és társadalmi problémák szempontjából főbb mutatói: életkori megoszlás, iskolai végzettség, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya;

Budaörs városban nincs szegregátum.

- c) a szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai.

Budaörsre nem jellemzőek a telepek, szegregátumok kialakulása és az elmúlt években sem hatottak ebbe az irányba a folyamatok.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Budaörsön az egészségügyi alapellátást, 6 gyermekorvos, 12 felnőtt háziorvos, 6 felnőtt fogorvos, 2 ifjúsági-, és gyermekfogorvos, és 15 védőnő biztosítja. A járóbeteg szakellátás a Budaörsi Egészségügyi Központban működik.

Budaörs Város Önkormányzata a járóbeteg szakellátás valamint egyes alapellátások működtetésére a Jump Consulting Kft-vel 2016-ban kötött 10 évre szóló feladat-ellátási szerződést.

A védőnői feladatellátás átalakulásának következtében a Budaörsi Védőnői Szolgálat területi védőnői 2023. 07. 01-től átkerültek az Észak-budai Szent János Centrumkórház állományába. Az iskolavédői ellátás egyelőre önkormányzati feladat maradt.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közfogyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	13	6	7	415	84,00
2017	0	13	6	7	409	83,60
2018	0	13	6	7	410	67,85
2019	0	13	6	7	398	32,08
2020	0	12	6	7	379	36,16
2021	0	12	6	7	360	37,90

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

A mammográfiai vizsgálat nem tartozik a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő által finanszírozott szakrendelések közé. A budaörsi állandó lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkezők térítésmentesen vehetik igénybe, melyet az önkormányzat finanszíroz.

Az Önkormányzat évenként külső szakértővel végeztet az óvodákban lisztérzékenységi szűrővizsgálatot. A lisztérzékenység előfordulási gyakorisága a 3-6 éves korcsoportban 1:54. A vizsgálati eredményről minden szülő tájékoztatást kap, a pozitív eredményt mutató gyermekek szüleit tanácsokkal látják el, és további vizsgálatokra irányítják.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Az önkormányzat által fenntartott **Egyesített Bölcsődei Intézményekben** a mozgásukban koruktól elmaradó, eltérő fejlődésmenetet mutató kisgyermekek fejlesztését az intézmény gyógytornásza végzi a kisgyermeknevelők jelzése és a szülők hozzájárulása alapján.

A gyermekek fejlesztésében a gyógypedagógus mellett részt vesz az intézmény gyógytornásza is. Feladata az egyéni fejlesztés során a mozgásfejlesztés, melynek célja, hogy fejlessze a gyermek mozgatófunkcióit, valamint az észlelés és a mozgástérbeli és időbeli integrációját, ezáltal javítva a gyermek mozgásos ismeretszerzésének lehetőségeit, és megteremtve a beszédterápiához szükséges mozgásos készségek alapjait.

A Bölcsőde teljes integráció keretei között felvállalja sajátos nevelési igényű kisgyermekek gondozását - nevelését, amely koncentráltan a Pityang Bölcsőde és Gyermekközpontban kap helyet. A gyermekek nevelését-gondozását a kisgyermeknevelők, korai fejlesztésüket a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budakeszi tagintézet gyógypedagógusa végzi az intézményben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek szakértői bizottság javaslata alapján kerülnek az intézménybe, másik része spontán integrációval, a nevelés, gondozás során ismerik fel az átlagostól eltérő fejlődést. A fejlesztésbe részesülő gyermekeknek heti rendszerességgel biztosítják a hydro-terápiás medencékben a fejlesztést.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által üzemeltetett Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása (2040 Budaörs, Farkasréti u. 55.), mint nappali intézmény, a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

A fogyatékkal élőket segítő helyi civil szervezetek:

- BULÁKE – Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete;
- Seneca Közhasznú Alapítvány a Dadogókért;
- Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületének budaörsi tagozata.

c) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

A bölcsődében, óvodákban, iskolákban biztosított a különböző ételallergiák, cukorbetegség esetén szükséges diétás étkezés lehetősége. A www.budaors.hu honlapon „gyermekétkeztetés” menüpontban a diétás étrendet követő gyermekek szülei 33 féle menüből választhatnak.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A szabadidős sporttevékenységek során a város lakói korosztálytól függetlenül, nem sportszervezet tagjaként, szabadidős és sport tevékenységet folytathatnak, különböző helyszíneken a szabadban, illetve a lakosság számára megnyitott helyszíneken (Herman Iskola sportudvara, az Árok utcai és kamaraerdei műfüves labdarúgópályák, a Bretzföld utcai sportpályák, valamint a Városi Uszoda és Sportcsarnok, és a mellette található szabadtéri kondipark).

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat az önkormányzat társulásban működtetett intézmények és ellátási és támogatási szerződések keretében biztosítja.

Társulás keretében biztosított ellátások

2013. július 1-től az Esély Szociális Társulás hatékonyan és magas szakmai színvonalon biztosítja a szociális és gyermekjóléti szolgáltatásokat. A társulásban Budaörs, Sóskút, Pusztazámor települések vesznek részt. A társulás célja a szociális és gyermekjóléti központ által működtetett alapellátási formák biztosítása.

- Család- és gyermekjóléti szolgálat
- Támogató Szolgálat (két feladatot lát el):
 - szállító szolgálat
 - személyi segítség.

Ellátási-, támogatási szerződések keretében biztosított ellátások

Szociális alapellátások (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület)

Az alapszolgáltatásokat Budaörs Város Önkormányzata a **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesülettel** kötött ellátási szerződés keretében biztosítja.

A Gondviselés Háza Szociális Szolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény Budaörsön a Clementis utca 20. szám alatt található. Alapszolgáltatásként étkeztetést, házi segítségnyújtást, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, a nappali ellátások közül az idősök nappali ellátását, valamint fogyatékos személyek nappali ellátását biztosítja.

A Fogyatékosok Napközi Otthona mozgáskorlátozottak, értelmi fogyatékosok részére nyújt lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére.

Az **idősök nappali ellátása** elsősorban a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyeknek nyújt ellátást, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Az **Idősök klubja** egészségügyi ellátást, tisztálkodási lehetőséget, kulturális jellegű szolgáltatásokat biztosít, rendszeresen szervezett programokon való részvételre nyílik lehetőség.

A **jelzőrendszeres házi segítségnyújtás** olyan gondozási forma, amely segélyhívás esetén biztosítja az ügyeletes gondozó megjelenését, a probléma megoldása érdekében azonnali intézkedések megtételét, szükség esetén további, az egészségügyi és szociális alap- és szakellátás körébe tartozó ellátás kezdeményezését.

Hajléktalan személyek nappali ellátása (Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület)

A szolgáltatást az önkormányzat Ellátási szerződés útján biztosítja. A Szolgáltató gondoskodik a Budaörs területén életvitelszerűen élő és tartózkodó hajléktalanok alapszintű egészségügyi ellátásáról, utcai szociális gondozásáról, nappali melegedőjében, szállóján, illetve szállórendszerében történő elhelyezéséről, szociális szakellátást nyújtó intézményekbe történő irányításáról. Az Utcái Gondozó Szolgálat háttérintézménye a Rimaszombati úti Szociális Alapszolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézmény (1118 Budapest, Rimaszombati út 15/a).

Családok átmeneti otthona (Baptista Menedék Szolgálat, Oltalom Karitatív Egyesület)

Budaörs Város Önkormányzata a szolgáltatást a Baptista Menedék Szolgálattal, valamint az Oltalom Karitatív Egyesülettel kötött ellátási szerződés formájában biztosítja a budaörsi otthontalanná vált, krízisbe került gyermekes családok számára.

Gyermekek átmeneti otthona (FÉSZEK Gyermekvédő Egyesület)

A gyermekek átmeneti gondozása szolgáltatást a FÉSZEK Gyermekvédő Egyesülettel kötött ellátási szerződés keretében biztosítja az önkormányzat. A "FÉSZEK" Gyermekek Átmeneti Otthona Érd, Karolina u. 3. szám alatt működik.

Idősök Otthona (Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség)

Budaörs Város Önkormányzata a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösséggel kötött Ellátási szerződés útján biztosítja az idős személyek tartós bentlakásos intézményi elhelyezését.

Az intézmény Budaörsön, a Zombori utca 68-70. szám alatt található. Az épület az önkormányzat tulajdona.

g) drogreprevenációs szolgáltatások;

A rendőrkapitányság épületében fogadóórát, illetve telefonos ügyeletet tart a kábítószerrel összefüggésben érdeklődő szülők részére. Felkérés alapján kábítószer-prevenációs előadásokat szervezünk az iskolákban.

h) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az esélyegyenlőség maradéktalan megvalósulásáért Magyarországon elsőként az önkormányzat 2016-ban létrehozta az esélyegyenlőségi szószóoló intézményét. Az esélyegyenlőségi szószóoló feladata minden sérülékeny célcsoporttal kapcsolatos intézkedés figyelemmel kísérése és a hozzá érkező észrevételek és javaslatok kivizsgálása és továbbítása a városvezetőség felé.

Az elmúlt időszakban diszkrimináció, jogsértő magatartásra utaló intézkedés nem történt, ilyen jellegű panasz, melyben az önkormányzat felelőssége lenne megállapítható nem érkezett.

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

A fogyatékkal élő felnőtt személyek esetében az önkormányzat az alapellátási kötelezettségén túl civil szervezetekkel is együttműködik a minél szélesebb szolgáltatási háló számukra történő kialakítása érdekében. A Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesülete, valamint a BULÁKE, a város lakosságán belüli speciális célcsoportok (mozgásukban korlátozott, valamint a vakok és gyengénlátók) képviselőjét vállalta fel. Munkájuk során a közösségi programjaikkal a sorstársi közösség erejével mentálisan tudják támogatni tagjaikat, valamint érzékenyítő és tudásbővítő rendezvényeken keresztül igyekeznek tenni a kirekesztés ellen, az előítéletek lebontásáért, mely a társadalmi kohéziót segíti elő.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Budaörs nem működtet népkonyhát. A hajléktalan személyek ellátását a Máltai Szeretetszolgálat biztosítja ellátási szerződés alapján.

3.7 Községi viszonyok, helyi község bemutatása

- a) községi élet színterei, fórumai;

Budaörs Város Önkormányzata a kultúrát, a lakosság életminőségét, életesélyeit, meghatározó tényezőjének tekinti. Szükségesnek tartja, hogy a kulturális feladatellátás lépést tartson a város fejlődésével, mely nem csupán a hagyományok ápolását, a meglévő programszerkezet megőrzését jelenti, hanem a változó lakossági igényeknek való megfelelést is. Az alábbiakban röviden bemutatjuk Budaörs Városában található községi színtereket.

Jókai Mór Művelődési Ház (Szabadság út 26.)

A Művelődési Házat az 1960-as években kezdte meg működését jelenlegi helyén, 1984-ben felújítva és megújulva nyitotta meg újból kapuit a látogatók előtt. A kétszintes intézményben összesen 872 m² alapterületen, három helyiség (színházterem – 310m², kiállító terem – 54 m², Kabinet I. – 25 m Kabinet II. – 25 m²,) áll rendelkezésre, a többi helyiséget a Művelődési Központ

irodái és a színház szervezési osztálya és jegypénztára foglalják el. Az intézmény technikai felszereltsége (hang- és fénytechnika) jónak minősíthető. Az épületben működik 1997 óta a Budaörsi Latinovits Színház. Jelenleg, megfelelő közösségi és szakmai terek nélküli intézményként jellemezhető, önálló épületbe költözése rendkívül indokoltá vált.

Közösségi Ház (Lévai u. 34.)

A Közösségi Ház 1989-ben épült, eredeti funkciója szerint, itt kapott helyet egykor a Hazafias Népfront (HNF), a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT), és a szakszervezetek is. 217 m² alapterületéből három szakmai tevékenységre szolgáló helység van (nagyterem – 73 m², klubszoba 1 – 25 m², klubszoba 2 – 12 m²) Felszereltsége közepes. Jelenleg kluboknak és csoportfoglalkozásoknak ad helyet az épület, illetve civil szervezetek használják. A Közösségi Ház is legalább két szakmai terem hiányával küszködik. Felújítása, bővítése indokolt.

Nyugdíjasok Háza (Szabadság út 24/2.)

Az épület 235 m² összterületű, amelyben a négy szakmai tevékenység befogadására alkalmas terem található (nagyterem – 69 m², kistársalgó – 35 m², próbaterem – 22 m², foglalkoztató 19 m²). A szakmai tevékenységre alkalmas tereket nem csak kiszolgálja, hanem csoportok befogadására is alkalmas önálló térré is vált a 19 nm-es étkezős konyha, amely teljesen felszerelt állapotú – tűzhellyel, hűtővel, mosogatógéppel, szagelszívóval.

Az épület egy közel 1500nm-es telken fekszik. A telken a mozgáskorlátozottak részére kialakított parkoló mellett, könnyen megközelíthető füvesített kert is található.

Az itt működő különböző nyugdíjas klubok foglalkozásaikhoz és rendezvényeikhez kitűnően tudják használni a belső és külső tereket. Az intézmény technikai felszereltsége és eszköztára tökéletesen kiszolgálja a klubok mindennapjait.

Budaörsi Latinovits Színház (Szabadság út 26.)

Az 1997-ben alapított színház a Jókai Mór Művelődési Központtal azonos épületben működik, így az épület jellemzői megegyeznek az ott felsoroltakkal. A színház nevét 2013-ban változtatták meg Budaörsi Játékszínről Budaörsi Latinovits Színházra. A prózai, produkciós repertoár színház 2015 óta rendelkezik állandó társulattal, mely jelenleg nyolc színművészből áll. Évadonként 7-9 önálló bemutatót tart, részben a JMMH-val közös épület színháztermében, részben az alá tartozó Városi Ifjúsági Klub nagytermében. Óvodástól felnőttig minden korosztály számára készít színházi előadásokat. Budaörsön évi 150-160 előadást tart, emellett 30-40 székhelyen kívüli (táj-) előadást valósít meg évente.

Városi Ifjúsági Klub (Károly Király út 3.)

Az 1930 körül épített épület eredetileg moziként működött. A kétszintes épület teljes alapterülete 369 m², amelyet két ütemben újítottak fel, 2000-ben és 2002-ben, összesen 16 millió forint értékben. Az Ifjúsági Klub 2008-ig a Városi Ifjúsági Klub Egyesület üzemeltetésében működött.

2011. március 1-jétől az 52/2011. (II. 23.) ÖKT sz. határozat értelmében a Városi Ifjúsági Klub épülete a Budaörsi Játékszín használatába (üzemeltetésébe) került, telephelyként. A színház új vezetést kapott 2013-ban így, innentől Budaörsi Latinovits Színház égisze alatt folyt tovább a közművelődési munka. A Klub szakmailag függetlenül szervezi az ifjúsági, közművelődési programokat, összesen 6 közalkalmazottal és néhány külsős munkatárssal.

Kamaraerdei Közösségi Ház (Kismartoni u. 45.)

Az épület 2002-ben épült, eredeti rendeltetésének megfelelően, közösségi háznak. A kétszintes épület teljes alapterülete 517,85 m² ebből a földszint 204, az emelet 204, a padlástér 109 m²-es. Az épületben fiókkönyvtár is működik, egy rendezvényterem, egy szertár, egy sport és kézműves foglalkozásokra használt terem, valamint egy iroda kapott helyet. A Közösségi Ház helyiségei jónak mondhatóak. Az épületben orvosi rendelők működnek, és az alsó szinten felszabadult helyiségekben mozgásos, sport programokat tartanak. A Közösségi Ház szakmai működtetését, üzemeltetését a BTG Nonprofit Kft. végzi. Önálló költségvetéssel nem rendelkezik (nem önálló gazdálkodású).

Csiki Pihenőkert (Virág u. 6.)

Az Árpád-kori régészeti park, erdei iskola és nyári tábor (továbbiakban: Pihenőkert) az elmúlt évek folyamatos fejlesztése nyomán nyerte el jelenlegi formáját. Az eredetileg 3600 m²-es terület (volt „Nyugdíjas kert”), 2010-ben további 7011 m²-el bővült. A régészeti parkban az ásatási eredmények alapján készült veremház, kemencék és jurta-falu tekinthető meg. Az elmúlt évek során az erdei iskolai és a nyári gyerektáborok programjaihoz homokos és füves sportpályák, íjászpálya, medence, játszóterek, indián-falu, favár a várszínházzal, halastó és tematikus növénykertek épültek. Az oktatási tevékenységhez tanterem, iroda, tanári és betegszoba áll rendelkezésre. A berendezés modern, a helyiségek jól felszereltek. 2017-ben új korszerű vizesblokk épült a főépület mellé.

Városi Régészeti Kiállítás (Károly király u. 2.)

Az épület eredetileg bölcsődeként üzemelt a 19. században épült sváb házban, amelyet az 1950-es években bővítettek. Az épület helyi védettséget élvez. Alapterülete 200 m², az alatta húzódó pince 103 m², továbbá a kertben található 60 m²-es melléképület is a Városi Régészeti Kiállításhoz tartozik. Az épület üzemeltetését, fejlesztését önkormányzati, pályázati és az Egyesület saját forrásai biztosítják. Négy helyiségben kapott helyet a régészeti kiállítás, valamint konyha, 3 db mellékhelyiség és iroda található az épületben. A berendezés modern, a helyiségek jól felszereltek. Az épület kertjében római kőtár, római őrtorony, játszótér, íjászpálya és kemencék kaptak helyet.

Zichy Major (Clementis L. u. 22.)

A budaörsi Zichy Major az 1720-ban épült Bercsényi-Zichy kastély gazdasági központjaként készült. A Budaörsi Művészek Egyesülete (BUM) és a 2040 Budaörsi Fiatal Építészek Műhelye Egyesület a BUM-mal közösen használja és üzemelteti a Zichy Majort. 2017-ben a Majorban egy kávézót alakítottak ki, amely tovább gazdagítja a helyszín kínálatát. A felújítás és fejlesztés önkormányzati forrásból történik.

Jakob Bleyer Helytörténeti Gyűjtemény Heimatmuseum (Budaörs, Budapesti út 45/1. 45/2, 47/1.)

Az 1987-ben Budaörsön, a Budapesti út 47/1. szám alatt megalakult Bleyer Jakob Helytörténeti Gyűjtemény, németül Jakob Bleyer Heimatmuseum jellegét tekintve egy német nemzetiségi múzeum, valamint a magyarországi német tájházak információs központja. A gyűjtemény jellegét tekintve német nemzetiségi vonatkozású értékeket őriznek.

Gróf Bercsényi Zsuzsanna Városi Könyvtár (Károly Király út 20.)

A könyvtárat 1950-ben alapították. Két szintjén összesen 527 m² áll a látogatók rendelkezésére. Az épületet és a berendezéseket folyamatosan karbantartja és korszerűsíti a fenntartó. A gyermekkönyvtár, felnőtt könyvtár, folyóirat-olvasó és zenei könyvtár szolgálja ki a látogatókat. A könyvtári állomány 68.500 bibliográfiai tétel. Figyelemre méltó az intézmény helytörténeti külön gyűjteménye. Zene-, és video tár, továbbá internet hozzáférés és „elektronikus könyvtár” egészíti ki az intézmény által nyújtott szolgáltatásokat. Az épület berendezései, technikai felszereltsége és általános állapota a 2017-es felújítási munkákat követően jónak mondható.

Városi Uszoda, Sportcsarnok és Strand (Hársfa u. 6.)

A létesítmény 2010-ben nyitotta meg kapuit a nagyközönség előtt. Mintegy 10.000 m²-en terül el a város keleti oldalán, közvetlenül az autópálya mellett. Az épület kettő, egymással kapcsolatban álló, de funkcióját tekintve eltérő részből áll. Az uszodarész a belső medencéket, a wellness részleget és a strandot foglalja magába, míg a sportcsarnok rész a sportpályának, a sporttermeknek, a raktáraknak és az irodáknak ad helyet. A sportpálya 40 x 20 m-es, 9 m belmagasságú játéktérrel rendelkezik, teljes mérete a kifutókkal együtt 44 x 24 m. A nézőtér 1000 fő befogadására alkalmas. A rendezvény jellegétől függően a nézőszám tovább növelhető mobil lelátókkal, vagy mobil székekkel. A közel 90 m²-es színpad számos rendezvény befogadására alkalmassá teszi a létesítményt.

Városháza (Szabadság út 134.)

Az átépített és kibővített Városházát 2005. októberében vehették birtokukba a budaörsiek. Már a tervezés során cél volt, hogy közösségi terek létrehozásával alkalmas legyen kulturális és

közigazgatás-szakmai programok befogadására. Népszerű és keresett kiállítási tér a Városháza aulája, ahol az ügyfélforgalom miatt a kiállítások látogatottsága magas. A tanácsterem megfelelő akusztikai kialakításával és megjelenésével könnyű, valamint komolyzenei koncertek, tanácskozások és konferenciák színhelye. A Városháza nyugati oldalán található szabadtéri színpad színházi előadások, táncbemutatók és koncertek színhelye volt. A programok szervezése és lebonyolítása a Polgármesteri Hivatal által önként vállalt feladat.

PostArt Kulturális Szintér

A PostART kulturális és közösségi szintér 2015-ben kapcsolódott be Budaörs város kulturális életébe. A PostART célja egy alkotó bázis, szellemi műhely, centrum megteremtése volt, ahol a kultúrát kedvelők, akár egy kávé mellett vagy egy koncerten szívesen eltöltenek pár órát, és aktív közösségi élettel töltik meg ezt a helyet. Közösségi munkateret teremtettek - ingyenes wifi biztosítása, nyomtatási lehetőség mellett végezhetik látogatóink munkájukat. A PostART kulturális szintér önfenntartó módon működik. Támogatnak több helyi civil, kulturális megmozdulást, helyet biztosítanak rendezvényeikhez. A PostART-ban kialakult közösségek, egymást inspirálva hoznak létre közös projekteket, segítve egymás munkáját.

BABtér

A Budaörsi Animációs Bázis és Kreatív Tér (BABtér) 2017. januárjától a Templom tér 12.sz alatti önkormányzati ingatlanban működik. A BABtér, az első olyan animációs központ Magyarországon, amely az oktatás, a kultúra és a kreatív ipari inkubáció ötvöztetésével végzi tevékenységét minden korosztály számára változatos képzéseket és közösségi programokat nyújtva. Az Animációs Játsszóházban, a Vetítőteremben és az Oktató teremben változatos oktatási és kulturális programokat nyújtanak, pl. Primanima Játsszóház, Rajzakadémia, Művészeti előkészítők, Formatervezés, 2D/3D animáció, pedagógus továbbképzések, nemzetközi és hazai workshopok és mesterkurzusok, kreatív informatikai alkatóprogramok., nemzetközi művészeti rezidencia program.

Egyéb, szórakoztató, kulturális tevékenységet is végző szervezetek:

A városban a szórakoztatást, a társas együttlétet több szórakozóhely, vendéglátó egység és szabadidős intézmény is segíti. A civil szervezetek sajátos szabadidős és kulturális szerepét az Önkormányzat felismerte és pályázat útján támogatja törekvéseiket.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

A településen a közösségi együttélés során problémák, konfliktusok nem keletkeznek.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A civil szervezetek egy része, a városi rendezvényeken megjelenik, bemutatja tevékenységét a szélesebb nyilvánosságnak is. Az elmúlt években a társadalmi szervezetekkel és helyi cégekkel a különböző rendezvények megvalósítása során folytatott együttműködés egyre gyakoribb lett. Sokan ezeket a feladatokat, megjelenéseket önkéntes munkával, a társadalmi felelősségvállalás jegyében látják el. A cégek önkéntes felajánlasként vállalják, hogy civil szervezeteknek, vagy intézményeknek társadalmi munkát, vagy tárgyi felajánlásokat biztosítanak. A feladatokat a Polgármesteri Kabinet koordinálja, az együttműködés aktív és rendszeres.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2021)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
17	van	34 687	12

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- d) a helyben élő nemzetiségek kulturális sokszínűségének bemutatása és kulturális identitásuk megőrzésének lehetőségei;

Budaörsön többféle nemzetiség él. Görög, Német, Örmény, Roma, Román és Szerb Nemzetiségi Önkormányzat működik. Valamennyi nemzetiségi önkormányzat elnöke meghívást kap bizottsági és testületi ülésekre, ahol szabadon használhatják anyanyelvüket. A Képviselőtestület minden évben az éves költségvetésben külön soron jelentős mértékű támogatást biztosít a nemzetiségi önkormányzatok számára ezzel segítve működésüket, a nemzetiségek önrendelkezését, identitástudatuk elősegítését, annak érvényesülését. Az önkormányzat által támogatott programok között megtalálhatóak a nemzetiségi kultúra megőrzését, tovább hagyományozását és bemutatását célzó programok, megemlékezések és ünnepek. A nemzetiségi önkormányzatok aktív szereplői és résztvevői a helyi társadalmi és kulturális életnek. A helyi intézményekkel és helyi civil szervezetekkel együttműködve alakítják ki programjaikat, melyek sok esetben nyilvánosak és mindenki számára elérhetőek. A programjaik szervezése és hagyományápolás mellett érdekképviselést is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására.

A **görög nemzetiség** minden évben megszervezi a hagyományos újévi vasilopita-ünnepséget, ahol Nagy Szent Vazul napján, január 1-én szeletelik fel az ünnepi jellegzetes édes süteményt (vaszilopita), melybe egy pénzérmét sütnék. A hagyomány szerint, aki a pénzérmét megtalálja a saját szelet süteményében, szerencsés lesz az egész Újévben. Évente több alkalommal tartanak zenés estét, táncbéli összejöveteleket. A Görög Nemzetiségi Önkormányzat 2015-ben indította el a nyelvoktatási programját, melynek keretében felnőttek és általános iskolás gyermekek részére tartanak görög nyelvoktatást, de az óvodás gyermekekre is gondolva, rendszeresen tartanak részükre görög nyelvű foglalkoztatást.

A **roma nemzetiség** a budaörsi iskolákban évek óta tart cigány népzenei és néptánc előadásokat, foglalkozásokat, vetélkedőt a cigányok kultúrájáról és táncbéli a helyi iskolák, az önkormányzat oktatási osztálya, a Roma nemzetiségi Önkormányzat és a Budaörsi Tanoda összefogása eredményeképpen. A Budaörsi Tanodában minden évben havi szinten szerveznek Népzenei Esteket.

A **szerb nemzetiség** is ápolja hagyományait, évek óta rendez néptánc esteket, ahol Szerbia tájegységeinek néptáncai kerülnek bemutatásra, táncbéli működik, és szerb ételeket, nemzetiségi specialitásokat kínálnak.

A **román nemzetiség** külön Gyermeknap programot, Mikulás Napi programot szervez a gyerekek részére, és Román Ortodox Pünkösdi Ünnepi programot szervez évente.

A nemzetiségek közös rendezvényeket is szerveznek, mely kiváló lehetőséget biztosít az egymástól eltérő, különböző nemzetiségi kultúrák megismerésére. Így például a görög és német nemzetiség közös rendezvénye a „**Görög-német ízek és ritmusok**”, mely minden évben

megrendezésre kerül a Német Tájház udvarán. Itt görög és német étel- és italspecialitásokat kínálnak, valamint hagyományőrző görög és német zene és tánc várja a rendezvény látogatóit. Ilyen rendezvény a **balkáni táncház**, melyet a görög és szerb közösség szervez.

e) helyi lakossági önszerveződések.

Budaörs Város Önkormányzata fontos feladatának tekinti a helyi feladatok végrehajtásában résztvevő helyi civil szervezetek támogatását, ezért költségvetésben erre külön keretet biztosít, évről évre pályázatot hirdet a budaörsi civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) szabadidős és közösségépítő **programok**, kulturális, művészeti, sport és ifjúsági rendezvényeik, esélyegyenlőséget elősegítő illetve érdekképviselési tevékenységük támogatására.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

Budaörsi Roma Nemzetiségi Önkormányzat érzékenyítő foglalkozásokat szervez és finanszíroz a roma holokausztal kapcsolatban.

Budaörs Város Önkormányzata, a Budaörsi Polgármesteri Hivatal valamint a Budaörsi Roma Nemzetiségi Önkormányzat között a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (Nek tv.) 80. § (2) bekezdése szerinti együttműködési megállapodás 2014. december hónapban aláírásra került.

A megállapodás tartalma szerint az Önkormányzat a Nemzetiségi Önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról (ez kiterjedhet a helyiséghasználatra, a további feltételek biztosítására és a feladatok ellátására vonatkozóan).

A város egészében megvalósuló esélyegyenlőség egyik jó példája a történelmi belvárosban található Budaörsi Tanoda és a Humanae Vocis Alapítvány.

Szociális jellegű tevékenységeik:

- ✓ a budaörsi hátrányos helyzetű gyerekek és fiatalok segítése és támogatása a tanulásban: korrepetálás, fejlesztés, vizsgákra való felkészítés, szociális és egyéb kompetenciák fejlesztése,
- ✓ adományok (ruha, könyv, játék, tartós élelmiszer és egyéb) gyűjtése,
- ✓ kérvények, beadványok benyújtásában, megírásában való segítségnyújtás,
- ✓ a hátrányos helyzetű, de a Budaörsi Tanoda és a Humanae Vocis Alapítvány programjaiban résztvevők számára étkezés biztosítása,
- ✓ tankönyvek, füzetek és egyéb iskolai eszközök vásárlása a hátrányos helyzetű gyerekek számára,
- ✓ szabadidős programok (kirándulások, gyermektáborok, sportprogramok, vetélkedők stb.) szervezése,
- ✓ gyógyszerek és egyéb, az egészséggel összefüggő eszközök vásárlása, egészségügyi -, egészségfejlesztéssel kapcsolatos tanácsadás,
- ✓ lakhatással kapcsolatos tanácsadás, kérvények megírása és beadása,
- ✓ iskolaválasztással, pályaválasztással kapcsolatos segítségnyújtás,
- ✓ elhelyezkedéssel, munkavállalással kapcsolatos tanácsadás, segítségnyújtás.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Adósságcsapda- pénzgazdálkodási hiányosságok	Életviteli tanácsadás saját környezetben
Alacsony iskolázottság, 16 éves korban a tankötelezettség megszűnése, iskola befejezése	Oktatásban, képzési programokon való részvétel lehetőségének biztosítása, a Budaörsi Tanodával való együttműködés, a Tanoda támogatása
Lakhatási problémák, elégtelen lakáskörülmények, többgenerációs családok együttélése, családi negatív minta átörökítése	Pénzbeli és természetbeni ellátás biztosítása, Család- és gyermekjóléti szolgálat által életvezetési tanácsadás, programok működtetése

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2022. dec. 31-ei adat)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	14 244	15 274	29518	48,26%	51,74%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)	393	373	766	2,60%	2,45%
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	2 569	2 380	4949	8,70%	8,60%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	596	525	1121	2,20%	1,78%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A településen élő gyermekek veszélyeztetettségének jellemzői

Az érzelmi és fizikai elhanyagolás, családon belüli erőszak, bántalmazás, értelmi- és testi fogyatékoság, egészségügyi probléma, pszichés zavarok, csellengés, testi,- lelki- bántalmazás, serdülőkorú konfliktus, iskolai beilleszkedési zavarok, online zaklatás, korai szexuális kapcsolat, korai terhesség, szenvedélybetegségek (dohányzás, alkoholfogyasztás, játékszenvedély, droghasználat) jelennek meg a gyermekeket veszélyeztető tényezők között.

Egyre nagyobb problémát jelent a szülők konfliktusos párkapcsolata és az életközösség megszűnését követő jogilag szabályozatlan időszak. A családi konfliktusok szaporodása a válások számának növekedésével, a fokozott stressz terheléssel és a szülők konfliktuskezelési képességének hiányával hozható összefüggésbe. Az elidegenítés, a kényszerített kapcsolattartás is egyre gyakrabban felmerülő probléma. Ezeknek a konfliktusoknak az elszennvedői a gyermekek.

A problémás családokat minden esetben konfliktuskezelési és életvezetési tanácsadással, családkonzultációval támogatja a Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, a gyermekek számára az átélt trauma feldolgozásában pszichológus nyújt segítséget.

A szülők tájékoztatást kapnak lehetőségeikről és az igénybe vehető szolgáltatásokról, akár a további együttélés, akár a válás, különélés mellett döntenek. A vitás kérdések tisztázása, a döntéshozatal elősegítése céljából képzett mediátor szolgáltatását vehetik igénybe. Amennyiben lehetőségeink helyben nem elegendők, a családoknak lehetőség nyílik a budakeszi HÍD Szociális, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ szolgáltatásait igénybe venni.

Minden évben a vezető problémák között szerepelnek a szociális helyzettel összefüggő nehézségek. Az elszegényedést és a társadalmi ellehetetlenülést kimagaslóan kezeli a városi szociális háló, mely pénzübeli és természetbeni támogatásokkal igyekszik a rászoruló családok életvitelét segíteni, azonban még így is emelkedik a lakhatási nehézségekkel küzdők száma. Ennek okai elsősorban a lakáspiaci folyamatokban keresendők.

A bérleti díjak az elmúlt években olyan mértékben növekedtek, hogy az átlagbérből élőknek és az egyszülős családoknak szinte esélyük sincs lakhatásuk biztonságos megteremtésére.

A veszélyeztetettség megszüntetésével kapcsolatos feladatok:

Azon kívül, hogy a szülőket folyamatosan támogatja a Család és Gyermejjóléti Szolgálat a gyermek gondozásának, ellátásának megszervezésében, különböző szolgáltatások biztosításával (pszichológiai-, mentálhigiénés-, nevelési tanácsadás, pár/családkonzultáció, mediáció) járulnak hozzá a családban jelentkező működési zavarok megszüntetéséhez, a családi konfliktusok megoldásához.

Amennyiben a gyermek életét, testi-, lelki épségét közvetlen súlyosan veszélyeztető helyzet áll elő, úgy a Család és Gyermejjóléti Szolgálat közvetlenül is tehet ideiglenes elhelyezésre vonatkozó javaslatot. Ebben az esetben – a közvetlen veszély megszüntetése érdekében - a gyermeket 30 nap időtartamban kiemelik a családból. Ez alatt megtörténnek a szükséges szakértői vizsgálatok, melyek eredményeképpen a gyermek vagy visszakerül a vérszerinti családba, vagy nevelésbe vétel keretében a gyermekvédelmi szakellátás gondoskodásába kerül.

A 2016. január 1-én életbe lépett 55/2015. (XI. 30.) EMMI rendelet értelmében a helyi Szolgálat beavatkozási lehetőségei az alapellátás keretében kezelhető problémák körére korlátozódnak, a hatósági intézkedések szakmai feladatai a járási család- és gyermejjóléti központra hárulnak.

A veszélyeztetettség megszüntetése minden esetben a szakmai etikai szabályok és a hatályos protokollok betartása mellett, a szociális munka eszközeivel, módszereivel történik.

Hatósági intézkedések

A hatósági intézkedés megindítását alátámasztó főbb okok:

- Elhanyagolás – fizikai/érzelmi /oktatási-nevelési
- Bántalmazás – fizikai / érzelmi /szexuális
- Igazolatlan iskolai mulasztás
- Szülő életviteléből / szülő személyiségéből fakadó problémák
- Gyermek önmagát veszélyeztető magatartása
- Szülői kapcsolattartással összefüggő veszélyeztetés

Hatósági intézkedések formái:

- Védelembe vétel
- Családba fogadás
- Ideiglenes hatályú elhelyezés
- Nevelésbe vétel

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	27	237
2017	41	257
2018	42	247
2019	27	156
2020	32	52
2021	16	38

Forrás: TeIR, KSH Tstar

2022-ben a védelembe vett kiskorú gyermekek száma 21 fő, a veszélyeztetettek száma 33 fő volt.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapításának célja, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult legyen a

- ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, valamint a szünidei gyermekétkeztetésnek,
- a természetbeni támogatásnak,
- külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezmények igénybevételére.

Abban az esetben lehet megállapítani a kedvezményt, ha a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap 180 %-át (51 300 Ft),

aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy

ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy

ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a Gyvt. 20. § (2) bekezdésében foglalt feltételeknek;

b) a szociális vetítési alap 165%-át (47 025 Ft) az *a)* pont alá nem tartozó esetben, feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a Gyvt. 19. § (7) bekezdésben meghatározott értéket.

A Gyvt. 19. § (7) bekezdése szerint vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban

a) külön-külön számítva a szociális vetítési alap húszszorosát, vagy

b) együtt számítva a szociális vetítési alap hetvenszeresét

meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségekre tekintettel fenntartott gépjármű.

A jogosultak száma évről-évre csökken, melynek oka, hogy a jövedelemhatár a szociális vetítési alap összegéhez van kötve, mely 10 éve nem emelkedett.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	272
2017	197
2018	157
2019	82
2020	60
2021	43

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

	2018. év	2019. év	2020. év	2021. év	2022. év
Lakbértámogatás eset	401	263	146	98	74
Születési támogatás	8	2	4	6	1
Életkezési kiegészítő támogatás	4	1	0	2	1
Gondozási támogatás	0	0	1	2	2
Babaköszöntő csomag	228	239	228	249	174
Gyermekek karácsonyi támogatása (gyermekek száma)	134	76	49	61	26
Közüktatási ösztöndíj	20	17	11	5	4
Bursa Hungarica ösztöndíj	26	19	14	7	1
Külföldi felsőoktatásban tanulók részére ösztöndíj	0	2	0	0	0
Gyermekek étkeztetési díj-kedvezménye (gyermekek száma)	119	91	78	51	51
Rendkívüli települési támogatás (települési gyermekvédelmi támogatás) eset	634	372	313	218	170

Forrás: önkormányzati adatgyűjtés

4.1.3. számú táblázat - Árvaeállítás			
Év	Árvaeállításban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaeállításban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaeállításban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	69	61	130
2017	68	60	128
2018	67	60	127
2019	65	60	125
2020	58	62	120
2021	67	58	125

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete A PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBEN NYÚJTOTT SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOKRÓL SZÓLÓ 53/2013. (XII.21.) önkormányzati rendelethez szabályozza, hogy a Gyvt. szerinti normatív kedvezményen túl, kik azok, akik kedvezményes étkeztetést vehetnek igénybe.

„27. § (1) A Gyvt. 21/B. § (2) bekezdésben biztosított normatív kedvezményen túl további 50%-os étkeztetési díjkedvezményt kell biztosítani,

a) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek és tanuló után,
b) a három vagy többgyermekes családoknál gyermekenként,
c) tartósan beteg vagy fogyatékos gyermek, tanuló után,
feltéve, hogy a b) és c) pont esetében a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a szociális vetítési alap 500%-át, feltéve, hogy a családnak vagyona nincs.

(2) Amennyiben a gyermeket, tanulót gondozó családban a gyermek a Gyvt. 21/B. § szerinti normatív kedvezményre, valamint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre nem jogosult és családjában az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg

a) a szociális vetítési alap 500%-át,
b) ha a gyermeket egyedülálló szülő vagy más törvényes képviselő gondozza a szociális vetítési alap 600%-át, feltéve, hogy a családnak vagyona nincs
a gyermek, tanuló 100%-os mértékű étkeztetési díjkedvezményre jogosult.

(5) Az étkeztetési térítési díjkedvezményt az (1)-(2) bekezdésekben foglalt kedvezmények alapján budaörsi intézmény és nem budaörsi intézmény esetén is a polgármester állapítja meg.”

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

A nem magyar állampolgársággal rendelkező gyermekek esetén is elsődleges cél a jogaik biztosítása, esélyegyenlőségük megteremtése. A köznevelésről szóló törvény előírja a Magyarországon élő valamennyi gyermek számára az oktatásban való kötelező részvételt. Fontos feladatunk ennek feltételeinek biztosítása.

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Erre vonatkozóan nem áll rendelkezésre adat.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Szegregált, telepszerű lakókörnyezet nem jellemző a városban.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékossgal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A Budaörsön élő hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek családjai számára sokféle olyan szolgáltatás (pl.:különböző egyéni fejlesztések, pszichológus) érhető el mind az oktatási-nevelési intézményekben (óvoda, iskola), a szociális ellátórendszerben (pénzbeli, természetbeni támogatások, szolgáltatások, intézmények), szabadidős tevékenységek (ifjúsági klub, táborok) melyek az Önkormányzat által nyújtott kiegészítő anyagi forrásoknak köszönhetően az átlagosnál magasabb szintű ellátásokat tud biztosítani az arra rászorultaknak térítésmentesen.

A fogyatékos gyermekek által igénybe vehető ellátások és szolgáltatások is kiemelkedő szinten valósulnak meg Budaörsön.

Az önkormányzat által fenntartott Egyesített Bölcsődei Intézményekben a mozgásukban koruktól elmaradó, eltérő fejlődésmentet mutató kisgyermekek fejlesztését az intézmény gyógytornásza végzi. A gyógytornász az aktív torna mellett szükség esetén speciális kezelést (Dévény Módszer – DSGM) is alkalmaz a megfelelő eredmény elérése érdekében. A Bölcsőde teljes integráció keretei között felvállalja sajátos nevelési igényű kisgyermekek gondozását - nevelését, amely koncentráltan a Pityang Bölcsőde és Gyermekközpontban kap helyet. A gyermekek nevelés-gondozását a kisgyermeknevelők, korai fejlesztésüket a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budakeszi tagintézet gyógypedagógusa végzi az intézményben.

A sajátos nevelési igényű gyermekek szakértői bizottság javaslata alapján kerülnek az intézménybe, másik része spontán integrációval, a nevelés, gondozás során ismerik fel az átlagostól eltérő fejlődést.

Az óvodai nevelés során az intézmények saját szakemberei mellett lehetőség van a pedagógiai szakszolgálat igénybevételére is, a gyermekek speciális és intenzívebb fejlesztése érdekében.

A 0-6 éves kor közötti időszak korai fejlesztése magas minőségben valósul meg a városban.

A halmozott fogyatékos gyermekek korai fejlesztésére is nagy hangsúlyt fektetnek a gyógypedagógus szakemberek, viszont sajnos vannak olyan súlyos esetek, melyek kizárják az integrált oktatásba történő elhelyezésüket a bölcsődei időszakot követően. Több irányba javasolják tovább vinni őket fogyatékossg típusától függően.

Budaörs Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatával, valamint az annak fenntartásában működő Újbudai Szociális Szolgálattal 2 fő fogyatékos gyermek nappali ellátására.

- a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény módosítására 2023. július 1. napjától a területi védőnői feladatellátás a települési önkormányzattól átkerült az illetékes vármegyei intézményhez. A Budaörsi Védőnői Szolgálat területi védőnői az Észak-budai Szent János Centrumkórház állományába kerültek. A működés tárgyi feltételeinek biztosításához Budaörs Város Önkormányzata átadta a tulajdonában álló eszközöket. A Szolgálat továbbra is zavartalanul működik az Egészségügyi Központban (Budaörs Kossuth L. u. 9.), a Lévai utca 31. szám alatti rendelőhelyiségében és a Kismartoni u. 45. sz. alatti rendelőben történik. Az iskolavédőnők továbbra is az önkormányzathoz tartoznak, működési feltételeiket biztosítjuk.

2016. novembertől 15 védőnői körzet működik Budaörsön - 11 körzeti védőnő és 4 iskolai védőnő.

Minden területi védőnő ellát 1 vagy 2 óvodát is, ahol az időszakos tisztasági vizsgálatot és a gyermekek egészségi állapotával kapcsolatos dokumentálást is elvégzik.

Az iskolai védőnők az iskolákban évfolyamokhoz kötött szűrővizsgálatokat, a védőoltások szervezését végzik, valamint felvilágosító, egészséges életmóddal kapcsolatos órákat vezetnek. Kapcsolatot tartanak a szülőkkel és pedagógusokkal, családlátogatásokat tesznek.

A területi védőnők az otthonukban látogatják a kismamákat, csecsemőket és kisgyermeket a jogszabályban leírtak szerint, és fogadják őket önálló tanácsadásaikon.

A rendelőben – tanácsadóban – életkorhoz kötött, kötelező szűrővizsgálatokat és csecsemő- és kisgyermek tanácsadást végeznek önállóan.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	15	1216	81,07
2017	15	1213	80,87
2018	14	1189	84,93
2019	14	1171	83,64
2020	15	1157	77,13
2021	15	1133	75,53

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Budaörsön 6 házi gyermekorvosi körzet került kialakításra, a rendelések helye azonos a védőnői rendelési helyekkel. A település minden részéről könnyen elérhető mind a felnőtt háziorvosi, mind a házi gyermekorvosi szolgáltatás. Betöltetlen praxis nincs a településen. A gyermek szakorvosi ellátás az Egészségügyi Központban biztosított.

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett házi orvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett házi orvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	13	6	5200	0
2017	0	13	6	5232	0
2018	0	13	6	5209	0
2019	0	13	6	5231	0
2020	0	12	6	5237	0
2021	0	12	6	5109	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

- c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A városban megfelelően ellátottak a köznevelési szakszolgálati feladatok: gyógypedagógiai tanácsadás, korai fejlesztés és gondozás, nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás és gyógytestnevelés.

A Pitypang Bölcsőde és Gyermekközpontban 9 fő sajátos nevelési igényű gyermeket gondoztak 2022-ben.

Alapellátáson túl az alábbi szolgáltatásokat végzik:

Térítésért igénybe vehető szolgáltatások

- **játszócsoporthat** – a bölcsőde külön helyiségében, ahol szakképzett kisgyermeknevelő segítségével szülő és gyermeke részére az együttes játéklehetőség biztosított,
- **időszakos gyermekfelügyelet** – a bölcsődében a szülő által igényelt alkalommal és időtartamra kap segítséget gyermeke felügyeletére,
- **cini-cini muzsika** – minden héten két alkalommal du. közös zene, ének a szülőkkel – gyógypedagógus, kisgyermeknevelő vezeti,
- **só szoba szolgáltatás** – himalája sőtéglafal + sóhomokozó (Pitypang), somadrin a (Százszorszép)- bölcsődébe járó gyermekek heti 2x veszik igénybe, beosztás szerint térítésmentesen, délután szolgáltatásként, igény szerint külső érdeklődők is,
- **vízi terápia** – sajátos nevelési igényű (SNI) gyermekeknek térítésmentesen (Pitypang),

Térítésmentesen igénybe vehető szolgáltatások

- **gyermeknevelési tanácsadás** – szakemberektől (kisgyermeknevelő, gyermekorvos, pszichológus, pedagógus, gyógypedagógus, gyógytornász, stb.) egyéni konzultációk, előadások formájában, stb.
- **Tér-Játszó, tornaszoba használat** – a bölcsődés gyermekek beosztás szerint veszik igénybe.

Az intézmény az országos bölcsődei kisgyermekellátás területén is elismert, magas szakmai színvonalú munkát valósít meg.

d) gyermekjóléti alapellátások, Biztos Kezdet Gyerekház, Tanoda, gyermekszegénységet csökkentő speciális szolgáltatások;

A gyermekjóléti alapellátást a településen az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ látja el. A szolgálat nagy hangsúlyt fektet a jelzőrendszerrel történő folyamatos, intenzív kapcsolattartásra. A budaörsi lakosok nagy számban keresik fel a szolgálatot informálódás, tanácsadás vagy ügyintézés segítése, adományok átvétele céljából. Az ügyfelek egy részét a jelzőrendszer tagjai irányítják a szolgálathoz, más részt gyakoriak az önkéntes kapcsolatfelvételek, és magas a szolgálat saját felderítésű ügyeinek száma is.

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásai

- szociális segítő tevékenység
- információnyújtás
- ügyintézés
- életvezetési-, nevelési tanácsadás
- álláskeresési-, képzési tanácsadás, álláskereső klub
- családi gazdálkodási-, adósságkezelési tanácsadás
- mentálhigiénés tanácsadás (egyéni és családi konzultáció)
- mediáció
- jogi, pszichológiai tanácsadás
- közösségszervezés (csoportok, klubok, szabadidő, tábor)
- egyéni iskolai felzárkóztatás, beilleszkedés segítése
- adománygyűjtés, adományközvetítés

A szolgáltatások biztosításának módja

- környezettanulmányok készítése (Szociális és Egészségügyi Iroda, Gyámhatóságok, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálatok, Bíróság, Kórházak, Család- és Gyermekjóléti Szolgálatok, Központok stb. részére)
- jelzések fogadása és kivizsgálása
- hatósági intézkedések szükségességének jelzése
- együttműködés a jelzőrendszer intézményeivel, tagjaival
- szociális ügyintézés
- családlátogatás
- hivatalos ügyintézés, levelezés
- munkaerő-piaci segítés
- adósságkezelési szolgáltatás
- nevelési-gondozási terv alapján a Központ által szociális segítő tevékenységbe bevont ügyfelek segítése a hatósági intézkedés megszüntetése és/vagy visszagondozás céljából
- információnyújtás a társszervek felé
- dokumentáció vezetése
- magántanulói kérelmek véleményezése
- tanácsadás (életvezetési, nevelés, életmód, háztartási-, gazdálkodási)
- információnyújtás / szolgáltatásszervezés
- szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítása
- mentális segítségnyújtás
- családkonzultáció
- mediáció
- prevenció
- egyéni fejlesztés, korrepetálás
- közösségi programok, nyári napközis tábor
- adománygyűjtés, adományközvetítés

Kiegészítő szolgáltatások

Jogi tanácsadás

Jogi eszközökkel orvosolható problémák megoldásának lehetőségeiről való tájékoztatás. A jogi tanácsadás keddi napokon, előre egyeztetett időpontban vehető igénybe.

Pszichológiai tanácsadás

A szolgáltatás célja ügyfeink (gyermek és családtagjai) pszichés állapotának felmérését követően mentális támogatás nyújtása felnőtt és gyermek pszichoterápia keretében, illetve megfelelő szakellátásba irányítás (pszichiáter, nevelési tanácsadó, fejlesztő foglalkozások). Családi krízis esetén támogatás a konszenzus kialakításához. A pszichológiai tanácsadás hétfői, szerdai és csütörtöki napokon, előre egyeztetett időpontban vehető igénybe.

Önismereti csoport

A csoport elsősorban serdülőkorú gyermekek számára nyújt segítséget az életkori sajátosságokból fakadó problémáik megoldásában. A csoport pedagógus vezetésével, heti egy alkalommal 4-7 fő részvételével kiscsoportos formában működik.

Mediáció

Elsődleges célja a konfliktuskezelés, közvetítés, egyeztetés, melynek során a Szolgálat mediátori képzettséggel rendelkező szakemberei közreműködnek a felek közötti (különélő szülők, szülő-gyerek, szülő-pedagógus, gyerek-pedagógus, gyerek-gyerek, stb.) megállapodás létrehozásában és annak írásba foglalásában.

Mentálhigiénés tanácsadás

Párkapcsolati, szülő-gyerek kapcsolati problémák oldása mentálhigiénés szakember segítségével. Meghatározott keretek (idő, helyszín, kompetencia határok) között, előre egyeztetett időpontban vehető igénybe.

A gyermekvédelmi problémák hatékonyabb feltérképezése érdekében a fent felsorolt szolgáltatások esetében általános szabály, hogy csak családsegítővel történő konzultációt követően vehetők igénybe.

Szabadidős foglalkozások

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat rendszeresen szervez szabadidős foglalkozásokat, illetve tart prevenciós alkalmakat a gyermekek, fiatalok részére.

A prevenciós programok keretében elsősorban a különböző személyiségbeli, viselkedési- és beilleszkedési problémákkal küzdő gyermekek és fiatalok számára biztosítják a szabadidő hasznos eltöltésének lehetőségét, illetve a diszkriminációmentes közösségi környezetet. A prevenciós alkalmak során elsősorban a szenvedélybetegségek megelőzésére, a nem megfelelő életvezetési minták korrigálására fektetnek hangsúlyt. Pályaorientációs beszélgetések során segítik az arra rászoruló gyermekeket az iskolaváltásban, pályaválasztásban, illetve a rendszeres iskolalátogatásra motiváljuk a fiatalokat.

Nyári tábor

A Szolgálat munkatársai a szünidei gyermekétkeztetéssel párhuzamosan minden nyáron napközis tábort szerveznek, amely a gyermekek szabadidejének strukturált eltöltését célozta. A résztvevő gyerekek, 3 héten át, minden hétköznap 8-14 óráig pályaorientációs beszélgetéseken, kézműves tevékenységeken, sportprogramokon, kirándulásokon, sportbemutaton vehettek részt.

Adománygyűjtés- adományközvetítés

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat Petőfi utcai épületében adományraktárral fogadja a rászorulókat. A budaörsi lakosságtól egész évben érkeznek adományok, elsősorban ruhanemű, háztartási eszközök, játék és könyv. Év közben érkeznek adományok a TESCO Áruház részéről is.

Karácsonyi adománygyűjtő akció keretében nagy értékű tartós élelmiszer csomagot tudunk szétosztani a nagycsaládoknak, a hajléktalanok és lakhatási szegénységben élő ügyfeink között, míg a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat által ellátott 3 településen hátrányos helyzetű

gyermek számára juttattunk el ajándécsomagokat helyi civil támogatóink, illetve az Auchan és az ALDI Áruház támogatásával.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat speciális szolgáltatása

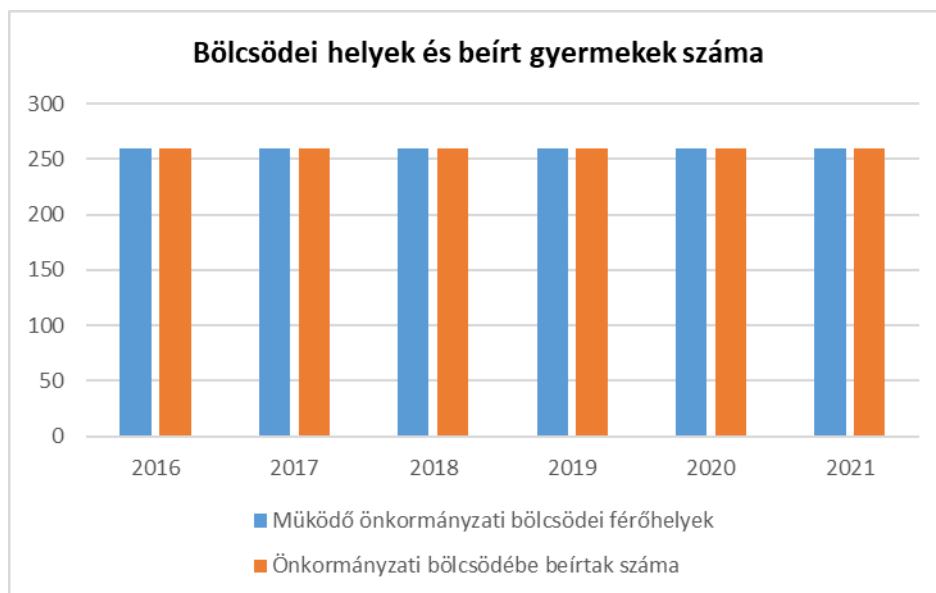
Pártfogó felügyelet

A Pest Megyei Kormányhivatal Gyámügyi és Igazságügyi Főosztályának pártfogó felügyelője fogadónapot tart a Család és Gyermekjóléti Szolgálat székhelyén. A kolléga csütörtöki napokon fogadja a hozzá érkezőket, köztük a Szolgált ellátotti körébe tartozó fiatalos bűnelkövetőket is. Ennek előnye egyrészt a könnyebb elérhetőségből fakadó intenzívebb ügyfélkapcsolatban, másrészt a hatékonyabb szakmai együttműködésben, gyorsabb információáramlásban rejlenek. Az együttműködés eredményeképpen mind a gyermekvédelmi munka, mind pedig a felnőtt korú bűnelkövetők közérdekű munkavégzésbe történő elhelyezése hatékonyabbá és eredményesebbé vált.

e) napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	260	260
2017	260	260
2018	260	260
2019	260	260
2020	260	260
2021	260	260

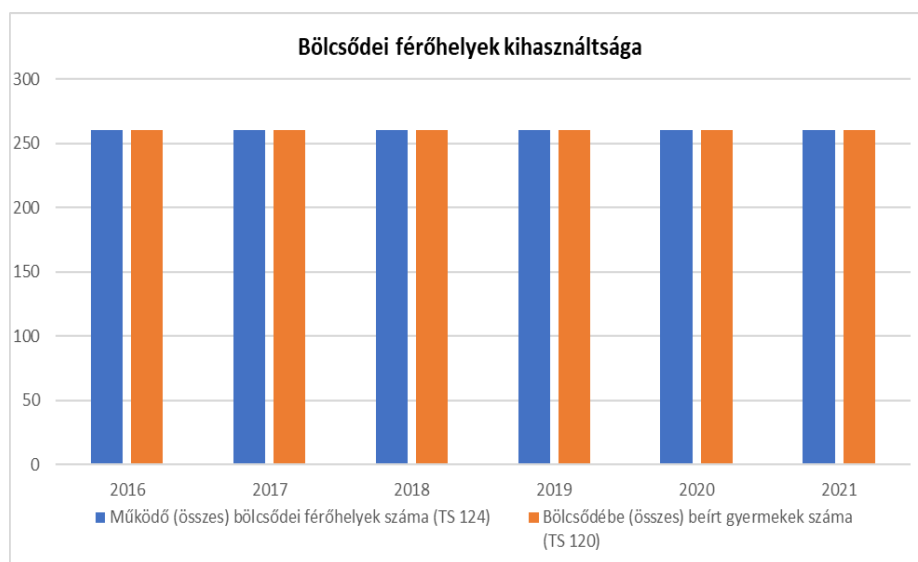
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	23	23	0	0	260	260
2017	0	0	41	38	0	0	260	260
2018	0	0	7	11	0	0	260	260
2019	0	0	7	10	0	0	260	260
2020	0	0	14	9	0	0	260	260
2021	0	0	14	14	0	0	260	260

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Egyesített Bölcsődei Intézmények

A **Budaörsi Egyesített Bölcsődei Intézmények** szervezeti struktúrája 2005. februártól egyesített bölcsőde. A székhely bölcsőde ad helyet az Egyesített Bölcsődei Intézmények intézményvezetőjének és apparátusának.

A 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását biztosítja az önkormányzati fenntartásban működő Egyesített Bölcsődei Intézmények, melynek két telephelye van: Pityang Bölcsőde és Gyermekközpont, valamint a Százszorszép Bölcsőde. A két tagintézmény a bölcsődei alapellátás mellett számos többlétszolgáltatást biztosít részben a bölcsődébe beíratott gyermekek számára. A bölcsődék összesen 260 férőhellyel működnek, a kihasználtság magas. 2023.03.01-től 16 fővel bővült az intézmény férőhely száma a mini bölcsődék elindulásával. Az intézmények kifejezetten jó tárgyi és személyi feltételek mellett működnek. Kiemelendő, hogy a Pityang bölcsődében az elmúlt időszakban történt fejlesztések eredményeként nem csak jelentős férőhelyszám-bővülés történt, hanem az építészeti kialakítással olyan többlétszolgáltatások megteremtésére is lehetőség nyílt, amelyek az ország kevés bölcsődéjében állnak rendelkezésre.

Családi napközik

Budaörsön 2023-ban 3 db magán családi napközi működik, barátságos környezetben, kis létszámú csoportokban biztosítják a gyermekek napközbeni ellátását.

f) gyermekvédelem;

A településen a gyermekvédelem alapellátás formájában valósul meg. Igénybe vehető család- és gyermekjóléti szolgáltatás illetve bölcsődei nevelés. Ezen kívül megtalálható helyben a Pest Megyei Kormányhivatal Budakeszi Járási Hivatal kirendeltsége is, ahol hatósági ügyekben ügyfélfogadás igénybevételére van lehetőség.

A törvény által előírt feladatokon felül a település a gyermekvédelem ügyét több szakmai együttműködéssel és szakmai szolgáltatással segíti. Ilyen például a Gyermekjogi Fórum, amely a stratégiai tervezést és az összehangolt gyermekvédelmi tevékenységet segíti a településen. A Hintalovon Alapítvány gyermekjogi fogadóórát, szakmai tanácsadást és tréningeket biztosít a lakosság és a gyermekekkel foglalkozó szakemberek részére. Emellett a helyi szereplők, civilek és önkormányzati fenntartású szervezetek, intézmények összefogásával létrejött a Prevenációs Munkacsoport, amely minden évben a város finanszírozásával lát el települési és iskolai prevenációs feladatokat.

Évek óta sikeresen működik a városi Tanoda, amelynek stabil működését szintén Budaörs finanszírozza, nekik nagy szerepük van az iskolai lemorzsolódás leküzdésében és a gyermekek közösségi integrációjában.

g) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Gyermekek átmeneti gondozása krízishelyzet esetén

Budaörs Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását a Fészek Gyermekvédő Egyesülettel kötött szerződéssel biztosítja.

Az ellátási szerződés értelmében a Fészek Gyermekvédő Egyesület az önkormányzat közigazgatási területén lakóhellyel, vagy tartózkodási hellyel rendelkező, illetve a város területén felügyelet nélkül maradt, veszélyhelyzetbe került gyermekek számára, egy fő férőhelyre biztosítja a gyermekek átmeneti gondozásának jogszabályokban meghatározott szakmai követelményeit, és a feladat ellátása során betartja az ellátáshoz kapcsolódó nyilvántartási, adatkezelési és adatvédelmi kötelezettségeket.

Családok átmeneti elhelyezése krízishelyzet esetén

Ez az ellátási forma segít megelőzni a családok hajléktalanná válását, szétszakadását, a gyermekek családból történő kiemelését. Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

A beköltözést követő egyéni esetkezelés egyik fontos pontja a család helyzetének feltérképezése a problémák és célok közös megfogalmazása. Ezt követően megállapodást kötnek a családokkal, amelyben rögzítik:

- az ellátásért fizetendő térítési díjat,
- a Családok Átmeneti Otthona által biztosított szolgáltatásokat,
- a család kötelezettségeit,
- a Családok Átmeneti Otthonának szabályait
- házirend elfogadását.

A családok elhelyezése külön, bútorozott lakószobákban történik. Biztosítanak a közös konyhában minden családnak hűtőgépet és konyhaszekrényt is.

Segítséget nyújtanak a szülők munkahely keresésében, a gyermeknevelési és az életvezetési problémák (pénzbeosztás, háztartási költségek, szenvedélyek) megoldásában. Jogi tanácsadás, pszichológiai beszélgetés és foglalkozás, teológiai támogatás igénybevételére van lehetőség. A gyerekek számára korrepetálást és szabadidős tevékenységet szerveznek.

A Családok Átmeneti Otthonában a családok – törvényi előírás szerint – 12 + 6 hónapig lakhatnak. A tapasztalatok szerint — kevés kivétellel — sikerül egy év alatt elrendezni a munkavállalással kapcsolatos és lakhatási problémákat.

A Család és Gyermekjóléti Szolgálat védett anyaotthoni elhelyezést az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálaton keresztül igényelhet a bántalmazott szülők és gyermekeik számára.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatása

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, amelyet a Védőnői Szolgálattal szorosan együttműködve végeznek.

Jogszabályi kötelezettségüknek eleget téve minden esetben tájékoztatják az anyát, az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról.

A Szolgálat segítséget nyújt a támogatásokhoz, ellátásokhoz való hozzájutásban, a születendő gyermek számára megfelelő lakókörnyezet kialakításában, lakhatásuk megoldásában.

h) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;

A sport-, szabadidős és szünidős programokhoz többféle módon lehetséges hozzáférni. A nyári iskolai szünetek idején, minden évben másik iskola látja el az ügyeletes napközis nyári táborral kapcsolatos feladatokat.

i) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

A Gyvt. 21/B. § rendelkezései szabályozzák az ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetést.

A Gyvt. 21/C. §-a alapján a települési önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkezést a hátrányos helyzetű, és rendszeres

gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja.

Budaörs Város Önkormányzata a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben és a helyi rendelet alapján gyermekétkeztetési térítési díj-kedvezményben részesülő kiskorú gyermekek részére is ingyenesen biztosítja a szünidei gyermekétkeztetést.

- j) eltérő kultúrájú, vagy a hátrányos és nem hátrányos helyzetű gyermekcsoportok közötti programok;

Nemzetiségi oktatási-nevelési intézmények programjai

Budaörs Városban jelentős a sváb hagyományokkal és kultúrával élő lakosok száma. A hagyományörzés a Zippel-Zappel Német Nemzetiségi Óvodában, valamint a Bleyer Jakab Német Nemzetiségi Általános Iskolában kiemelkedő módon valósul meg. Az idejáró gyermekek megismerkedhetnek a sváb hagyományokkal és a német nyelvvel. A programok az iskolai és az óvodai közösség egészére vonatkoznak, így az eltérő kultúrájú gyermekek is megismerkedhetnek a sváb hagyományokkal.

Városunkban működik a Heimatmuseum, ahol szintén sváb hagyományörző programokon vehetnek részt bármilyen származású, eltérő kultúrájú gyermekek és felnőttek egyaránt.

Nyári tábor

Az Esély Szociális Társulás Gyermekjóléti Szolgálatának munkatársai a szünidei gyermekétkeztetéssel párhuzamosan minden nyáron napközis tábort szerveznek, amely a gyermekek szabadidejének strukturált eltöltését célozza. A résztvevő gyerekek, 3 héten át, minden hétköznap 8-14 óráig pályaorientációs beszélgetéseken, kézműves tevékenységeken, sportprogramokon, kirándulásokon, sportbemutatón vesznek részt.

- k) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

Az elmúlt időszakban diszkrimináció, jogsértő magatartásra utaló intézkedés nem történt, ilyen jellegű panasz, melyben az Önkormányzat felelőssége lenne megállapítható nem érkezett.

- l) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **tanulmányi ösztöndíjakról** szóló 32/2007. (IX.24.) önkormányzati rendeletének (a továbbiakban: rendelet) a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása a célja. Az ösztöndíj odaítélése pályázati úton általános iskola 6-8. évfolyamán, középfokú oktatásban, külföldi tanulmányutakhoz, illetve a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszerhez csatlakozva történik.

Közoktatási ösztöndíj

A Közoktatási ösztöndíj a rendelet 2. § a) pontjában meghatározott közoktatási intézményben tanulók tanulmányaihoz nyújtott támogatás.

Közoktatási ösztöndíjban részesülhet az a tanuló,

a) aki az általános iskola 6-8. évfolyama, szakiskola, gimnázium, illetve szakközépiskola nappali képzésében folytat tanulmányokat, és az előző tanév folyamán a tanulmányi átlaga 3,8-5,0 közötti, és

b) akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összegének (minimálbér) 60%-át, gyermekét egyedül nevelő szülő esetén a 70%-át.

A Közoktatási ösztöndíj adott évi fordulójának pályázatát, tárgyév augusztus 31. napjáig a Bizottság hirdeti meg, melyet a helyben szokásos módon közzétesz. Közoktatási ösztöndíjra a pályázati adatlap a tárgyévben, szeptember 1-jétől szeptember 30-ig nyújtható be. Az ösztöndíj megállapítása a tanév szorgalmi időszakára, 10 hónapra történik. Az ösztöndíj több egymást követő tanulmányi évben is adományozható.

Az ösztöndíj havi egy főre jutó összege a pályázat meghirdetésének évében érvényes teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összegének (minimálbér)

a) 10%-a, amennyiben a pályázó tanulmányi átlaga 4,6-5,0 közötti,

b) 5%-a, amennyiben a pályázó tanulmányi átlaga 3,8-4,5 közötti.

Arany János Tehetséggondozó Program ösztöndíja

A Program a tehetséges tanulók középiskolai tanulmányaihoz nyújtott támogatás.

A Programra az a szociális szempontból rászorult tanuló pályázhat, akinek

a, a részvételét a Képviselő-testület döntésével támogatta, és

b, a programban való részvételre a kiíró által jogosultságot szerzett, erről írásbeli értesítéssel rendelkezik.

A Program adott évi pályázatához, a nevelőtestület és a szülő támogató nyilatkozata alapján, az oktatásért felelős miniszter által meghirdetett országos pályázati felhívásban meghatározott határidőig nyújtható be jelölés.

Az ösztöndíj megállapítása a képzés időtartamára, legfeljebb 5 évre szól, egy főre jutó havonkénti összege 8 000.- forint, megállapítása a tanév szorgalmi időszakára, 10 hónapra történik.

Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíj

önkormányzati ösztöndíjrész

Bursa ösztöndíjban részesülhet a felsőoktatásban részt vevő hallgatók juttatásairól és az általuk fizetendő egyes térítésekről szóló 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet) 18. § (2) bekezdése által meghatározott tanulmányokat folytató hallgató, akinek háztartásában

a) az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összegének (minimálbér) 60%-át, és

b) vagyonnal saját maga és családja nem rendelkezik.

A Bursa ösztöndíj adott évi fordulójának pályázatát, az *oktatásért felelős* miniszter által meghirdetett pályázathoz való csatlakozást követően, az országos pályázati felhívásban meghatározott időszakra a Bizottság hirdeti meg, melyet a helyben szokásos módon közzétesz.

A szociális rászorultság feltételein túlmenően a támogatás összegének megállapításánál figyelembe kell venni a kollégiumi elhelyezést, vagy albérletet.

Külföldi felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokhoz való hozzájárulás

A Külföldi ösztöndíj az államilag elismert külföldi felsőoktatási intézményben folytatott tanulmányokhoz nyújtott egyszeri, egyösszegű, vissza nem térítendő támogatás.

Külföldi ösztöndíjban részesülhet az 51/2007. (III. 26.) Korm. rendelet 18. § (2) bekezdése által meghatározott tanulmányokat folytató hallgató

a) akinek családjában az egy főre jutó havi nettó jövedelem nem haladja meg a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló részére megállapított személyi alapbér kötelező legkisebb összegének (minimálbér) 60%-át, és

b) vagyonnal saját maga és családja nem rendelkezik.

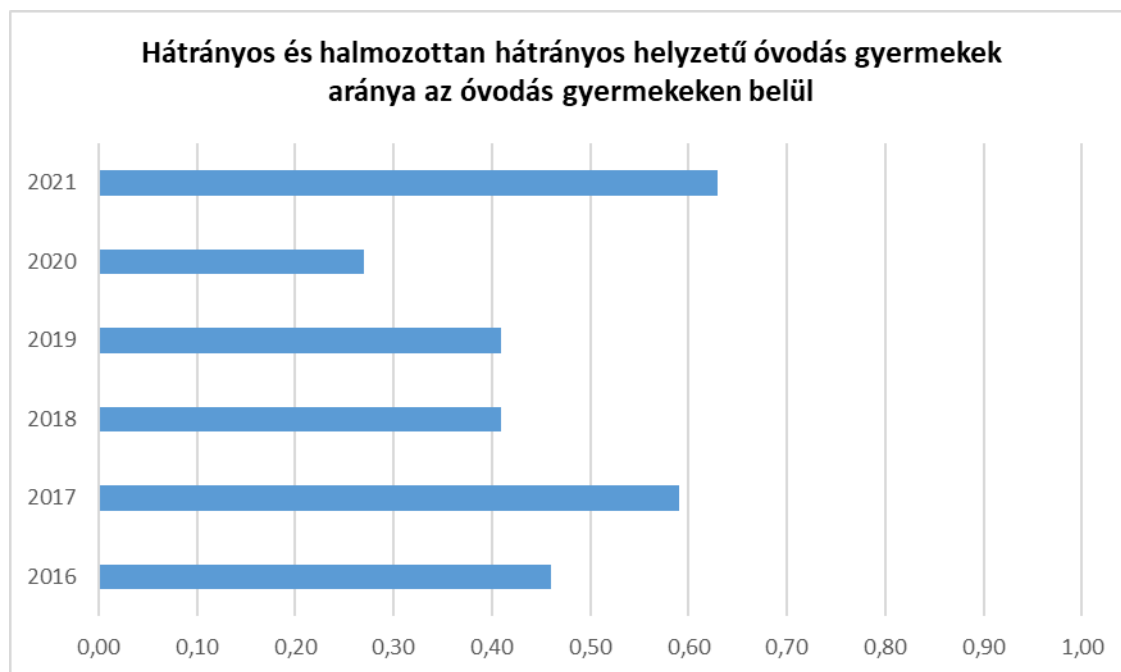
A Külföldi ösztöndíj pályázónként elnyerhető maximális összege 300 000.- forint.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

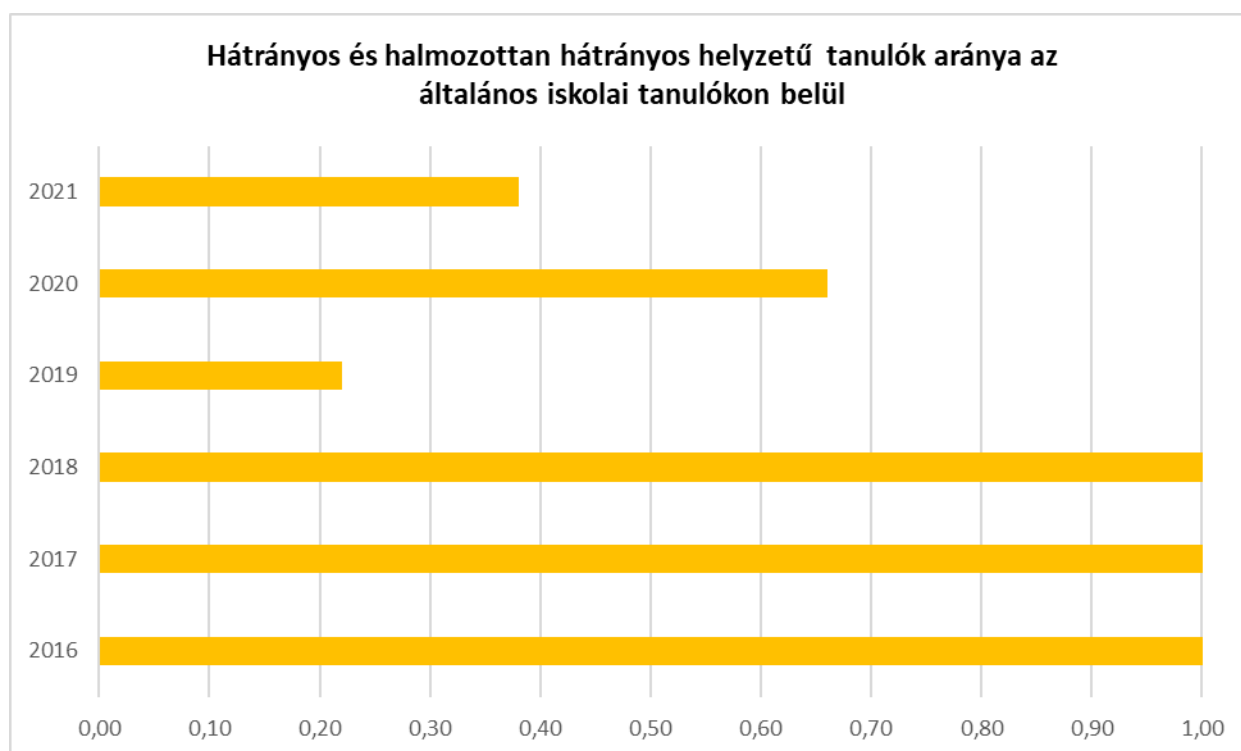
4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	1 295	6	0,46
2017	1 358	8	0,59
2018	1 478	6	0,41
2019	1 470	6	0,41
2020	1 459	4	0,27
2021	1 420	9	0,27

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók			
Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	102	102	3,25
2017	94	94	2,98
2018	53	53	1,69
2019	7	7	0,22
2020	21	21	0,66
2021	12	12	0,38

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai nevelése

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai beilleszkedésének és sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés. A sikeres iskolakezdéshez nélkülözhetetlen alapvető készségek megfelelő fejlesztésének színtere az óvoda, ahol – az agyi érési folyamatok lezárulásáig – megterhelés nélkül, játékos eszközökkel és módszerekkel hatékonyan tudnak fejleszteni. A hátrányos helyzetű családok gyermekei kognitív fejlődésükben öt éves korukra lényegesen elmaradnak a kedvezőbb körülmények között élő társaiknál. Tudatos óvodapedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy ezek a hátrányok az óvodai nevelés során csökkenjenek. Kiemelt jelentősége van a szülőkkel történő együttműködésnek, mely a kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg. Az együttműködés során az óvodapedagógusoknak és a fejlesztő pedagógusnak – helyzetüknél és képzettségüknél fogva – kiemelt szerepük és felelősségük van.

A budaörsi óvodákban gyermekvédelmi felelősök, pszichológusok, fejlesztőpedagógusok segítik az óvodapedagógusok hatékony oktató-nevelő tevékenységét. Az intézmények és az Önkormányzat és rendszeresen szervez olyan programokat, melyeken az óvodapedagógusok tájékozódhatnak, információhoz juthatnak a hátrányos helyzetű gyermekek, illetve a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztési, felzárkóztatási lehetőségeivel kapcsolatosan.

Sajátos nevelési igényű gyermekek oktatása-nevelése

A sajátos nevelési igényű gyermekek száma növekvő tendenciát mutat. Budaörsön már a bölcsődei nevelés során kiemelkedő korai fejlesztéshez juthatnak ezek a gyermekek.

A mozgásukban koruktól elmaradó, eltérő fejlődésmenetet mutató kisgyermekek fejlesztését az intézmény gyógytornásza végzi. A gyógytornász az aktív torna mellett szükség esetén speciális kezelést (Dévény Módszer – DSGM) is alkalmaz a megfelelő eredmény elérése érdekében. A Bölcsőde teljes integráció keretei között felvállalja sajátos nevelési igényű kisgyermekek gondozását - nevelését, amely koncentráltan a Pitypang Bölcsőde és Gyermekközpontban kap

helyet. A gyermekek nevelését-gondozását a kisgyermeknevelők, korai fejlesztésüket a Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Budakeszi tagintézet gyógypedagógusa végzi az intézményben. A sajátos nevelési igényű gyermekek egyrésztől szakértői bizottság javaslata alapján kerülnek az intézménybe, másik része spontán integrációval, a nevelés, gondozás során ismerik fel az átlagostól eltérő fejlődést.

Az óvodai nevelés során az intézmények saját szakemberei mellett lehetőség van a pedagógiai szakszolgálat igénybevételére is, a gyermekek speciális és intenzívebb fejlesztése érdekében.

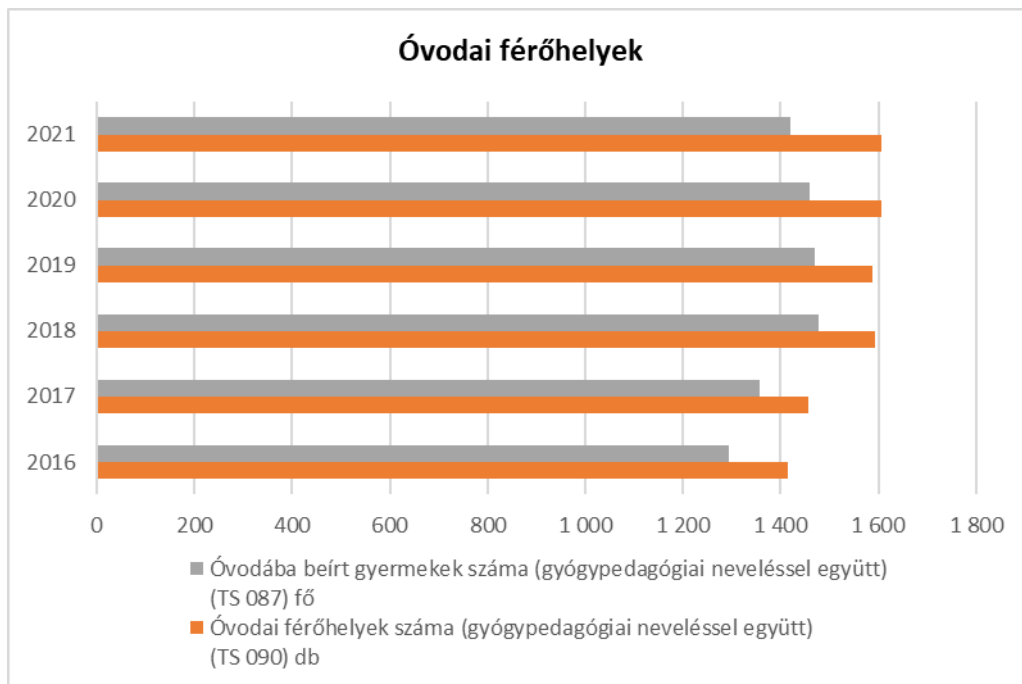
A 0-6 éves kor közötti időszak korai fejlesztése magas minőségben valósul meg a városban. Óvodáinkban pszichológusok, logopédusok, fejlesztőpedagógusok tartanak különböző foglalkozásokat a sajátos nevelési igényű gyermekeknek. A tavalyi évben két óvoda a Kincskereső és a Holdfény Utcai Óvoda Alapszabályát bővítette a Képviselő-testület a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére vonatkozóan és ezzel egyidőben bővítette a gyógypedagógusok státuszának a számát. A pedagógiai munka megsegítése érdekében ezekben az óvodákban foglalkoztatnak pedagógiai asszisztenseket is.

A Bleyer Jakab Német Nemzetiségi Általános Iskolához tartozó gyógypedagógiai tagozat tanulásban akadályozott (értelmileg enyhe fokban sérült) és értelmileg akadályozott (középsúlyos értelmi fogyatékos) tanulókat oktatja, neveli.

Budaörs Város Önkormányzata ellátási szerződést kötött a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatával valamint az annak fenntartásában működő Újbudai Szociális Szolgálattal 2 fő fogyatékos gyermek nappali ellátására.

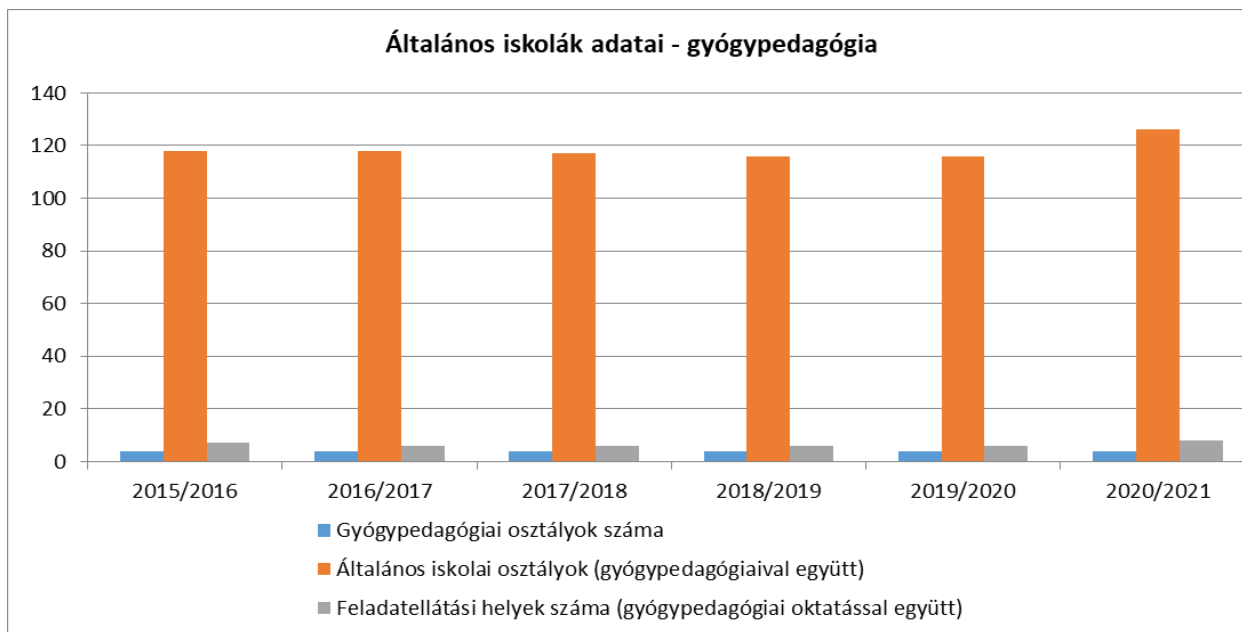
b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	1 374	58	1 415	11	1 295	0	0	22
2017	1 359	61	1 457	13	1 358	0	0	22
2018	1 345	67	1 593	15	1 478	0	0	22
2019	1 337	63	1 589	15	1 470	0	0	23
2020	1 356	65	1 607	15	1 459	0	0	22
2021	1 328	65	1 607	15	1 420	0	0	22
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés								

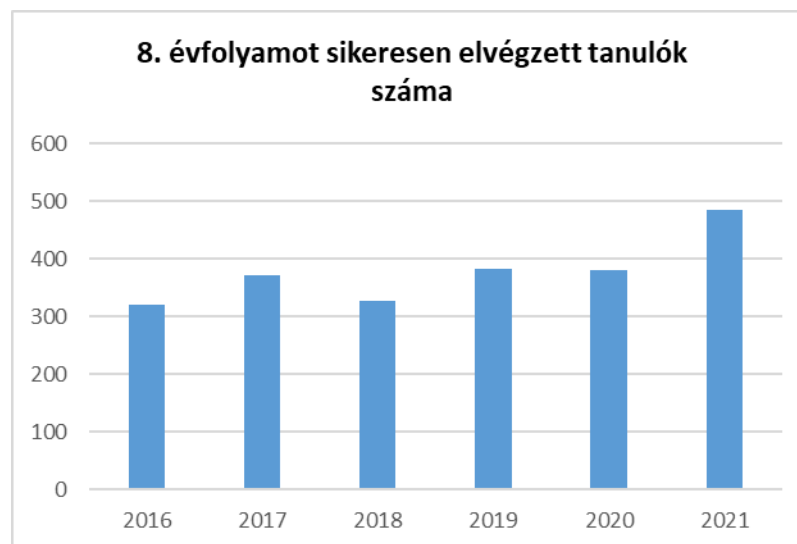
4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek					
Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	4	118	7	26,64	22,11
2017	4	118	6	26,76	24,51
2018	4	117	6	26,86	21,38
2019	4	116	6	27,58	20,91
2020	4	116	6	27,40	23,91
2021	4	126	8	24,78	24,47

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban	
Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	321
2017	372
2018	327
2019	382
2020	380
2021	484

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

Az elmúlt időszakban diszkrimináció, jogsértő magatartásra utaló intézkedés nem történt, ilyen jellegű panasz, melyben az intézmény felelőssége lenne megállapítható nem érkezett.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések;

A budaörsi oktatási intézmények pedagógiai programjában szerepel, hogy az iskolai tanulási folyamat során kiemelten fontos feladat a differenciálás, vagyis az, hogy a pedagógusok nevelő-oktató munkája a lehetőségekhez mérten a legnagyobb mértékben igazodjon a tanulók egyéni fejlettségéhez, képességeihez és az egyes tantárgyakból nyújtott teljesítményéhez. E feladat megoldását a tanítási órákon az alábbi tanítási módszerek és szervezeti formák segítik:

- A nevelők az egyes szaktárgyak tanítási óráin előnyben részesítik az egyéni képességekhez igazodó munkaformákat, így - elsősorban a gyakorlásnál, ismétlésnél - a tanulók önálló és csoportos munkájára támaszkodnak.

Az iskola – amennyiben a feltételek adottak a nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló miniszteri rendeletben szereplő előírásoknak – a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányainak ellensúlyozása céljából képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítést szervez.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés keretei között a tanulók

- egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása,
- fejlődésének elősegítése,
- a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik.

Integrációs felkészítésben vesznek részt azok a képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók, akik egy osztályba, osztálybontás esetén egy csoportba járnak azokkal a tanulókkal, akik nem vesznek részt a képesség-kibontakoztató felkészítésben.

A képesség-kibontakoztató felkészítésben részt vevő tanulók nevelése-oktatása, tudásának értékelése az oktatásért felelős miniszter által kiadott program alkalmazásával történik.

Szakkörök. A különféle szakkörök működése a tanulók egyéni képességeinek fejlesztését szolgálja. A szakkörök jellegüket tekintve lehetnek nemzetiségiek, művésziek, technikaiak, szaktárgyiak, de szerveződhetnek valamilyen közös érdeklődési kör, hobbi alapján is.

Versenyek, vetélkedő, bemutatók. A tehetséges tanulók továbbfejlesztését segítik a különféle (nemzetiségi, szaktárgyi, sport, művészeti stb.) versenyeken, valamint vetélkedőkön való részvétel. Valamennyi budaörsi iskolában tehetséggondozás is folyik.

Egy 2019-ben készült, a kompetenciamérés eredményeit alapul vevő felmérés szerint a budaörsi agglomeráció 10 legjobb általános iskolája közé bekerült 2 budaörsi iskola is, a Kesjár Csaba Általános Iskola a 4. helyen végzett, míg a Mindszenty József Római Katolikus Óvoda és Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola a 8. helyen végzett.

2022. évben a Budaörsi Illyés Gyula Gimnázium és Szakgimnázium az ország 100 legjobb középiskolájának rangsorában a 12. helyezést érte el. A rangsor felállításánál a 2019/20-as tanévre vonatkozóan a kompetenciamérés eredményei, az érettségi bizonyítvány érdemjegyei, valamint az emeltszintű érettségik aránya számított.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	0	130	257	227
2017	0	141	247	165
2018	0	135	230	83
2019	0	148	173	59
2020	0	152	129	53
2021	0	143	118	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Az óvodai nevelés és nevelést-oktatást kiegészítő pedagógiai szakszolgálatok igénybevétele ingyenes. Minden gyermek számára biztosított az óvodai neveléshez való egyenlő hozzáférés.

A beilleszkedési zavarral, magatartási rendellenességgel küzdő gyermek közösségi életbe való beilleszkedését elősegítő rehabilitációs célú foglalkoztatásra jogosult, amelyet az óvodai nevelés vagy a nevelési tanácsadás keretében kell megvalósítani.

A gyermeknek joga, hogy családja anyagi helyzetétől függően kérelmére ingyenes vagy kedvezményes étkezésben részesüljön, mentesüljön a gyermeket terhelő költségek megfizetése alól.

A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztését, a gyermek fogyatékoságának megfelelő szakemberek végzik, nevelési időben.

A Zippel-Zappel Német Nemzetiségi Óvodában a magyarországi német nemzetiséghez tartozó gyerekek óvodai nevelésében a nemzetiségi kultúrával kapcsolatos hagyományok, értékek átadásával, az anyanyelvi környezet biztosításán keresztül a német nyelv ápolásával, erősítésével, illetve nyelvi fejlesztéssel biztosítják önazonosságuk megőrzését, identitásuk tudatosítását.

A Bleyer Jakab Német Nemzeti Általános Iskola Gyógyypedagógiai Tagozatán a kötelező tanórai foglalkozásokon kívül rehabilitációs fejlesztéssel, logopédiai ellátással, kutyás terápiás és lovas terápiás foglalkozások biztosításával illetve informatika és bábszakkörrel teszik színebbé tanulók fejlődését.

A testnevelés órákon úszás tanulásra van lehetőség. Az iskolai pszichológus délután intenzív „kiscsoportos foglalkozást” tart az arra rászorulóknak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermeki jogok érvényesülésének akadályozottsága	Gyermekjogi stratégia készítése, Gyermekjogi Fórum működtetése, Hintalovon Alapítvánnyal kötött szerződés alapján az ingyenes gyermekjogi fogadóóra és jogsegély biztosítása, Gyermekbarát meghallgató létesítésének támogatása (rendőrség épületében)
Szenvedélybetegségek terjedése	Addiktológiai tanácsadás, addiktológiai rendelés, Prevenciók munkacsoport működtetése, prevenciók programok
Gyermekek elmagányosodása	Kortárs segítők képzése
Kamaszkori pszichés problémák	Önismereti, problémamegoldó és szupportív célú szocioterápiás csoport működtetés az Illyés Gyula Gimnáziumban
A szülők általi negatív minta átöröklése--szocializációs hiányok	Család- és gyermekjóléti szolgálat által életvezetési tanácsadás, programok működtetése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti esélyegyenlőséget Európai Uniósi irányelvek és további törvények is biztosítják. Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében azonos jogok illetik meg. A nőket és férfiakat egyenlő bánásmód illeti meg a munkavállalás, a szakképzés, az előmenetel, a szociális biztonság stb. területén.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint (a 3.2.1. táblával azonos)			
Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	2,05	2,53	2,29%
2017	1,85	2,18	2,02%
2018	1,65	1,93	1,79%
2019	1,54	1,78	1,66%
2020	2,12	2,57	2,35%
2021	1,65	2,09	1,87%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal			

A városban élő nők társadalmi helyzetét, családon belüli helyzetét, munkaerő-piaci integrációját, számos helyi intézményes szolgáltatás és támogatás segíti Budaörsön. A fiatal, gyermekes családok szempontjából a kisgyermek napközbeni ellátására létrejött intézményrendszer a meghatározó, amely elősegíti a családok anyák foglalkoztatását és újbóli munkába állását. Budaörs Város Önkormányzata 142,5 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a „VEKOP-6.1.1-21 Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” című pályázaton. Az európai uniós projekt keretében, amely a Széchenyi 2020 program részeként valósult meg, 2x 8 fős mini bölcsőde, 2023. március 01-től kezdte meg működését, amely szervezetiileg integrált a Pityang Bölcsőde és Gyermekközponttal. A kisgyermekellátó intézmények folyamatos férőhelybővítése és infrastrukturális megújítása szintén a nők lehetőségeit támogatja. A krízishelyzetbe került nőkről a Gyermekjóléti Központ és a Védőnői Szolgálat gondoskodik. Emellett fontos a civil szervezetek széleskörű bevonása a veszélyeztetett családok, gyermekek és nők ellátásába.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)		
Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél (TS 058)
	%	%
2016	53,44	58,51
2017	57,72	53,07
2018	58,92	54,9
2019	53,77	57,31
2020	47,77	55,61
2021	62,43	53,81

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő álláskereső száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott álláskereső száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő álláskereső száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	451	28
2017	395	19
2018	346	10
2019	318	12
2020	448	13
2021	354	9

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

A Foglalkoztatási Osztály által szervezett képzéseken a férfiak és a nők közel azonos arányban vesznek részt, mint ahogy az álláskereső aránya is hasonló.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező nők elsősorban az ipari park területén, és a kiterjedt kereskedelmi övezetben jutnak munkalehetőséghez, betanított munkásként. A tapasztalat azt

mutatja, hogy a munkavállalást nem a nemek közötti megkülönböztetés, vagy az esetleges alacsony iskolai végzettség akadályozza, hanem az életkor, de ez a tendencia országos szinten is megfigyelhető.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nők és férfiak egyenlő jogaira vonatkozó törvények már az Európai Közösség kezdeteitől fogva léteznek.

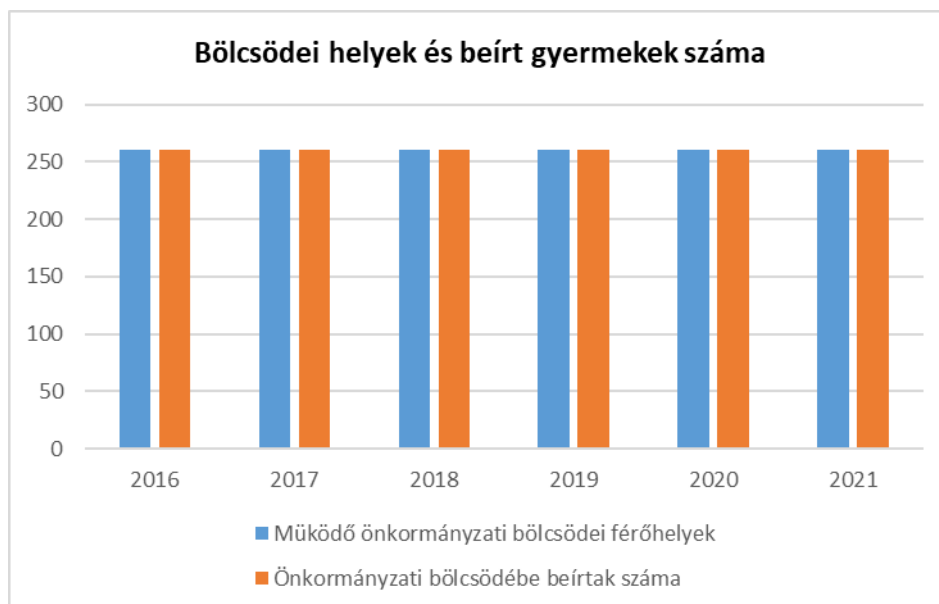
1970 óta több olyan jogszabályt fogadtak el, amelynek célja annak biztosítása, hogy a nők és férfiak a munkahelyükön tisztességes és egyenlő bánásmódban részesüljenek.

A hazai jogszabályok a munkabért alapvetően a felek szabad megállapodásának tekintik. Tehát a munkáltató és a munkavállaló konszenzusától függ, hogy mennyi bérért dolgozik a munkavállaló. A munkabér mértékére vonatkozó megállapodásnál csupán néhány korlátozó jogszabályi rendelkezésre kell figyelemmel lenni. Ezek közül a legfontosabbak a kötelező legkisebb munkabérre (minimálbér) és a garantált bérminimumra vonatkozó kötelező előírások. Továbbá az egyenlő bánásmód követelményének betartása is lényeges.

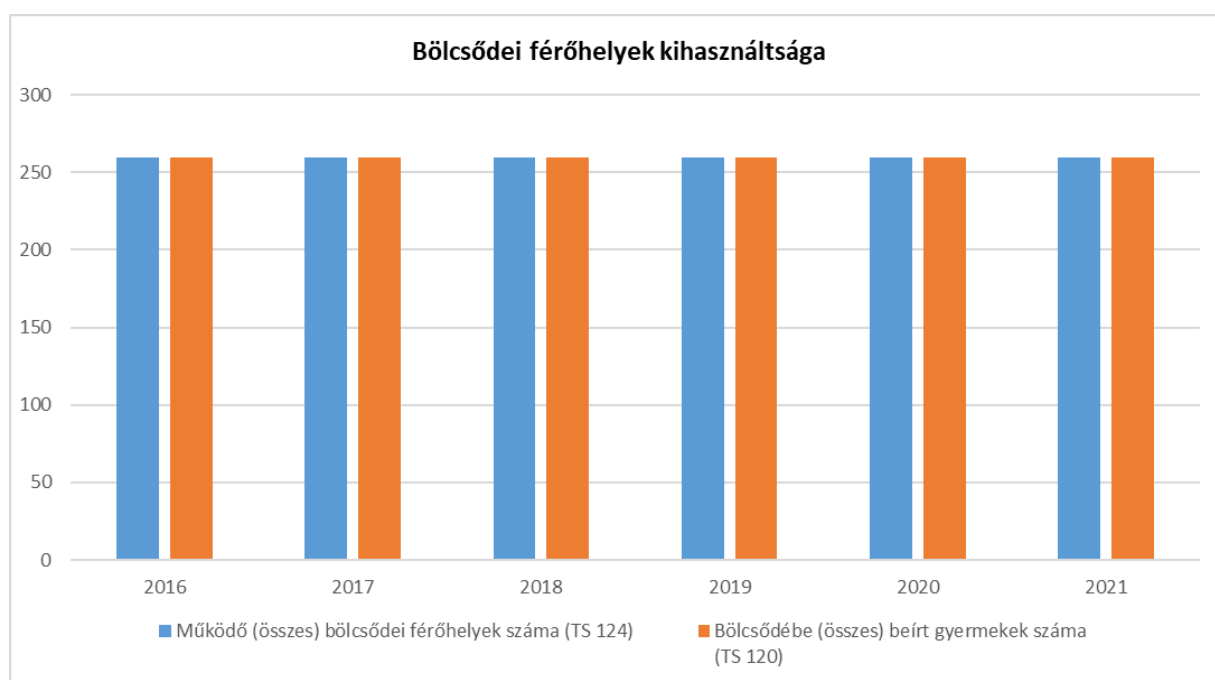
Nem jutott tudomásunkra az elmúlt időszakban hátrányos megkülönböztetéssel kapcsolatos probléma.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	260	260
2017	260	260
2018	260	260
2019	260	260
2020	260	260
2021	260	260
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	23	23	0	0	260	260
2017	0	0	41	38	0	0	260	260
2018	0	0	7	11	0	0	260	260
2019	0	0	7	10	0	0	260	260
2020	0	0	14	9	0	0	260	260
2021	0	0	14	14	0	0	260	260
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

A fiatal, gyermekes családok szempontjából a kisgyermek napközbeni ellátására létrejött intézményrendszer meghatározó, akár munkaerő-piaci helyzetük miatt, akár a jövedelmi helyzetük, a család méretének megfelelő lakhatásuk megoldása érdekében. Az intézményrendszer hiánya a gyermekes fiatal anyák munkaerő-piaci helyzetét rontja, de mentális egészségi állapotukra is rossz hatással lehet, ha a bezártságtól, egyedüllétől szenvednek.

Budaörsön a bölcsődékbe jelentkező gyerekek száma folyamatosan eléri, sokszor meghaladja a férőhelyek számát. A bölcsődékhez hasonlóan, az óvodák esetében is elmondható, hogy a beíratott gyerekek száma általában meghaladja az óvodai férőhelyek számát.

A helyhiány problémáit felismerve a város aktívan fejlesztette a kisgyermekellátó intézményhálózatát. A bölcsődei, óvodai és iskolai férőhelyek száma a város intézményfejlesztési stratégiájának és az ebből fakadó intézménybővítéseinek köszönhetően nőtt.

A bölcsődék, óvodák nyitvatartásukkal (06.00-tól 18.00-ig) alkalmazkodnak a szülők munkaidejéhez. A szünidei zárva tartás idején 1-1 intézmény ügyeleti szolgáltatást teljesít.

Bölcsőde

Az Egyesített Bölcsődei Intézmények két tagintézményében - Pitypang Bölcsőde és Gyermekközpontban és Százszorszép Bölcsődében összesen 260 férőhelyen - alapellátásként, a gyermekek napközbeni bölcsődei, és ebből 12 fő sajátos nevelési igényű gyermek jó színvonalú ellátását biztosítja. Budaörs Város Önkormányzata 142,5 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyert a „VEKOP-6.1.1-21 Bölcsődei férőhelyek kialakítása, bővítése” című pályázaton. A 2x 8 fős mini bölcsőde, 2023. március 01-től kezdte meg működését, amely szervezetileg integrált a Pitypang Bölcsőde és Gyermekközponttal.

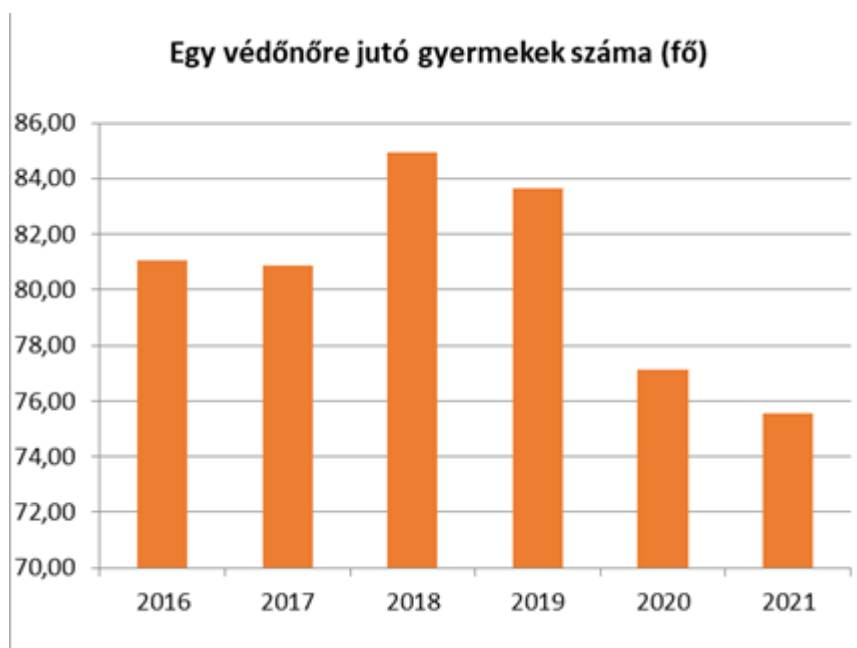
Óvodák

Az óvodás korú gyermekek a 9 önkormányzati (Csicsergő, Csillagfűrt, Holdfény utcai, Kamaraerdei, Kincskereső, Mákszem, Vackor, Zippel-Zappel, és a Farkasréti Pagony óvodákban) és 1 egyházi fenntartású (Mindszenty József Római Katolikus Óvoda) intézményben nevelkedik. Budaörs német nemzetiségi hagyományokkal rendelkező település, ennek megfelelően több óvodájában is biztosított a német nemzetiségi nevelés.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	15	1216	81,07
2017	15	1213	80,87
2018	15	1189	84,93
2019	14	1171	83,64
2020	15	1157	77,13
2021	15	1133	75,53

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

A védőnői szolgálat korábbiakban már részletesen kifejtett módon látja el az anya- és gyermekgondozás területét. A védőnők szoros kapcsolatban állnak az édesanyákkal, már a családtervezés során, telefonon 24 órában elérhetőek. Fontos a háziorvosokkal, és a gyermek háziorvosokkal való szoros együttműködés, mint a jelzőrendszer elsődleges pillére.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

A nőket érő erőszakról pontos adat nem áll rendelkezésre, tekintettel az adat szenzitív mivoltára. A családon belüli erőszak olyan probléma, melyben csak a jéghegy csúcsát látni. Nincsenek hiteles adatok a mértékéről, a napvilágra került eseteknél is igen nagy nehézségekbe ütközik az elkövető tényleges megbüntetése, a probléma gyors és hatékony megoldása. Nehéz a bizonyítás, megalázó a tényállás tisztázása, a nyomozási körülmények és a bírósági eljárás is. Nem hatékony a

távoltartás. A gyermekjóléti ellátás szétdarabolt jelenlegi intézmény rendszere gyakorlatilag akadályozza a hatékony segítségnyújtást.

A család- és gyermekjóléti szolgálat nyilvántartása szerint volt alkalom, amikor életvezetési problémák, és konfliktusok miatt került sor családgondozásra, ugyanakkor nem kimutatható pontosan az ebben érintettek száma. Amennyiben erre mégis fény derülne, szintén az említett két szakszolgálat teszi meg a szükséges intézkedéseket, mind a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében, mind a család biztonságos elhelyezése érdekében. További problémát jelent, hogy a nem nagy számban, de mégis megjelenő bántalmazásos esetekben rendőrségi vagy hatósági eljárás feljelentés hiányában nem indul.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a válsághelyzetbe jutott várandós anyák gondozása, amelyet a Védőnői Szolgálattal együttműködve végeznek. Szükség esetén segítséget nyújtanak az anya elhelyezésében vagy felkutatásában, a számára adható támogatások intézésében. Budaörs Város Önkormányzatának az Oltalom Karitatív Egyesülettel, valamint a Baptista Menedék Szolgálattal családok átmeneti otthona szolgáltatás biztosítására van ellátási szerződése.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A nők szerepvállalása a helyi közéletben kiemelkedő jelentőséggel bír több területen is. Az esélyegyenlőségi szószóló személyére is hölgyet bízott meg a Testület. A helyi kulturális és közművelődés intézmények, oktatási- nevelési intézmények vezetői többsége nő. A városban működő számos civil szervezet vezetője között is jelentős számú nő vállal közéleti szerepet. A városért, a városban élőkért, a helyi közösségért több éven keresztül sokat és tevékeny szerepet vállaló nőket egy helyi kezdeményezésen alapuló kiállítás keretében minden évben bemutatják a Városháza aulájában.

2015-ben indult ez a civil kezdeményezés, ami arról szól, hogy minden évben **10 olyan budaörsi nő** kerül bemutatásra egy fotókiállítás keretén belül, akik élete, munkássága példaértékű. A kiállítások célja az, hogy felhívja a figyelmet azokra a budaörsi nőkre, akik a budaörsiekért dolgoznak, tevékenykednek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nőket érintő társadalmi problémák tekintetében kevés adattal rendelkezünk. A terület alaposabb kutatást igényel.

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. A családi szerepek tradicionális értelmezése a nőket gyermeknevelési és háztartási feladatokra biztatja, amelyet azonban a modern társadalom nem, vagy csak kevésbé ismer el aktív munkavégzőként. Magyarországon is egyre több nő és férfi gondolja úgy, hogy a tradicionális szerepfelosztások megoszthatók.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A hátrányos helyzetben élő, gyermeküket egyedül nevelő nők, válsághelyzetbe jutott várandós anyák elszegényedésének kockázata, közösség hiánya,	Nők felkészítése a szülő családanya szerepre, a célcsoport számára érdekcsoportok létrehozása
Alacsony iskolázottság, képzettség	Képzések, tanfolyamok szervezése
Munka és családi élet egyensúlyának hiánya	A nők munkaerő-piaci integrációjának elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása.

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

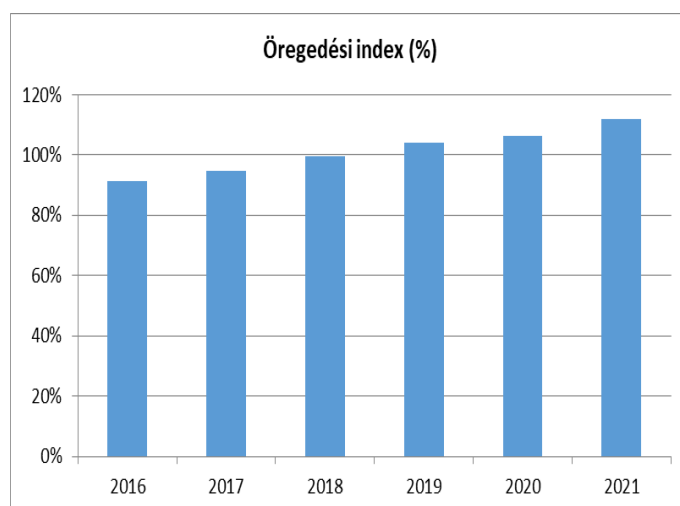
Budaörs nagy figyelmet fordít az időskorúakra. Az önkormányzat pénzbeli, természetbeni támogatásokkal, szociális intézményi ellátások biztosításával, valamint civil szervezetek támogatásával segíti a helyi idősök életét. A 70 év felettiek külön kedvezményeket is kapnak. A városban 6 Idősök Klubja működik, ahol számos szabadidős programmal támogatják az idősök közösségi életét. A város 2007-ben elnyerte az Idősbarát Önkormányzat díjat. Az idősök szociális alapellátása a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal kötött ellátási szerződés keretében biztosított. A városban 2 tartós elhelyezést biztosító, teljes körű ápolást, gondozást nyújtó idősök otthona működik. Az egyik otthon önkormányzati tulajdonú, a másik magántulajdon van.

A beazonosított problémákat illetően nagy kihívást jelent Budaörsön is az idősök számának növekedése, erre kell fókuszálni a jövőben az idősellátás szervezésében, fontos feladat lesz az idősellátással foglalkozó helyi intézmények kapacitás-bővítése és infrastrukturális megújítása.

A rendelkezésünkre álló adatok alapján 2022. évben a 65 év feletti állandó lakosok száma 5786, a 0-14 éves korú állandó lakosok száma pedig 4949. Az öregedési index 116,91 %. Az adatokból látható, hogy az idősök aránya egyre nő (2016-hoz viszonyítva mintegy 20 %-kal), a gyermekek száma pedig évről évre csökken.

6.1. számú táblázat - Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	4 751	5 200	91,37%
2017	4 952	5 232	94,65%
2018	5 184	5 209	99,52%
2019	5 453	5 231	104,24%
2020	5 566	5 237	106,28%
2021	5 712	5 109	111,80%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	2 544	3 928	6472
2017	2 548	3 957	6505
2018	2 545	3 989	6534
2019	2 550	4 029	6579
2020	2 517	3 984	6501
2021	2 524	3 966	6490

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások

Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	65	17	2 159	3 526	8	66	n.a.
2017	60	19	2 185	3 545	8	72	6
2018	55	18	2 193	3 592	12	68	6
2019	53	15	2 204	3 640	8	63	8
2020	53	15	2 192	3 616	4	56	10
2021	49	13	2 193	3 664	10	55	9

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

A foglalkoztatás terén a nyugdíj előtt állók vannak a legnehezebb helyzetben, az elhelyezkedési esélyük alacsony, az utolsó éveikben elért keresetük a meghatározó a nyugdíjuk megállapításának. A statisztikai adatok alapján látható (lásd 6.2 táblázat), hogy 61 év feletti korcsoportban a legmagasabb az álláskereső aránya, 2021-ben például 26,27 %. Fontos feladatunk tehát ennek a korcsoportnak a munkaerő-piaci segítése, a nyugdíjasok aktivitásának foglalkoztatással való fenntartása. Mindez azért fontos, mert az idősebb korosztály sokkal jobban kiszolgáltatott a munkaerő-piaci diszkriminációnak.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén							
Nyilvántartott álláskereső száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	451	395	346	318	448	354
41-45 év (TS 042)	Fő	54	45	40	46	60	37
	%	11,97%	11,39%	11,37%	14,47%	13,39%	10,45%
46-50 év (TS 043)	Fő	57	53	40	36	58	37
	%	12,64%	13,42%	11,56%	11,32%	12,95%	10,45%
51-55 év (TS 044)	Fő	37	42	34	37	55	43
	%	8,20%	10,63%	9,83%	11,64%	12,28%	12,15%
56-60 év (TS 045)	Fő	68	63	38	39	52	37
	%	15,08%	15,95%	10,98%	12,26%	11,61%	10,45%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	73	77	91	60	89	93
	%	16,19%	19,49%	26,30%	18,87%	19,87%	26,27%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny idős kor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

Az önkormányzat az idősek informatikai képzésével járul hozzá a foglalkoztatási esélyeik növeléséhez. Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról** szóló 40/2005. (V.25.) önkormányzati rendelet megalkotásának célja a szociálisan rászorultak számítógépes információs-csatornákhoz hozzáférése, ezáltal a digitális esélyegyenlőségük biztosítása.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A statisztikai adatok szerint a 61 év és az afeletti korosztályban a legnagyobb arányú a munkanélküliség. A nyilvántartott álláskereső 26,27%-át ez a korosztály adja. Az idősödő munkavállalók munkavállalással kapcsolatos esélyegyenlőtlenségét főként a romló egészségi állapotokra, a képzettségbeli hiányosságokra vezetik vissza a munkaadók.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősök egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférést az egész várost lefedő háziorvosi szolgálat, és a szakellátás biztosítja, mely az Egészségügyi Központban érhető el. A rendelők akadálymentesítettek, közlekedés szempontjából könnyen megközelíthető helyen találhatók.

A szociális alapszolgáltatásokat (étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, idősök nappali ellátása) a Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által működtetett **Gondviselés Háza Integrált Intézmény (Budaörs, Clementis u. 20.)** biztosítja.

A szakosított ellátást illetően, Budaörs város közigazgatási területén 2 idősök otthona működik, melyek tartós elhelyezést biztosító, teljeskörű ápolást, gondozást nyújtó intézmények.

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség Idősök Otthona (Budaörs, Zombori u. 68-70.)

Az Önkormányzat és a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség által megkötött ellátási szerződés értelmében az Idősök Otthona a nyugdíjkorhatárt betöltött, saját otthonában, környezetében önmagáról gondoskodni nem tudó, ápolásra, gondozásra szoruló személy részére nyújt ellátást.

Az intézményben 2021. decemberében az új épület átadásával férőhely bővítés történt, ennek köszönhetően 80 fő idős tartós elhelyezése biztosított. A betöltött férőhelyek száma 2023. szeptember 31-én 66 fő volt. Ebből teljes ellátásra szoruló 36 fő, önellátásra részben képes 10 fő, 20 fő önellátásra képes lakója van az otthonnak. A demenciában szenvedő lakók száma 37 fő. Az intézményben élők átlagéletkora 86 év. Az intézménybe való felvételre 27 fő várakozik.

Az épület Budaörs Város Önkormányzat tulajdona, de a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség működteti. Az intézményi térítési díj 2022. január 1. napjától napi 7500 Ft/nap.

Az intézmény színvonalas körülményeket biztosít az idős emberek számára, igényeikhez igazodó berendezéssel, jól felszerelt, akadálymentes.

A napi ötszöri étkezést önálló konyha működtetésével biztosítják, diétás választékkal: epe- és májkímélő, cukorbeteg diéta, szükség esetén pépes ételkészítés. Kiemelt figyelmet fordítanak a folyadékbevitelre.

Egészségügyi ellátás keretében az intézmény gondoskodik az ellátást igénybe vevő:

- rendszeres orvosi felügyeletéről,
- szükség szerinti ápolásáról,
- szakorvosi ellátáshoz való hozzájárulásról,
- kórházi kezeléshez való hozzájárulásról,
- a hatályos rendeletben meghatározott gyógyszer ellátásról,
- gyógyászati segédeszközök biztosításáról.

Az egészségügyi ellátást az intézmény által alkalmazott háziorvos, valamint az egészségügyi alapellátás és szakellátás biztosítja. A háziorvos mellett havi 2 alkalommal pszichiáter rendel az intézményben, segítve a lakók mentális gondozását, gyógyszerelését, különösen a demens betegek problémáinak közös megoldását. Az intézmény szakápolási engedéllyel is rendelkezik, ami nagy segítség az egyre nagyobb ápolási szükségletű lakók ellátásában.

Fontosnak tartják az ellátottak családi és társadalmi kapcsolatainak fenntartását, ezért a rendezvényekre meghívják a hozzátartozókat. A lakók részére igyekeznek különböző, változatos foglalkozásokat szervezni, és külső programokat is biztosítani.

Élet-hossz Idősek Otthona (Budaörs, Kőfő u. 6-8.)

Az otthon magántulajdonban van, nincs szerződéses kapcsolata az Önkormányzattal.

2022-ben férőhelyek száma 75 fő, valamennyi férőhely betöltött. A várólistán jelenleg nincs várakozó.

A térítési díj 10.000,- Ft/nap.

Az otthon főként súlyosan demens idősök elhelyezését biztosítja, a lakók fel ilyen állapotú. Biztosítják a hitélet gyakorlásának feltételeit. Napi ötszöri étkezést, ruházat tisztítását, igény szerint ruházatot is biztosítanak.

További szolgáltatások:

- ápolás- gondozás,
- egészségügyi ellátás, gyógyszerek, inkontinencia termékek (e költségeket az intézmény állja), gyógyászati segédeszközök,
- hetente egyszer belgyógyászati és pszichiátriai felülvizsgálat.

Az egészségügyi ellátást két háziorvossal kötött vállalkozói szerződés, valamint az egészségügyi alapellátás és szakellátás biztosítja.

Pénzbeli és természetbeni ellátások

A számos, szociális rászorultsági alapon járó ellátáson kívül, kifejezetten a 70 év feletti lakosok számára is rendelkezésre állnak speciális ellátások, melyek a következők:

- **Szemétszállítási díjtámogatás:** a személyszállítási díj fizetését 120 literes edényméretig az önkormányzat átvállalja annak a 70. életévét betöltött, a lakásban életvitelszerűen lakó kérelmezőnek, aki kizárólag egyedül, házastársával, élettársával, vagy fogyatékkal élő hozzátartozójával él.
- **Karácsonyi támogatás:** A karácsonyi támogatás az idős személyek részére biztosított egyszeri támogatás. Karácsonyi támogatásra jogosult az a személy, aki Budaörsön bejelentett lakóhellyel rendelkezik, 70. életévét tárgyévben betöltötte, saját jogú nyugellátásban, hozzátartozói nyugellátásban, rokkantsági ellátásban vagy időskorúak járadékában részesül, valamint a havi nyugellátása 180 ezer forintot nem haladja meg. A támogatás mértéke évente egy alkalommal 15.000,- Ft.
- **Települési gyógyszer-támogatás** a szociálisan rászorult személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében biztosított hozzájárulás.
- Az önkormányzat szociális természetbeni juttatásként, az önkormányzattal szerződésben álló szolgáltató útján **kedvezményes üdülést** biztosít. Kedvezményes üdülésre az a személy jogosult, aki:
 - a. saját jogú nyugellátásban (62. életévét, illetőleg a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt betöltött személy)
 - b. átmeneti járadékban, rendszeres szociális járadékban, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rokkantsági nyugdíjban (52. életévét betöltött személy) részesül és a támogatás iránt kérelmet nyújt be, és
 - c. akinek családjában az egy főre jutó havi jövedelem nem haladja meg *a szociális vetítési alap* ötszörösét (142 500 Ft), egyedül élő esetben *hatszorosát* (171 000 Ft).

Közlekedés

Budaörs a lakossága számára ingyenes helyi közlekedést biztosít két helyi körjáraton. A buszjáratok a jelentősebb csomópontokat, közösségi helyeket, mint például a temetőt, templomot, orvosi rendelőt, vásárlási lehetőséget biztosító helyeket érint, jelentősen megkönnyítve az idősök számára a fenti szolgáltatások elérhetőségét. A buszok alacsony padlós, modern, kisméretű járművek, amelyek nagy kihasználtsággal üzemelnek.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	4 751	23	40	156
2017	4 952	27	39	171
2018	5 184	27	40	164
2019	5 453	27	38	173
2020	5 566	27	32	198
2021	5 712	25	37	205

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés;

Több éves hagyomány, hogy az önkormányzat szervezi azon rendezvényeket, melyeken a nyugdíjasokat, időseket köszöntik. Az Idősek Világnapján műsoros délelőtti ünnepségre hívja meg őket, míg az Idősek Karácsonya rendezvényén - a műsoron, vendéglátáson túl - a nyugdíjasok egy része pénzbeli támogatásban is részesül.

c) idősek informatikai jártassága;

Budaörs nagy figyelmet fordít az idősek információs társadalomba való integrálására.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a **digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról** szóló 40/2005. (V.25.) önkormányzati rendelet megalkotásának célja a szociálisan rászorultak számítógépes információs-csatornákhoz hozzáférése, ezáltal a digitális esélyegyenlőségük biztosítása.

A támogatás formái:

- 20 óra időtartamú, felhasználó szintű alapfokú informatikai és internet-használat oktatás,
- további, összesen 20 óra gyakorlati számítógép és internet használat biztosítása,
- 10 óra továbbképzés,
- 20 óra időtartamú oktatás az esélykiegyenlítést szolgáló mobiltelefon és egyéb digitális eszközök, alkalmazások gyakorlati használatáról.

Telekuckó

Az Önkormányzat nemcsak a számítógépes ismereteket és az internet tanulást kínálja az időseknek, hanem húsz óra ingyenes internet használatot is biztosított. Így a tanfolyamon résztvevők gyakran visszajárnak a Telekuckóba gyakorolni.

A Telekuckót 2003-ban a városközpontban, jól megközelíthető helyen alakította ki az Önkormányzat. Ez a hely lehetőséget biztosít a város lakosainak internet használatra kedvezményes áron, valamint különböző információs szolgáltatásokat is igénybe lehet venni. Ingyenes jogi tanácsadás, információszerzés stb. működik.

A Telekuckó működtetését az önkormányzat egy szolgáltatóval kötött szerződés útján biztosítja.

A Telekuckó adott terepet Magyarországon elsőként az IT-mentoráláshoz, azaz az IKT elsajátításának és használatának személyes segítéséhez.

Az elsődlegesen a támogatott képzésekhez kapcsolódó személyes segítség szinte folyamatos segítő kapcsolatot jelent a kezdő felhasználók és a Telekuckó munkatársai között.

Az IT-mentorálás – mint közszolgáltatás – innen indult el, egy országos fejlesztési program keretében. Több kormányzati szerv is felfigyelt erre a fejleményre (pl. MEH, IHM, SZMM, FVM) és építette be stratégiájába, programjaiba a megoldást.

d) a generációk közötti programok.

Budaörs Város színes programkínálattal rendelkezik a lakosság fiatalabb és idősebb korosztálya számára egyaránt. A rendezvények többségénél kiemelt fontosságú szerepet kap, hogy a programok úgy kerüljenek összeállításra, hogy a fiatalabb és idősebb generáció is találjon számára megfelelő kikapcsolódási, szórakozási, vagy ismeretterjesztő lehetőséget egy-egy program kapcsán. Jellemző, hogy a fiatalabb és idősebb generációt képviselő lakosok egyaránt részt vesznek a városi rendezvényeken.

Pár program -a teljesség igénye nélkül-, melyen a különböző generációk lakosainak lehetősége van közös időtöltésre:

- Budaörs Fesztivál
- Városházán rendszeres kiállítások
- Jókai Napok (Jókai Mór Művelődési Ház programjai kicsiknek és nagyoknak)
- Könyvtári Napok
- Kitelepítési megemlékezés (Budaörs Város története szempontjából kiemelkedő fontosságú esemény, a fiatalabb és idősebb generáció képviselői együtt emlékeznek)
- Nyitnikék – kertbarát rendezvény (szintén fiatalabbak és idősebbek is szívesen vesznek részt a rendezvényen)
- Heimatmuseum – családi, német nemzetiségi programok minden korosztálynak
- Húsvéti rendezvények (nagyon közkedvelt a lakosok körében a „virágszőnyeg készítés”, melyen szintén az egészen fiatal korosztálytól az idősekig vesznek részt)
- Karácsonyi rendezvények

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A városban hat idősek klubja működik, ahol lehetőség van a közösségi együttlétre, szabadidős programokon való részvételre:

- Bobák Bálint nyugdíjas Országjáró Klub Egyesület
- Honvéd Nyugállományúak Budaörsi Klubja
- Budaörsi Nyugdíjas Polgári Egyesület
- Városi Nyugdíjas Klub
- Budaörs Város Idősek Tanácsa
- Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületének Budaörsi Csoportja

Az idősek számára rendszeresen, minden évben szervezett programok, rendezvények: a kedvezményes üdültetés, „Az Idősek Világnapja, és az „Idősek Karácsonya”.

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony jövedelemmel rendelkező idők megélhetési nehézsége	Szociális támogatások (pénzbeli és természetbeni) biztosítása
Aktív idők (nyugdíjasok) alacsony foglalkoztatása	Szeniorokat foglalkoztató vállalatok, alapítványok, egyesületek keresése, meghívása vagy létrehozása
Az Idők nappali ellátásának épülete felújításra szorul	A Clementis utcai épület felújítása, a felújítás ideje alatt korszerű épület biztosítása
Otthoni ápolás elégtelensége, kevés intézményi férőhely	A szociális alapellátásban részesülők számának növelése
Családi támogatás hiánya, elmagányosodás	Idők részére közösségi programok szervezése, idők klubjainak támogatása, önkéntesek bevonása

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Budaörsön az Önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a fogyatékkal élőkre. Pontos adatok nem állnak rendelkezésünkre a településen élő fogyatékos személyek számát, a fogyatékoság típusát illetően. A város a Támogató Szolgálat fenntartásával segíti a fogyatékosok szolgáltatásokhoz való hozzájutását, társadalmi integrációjukat. Folyamatos feladat velük kapcsolatban a társadalom, a helyi közösség figyelmének fokozása, az érzékenyítés, a segítő módszerek átadása. A fogyatékkal élő személyek részére nyújtható támogatásokkal (Fogyatékosági támogatás, Rokkantsági járadék, Közlekedési kedvezmény, Parkolási igazolvány) kapcsolatban a Család- és gyermekjóléti szolgálat és a Támogató Szolgálat nyújt segítséget részükre. A Magyar Máltai Szeretetszolgálat által üzemeltetett Fogyatékos Személyek Napközi Otthona, mint nappali intézmény a 3. életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra.

A fogyatékkal élőket segítő helyi civil szervezetek:

BULAKE – Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete;

Seneca Közhasznú Alapítvány a Dadogókért;

Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületének budaörsi tagozata.

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként			
Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	199	227	426
2017	179	225	404
2018	169	212	381
2019	170	213	383
2020	159	197	356
2021	157	196	353

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	15
2017	14
2018	15
2019	15
2020	15
2021	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

A város támogatja a rehabilitációs foglalkoztatást, a BULÁKE által fenntartott rehabilitációs foglalkoztató 30 fő megváltozott munkaképességű, ebből 26 fő fogyatékossgal élő személynek biztosít munkalehetőséget, ezzel együtt megélhetéshez jövedelmet és társadalmi presztízst.

Az akadálymentesítés példaértékű Budaörsön, egyaránt kielégíti a mozgássérültek igényeit, a rámpák, mozgássérült mosdók, szélesebb ajtók a kerekesszékes bejutáshoz, a siketek és értelmileg akadályozottak esetében piktogramok kihelyezésével, valamint a látássérült személyek igényeit is figyelembe véve, komplex info- és fizikai akadálymentesítésre törekedve.

A közintézményeken túl, több frekventált útvonalon vezetősáv könnyíti a fehérbottal közlekedést és hangos lámpa teszi könnyebbé az átkelést azok számára, akiknek a látásteljesítménye nem elégséges a lámpa színeinek felismeréséhez. A Budaörsön közlekedő autóbuszok alacsonypadlósak, ezzel is megkönnyítve a mozgáskorlátozottak közösségi közlekedésben való részvételét.

- b) munkavállalást segítő lehetőségek;

A Budaörsön élő fogyatékos személyek helyben található érdekképviselői szervekhez fordulhatnak segítségért, ahol a munkavállalást megkönnyítő tájékoztatástól kezdve az igénybe

vehető szolgáltatásokról való tanácsadáson át, a személyes tapasztalatcseréig sokrétű támaszra találhatnak az érdeklődők.

Helyben, Budaörsön jelenleg a BULÁKE – Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete; Közhasznú Alapítvány a Dadogókért; Biatorbágy és Környéke Mozgáskorlátozottak Egyesületének budaörsi tagozata érhető el.

Az Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ Támogató Szolgálatánál személyi segítség igényelhető (pl.: munkahelyre kísérés, ügyintézés), illetve akadálymentesített gépjárművel történő szállítás is.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

Budaörsön ilyen jellegű problémáról jelzés nem érkezett.

d) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ Támogató Szolgálat

Az ellátottak köre

Budaörs közigazgatási területén életvitelszerűen tartózkodó, az alábbi fogyatékkal élő személyek

- siketek és nagyothallók (hallási fogyatékos),
- vakok és gyengén látók (látási fogyatékosok),
- értelmi fogyatékosok,
- mozgásszervi fogyatékosok,
- halmozottan fogyatékosok,
- autisták.

A Támogató Szolgálat nyitva álló helyisége:

2040 Budaörs, Szivárvány u. 5.

A Támogató Szolgálat feladatait 1 fő szolgálatvezető, 3 fő személyi segítő és 2 fő gépjárművezető látja el.

A Támogató Szolgálat működésének tárgyi feltételei

Az Intézmény a Támogató Szolgálat szállító szolgáltatását egy akadálymentesített, 9 személyes OPEL Vivaro típusú személygépjárművel, valamint egy Opel Combo típusú személygépkocsival biztosítja.

Az ügyfelek fogadásához és az adminisztráció végzéséhez színvonalasan kialakított nyitva álló helyiség áll rendelkezésre. Számítógép, korlátlan elérésű internet, telefax, fénymásoló, két telefonvonal segíti a munkavégzést.

A támogató szolgáltatás

Az 1993. évi III. törvény értelmében a Támogató Szolgálat két feladatot lát el:

- szállító szolgálat
- személyi segítség

Szállító szolgálat

A szállító szolgáltatás célja az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, és közszolgáltatásokhoz való hozzájutás elősegítése, a fogyatékos személy iskolába, munkába

járásának biztosítása. Az igénybejelentéskor az ügyfél jelzi a szállítás időpontját, célját, eszközszükségletét (kerekeszék), valamint a kísérő iránti igényét.

Személyi segítség

A személyi segítő a fogyatékkal élő személy aktív közreműködésével segítséget nyújt családon és társadalmon belüli integrációhoz. Ennek során lehetővé teszi a közszolgáltatásokhoz való hozzáférést, segítséget nyújt a munkavállalásban, valamint a tanulmányok, a szabadidős tevékenységek gyakorlásában.

A támogató szolgáltatást igénybevevők száma Budaörsön 2022 évben 92 fő volt.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élő személyek részére nyújtható támogatásokkal (Fogyatékosági támogatás, Rokkantsági járadék, Közlekedési kedvezmény, Parkolási igazolvány) kapcsolatban a Család- és Gyermekegészségügyi Szolgálat és a Támogató Szolgálat, valamint a fogyatékkal élők helyi civil szervezetei látják el információval a rászorulókat, valamint nyújtanak segítséget az ellátás igénylésében is. A fent felsorolt támogatásokat nem önkormányzat folyósítja, vagy nyújtja. Az Önkormányzat, amennyiben lakosságszáma alapján kötelezett, az alap és szakosított ellátási formákat valósítja meg a településen. Budaörs az alapellátási szolgáltatásokat biztosítja.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

Budaörs Városban a BKK akadálymentesített járataival könnyen és gyorsan el lehet jutni akár a városon belül található egészségügyi és rehabilitációs intézményekbe, akár a környező településekre, beleértve Budapestet is.

Budaörs Város Önkormányzata az országban egyedülálló módon ingyenesen igénybe vehető helyi járatos kisbuszokat üzemeltet, melyek akadálymentesítettek és a Város számos pontján (lakóövezetben, boltok közelében, oktatási-nevelési intézményeknél, orvosi rendelők közelében, az Egészségügyi Központnál, stb.) vannak megállóhelyei.

- b) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége;

Az elmúlt években megvalósult a Városháza és a közintézmények döntő részének akadálymentesítése. A budaörsi Városháza akadálymentesítése során gondoskodtunk a járművek akadálymentes elhelyezéséről, a parkolóhelyek jelölésének pótlásáról, táblák kihelyezéséről. Az épület megközelíthetősége érdekében érzékelhető burkolatú utat alakítottunk ki a vakok számára, köburkolat marása mintegy 100 négyzetméteren történt. Akadálymentessé tettük a bejáratot, információt nyújtunk vakoknak és látássérülteknek. Akrilith vezetősávós rendszert, helységi táblák elhelyezését és a felvonóban hangjelző berendezést készítettünk. A WC helyiséget átépítettük, központi akadálymentes információs pultot alakítottunk ki a központ ügyfél hívót kiegészítettük hangos bemondással, indukciós hurkok telepítése vált szükségessé. Idősbarát internetpontot, taktilis térképet helyeztünk ki és átalakítottuk az intézményünk honlapját. A Budaörsi városháza 2007-ben elnyerte az év akadálymentes épülete címet.

Az elmúlt években az akadálymentesítési tevékenységet részben EU-s és hazai pályázati pénzekből, részben saját költségvetési forrásból biztosítottuk. A megvalósított új projektben

esetében mindenhol előírás volt a szükséges akadálymentesítés elvégzése. Ennek köszönhetően 2018-ban a közintézmények többségében megoldott az akadálymentes bejutás az épületbe.

- c) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei: A 10 művelődési intézmény felénél biztosított eddig az akadálymentes bejutás. 4 épületben lett akadálymentesen korszerűsítve a vizesblokk. A Városi Uszodában és Sportcsarnokban akadálymentes a bejutás és a vizesblokk is akadálymentesen lett kialakítva. Az új sportcsarnokok kialakítása során már az akadálymentesítési szempontokat is figyelembe veszik. Fizikai akadálymentesítettség: Az akadálymentesítettségnek ez a formája áll legjobban a városban. A 39 intézményi épületből 35 esetében akadálymentesített a bejárat, jelenleg a könyvtár akadálymentesítését végzik. A tömegközlekedésbe beállított járművek alacsonypadlósak. A közparkok akadálymentes kialakítása megtörtént. A járdák, átkelőhelyek felújítása folyamatosan történik.

Információs és kommunikációs akadálymentesítettség: Budaörs Város honlapja (www.budaors.hu) akadálymentesített. A közintézmények honlapjának akadálymentesítettsége csak kis mértékben történt meg eddig.

Lakóépületek akadálymentesítettsége: Az építményt és annak részeit úgy kell tervezni, megvalósítani, ehhez az építési terméket, építményszerkezetet és beépített berendezést úgy kell megválasztani és beépíteni, hogy a rendeltetésszerű használathoz biztonságos feltételeket nyújtsanak, és ne okozzanak balesetet, sérülést. (253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet 54. §)

Szolgáltató épületek akadálymentesítettsége: A 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet 54. §-a írja elő általánosságban az akadálymentes kialakításra vonatkozó szabályokat. Egyebekben a szerkezetekre vonatkozó előírások külön-külön is szabályozzák az akadálymentes kialakítást.

„Segít a Hivatal” 2013. januárjában egy TÁMOP pályázaton nyert forrásból az Önkormányzat munkaidőn túli telefonos szolgáltatással segíti a lakosságot a Hivatali ügyintézés megkönnyítése érdekében tájékoztatással, információ nyújtással. A szolgáltatást fenntartva 7 fő operátor fogadja az ügyfelek hívásait és elektronikus leveleit a hivatal nyitvatartási idején kívül.

A szolgáltatás munkanapokon reggel 7 és 8 óra között üzemel, valamint kedden, szerdán és csütörtökön munkaidő után 16 órától 19 óráig áll az ügyfelek rendelkezésére. Ezekben az időszakokban az ügyintézők általános tájékoztatást nyújtanak az ügyek menetéről, illetve segítenek azokat előkészíteni is, így pl. dokumentumokat, adatlapokat küldenek az ügyfeleknek.

Budaörsön két helyi lap is megjelenik (elektronikus és nyomtatott formában egyaránt), a Budaörsi Napló és a Budaörsi Infó. A lakosok többek között ezekből az információs lapokból és tájékozódhatnak a városban zajló eseményekről, programokról.

- d) munkahelyek akadálymentesítettsége

Az önkormányzat csak a hatáskörébe tartozó munkahelyek akadálymentesítettsége esetében tud cselekedni.

A magánszféra munkahelyeinek akadálymentesítettségére vonatkozó előírásokat a vonatkozó aktuális jogszabályi előírások szabályozzák.

- e) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége;

Budaörs autóbusz közlekedéssel való ellátottsága megfelelő, 13 autóbusz járat érkezik Budaörsre a Főváros és a környező települések felől. A járművek mindegyike alacsonypadlós, akadálymentesített. Két útvonalon közlekedik a városban a belső ingyenes helyi járat, mely szintén alacsonypadlós, kihajtható rámpás járműveket használ. Budaörs területén, annak déli részén, kelet-nyugat irányban halad keresztül az országos törzshálózathoz tartozó 1. számú Budapest – Hegyeshalom - Rajka vasúti fővonal. Az elővárosi személyvonatok megállnak Budaörsön. A MÁV folyamatosan megvalósuló járműcseréje révén napjaikban ezen vonatok nagy többsége már alacsonypadlós, mozgássérültek számára is igénybe vehetőek. A budaörsi vasútállomás elhelyezkedése azonban kedvezőtlen, a település központi részeitől távoli külső, rosszul megközelíthető helyen fekszik. Az állomás állapota nem kielégítő. A peronok akadálymentesítettek, de felújításra szorulnak.

A gyalogos átkelőhelyek, és gyalogos átvezetések akadálymentesítése, a vakok és gyengén látók számára taktilis vezetősávok, útvonalak kialakítása a BULÁKE - Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete igényeihez igazítva valósulnak meg.

A gyalogos átkelőhelyeknél minden esetben 0-2 cm közötti szegélyszüllyesztés valósul meg, hogy a kerekesszékesek akadálytalanul közlekedhessenek, továbbá taktilis rázókö sort, és rávezető sávot helyezünk el a vakok és látássérültek számára, melyek jelzőlámpás gyalogátkelőhelyek esetén kiegészülnek hangosbeszélő készülékkel is. Az összes újonnan tervezett átkelőnél így jár el az önkormányzat. A meglévő, még kiemelt szegéllyel rendelkező átvezetéseket pedig külön program keretén belül szegélyszüllyesztéssel tette az önkormányzat akadálymentessé a város nagy részén.

A BULÁKE-vel egyeztetve taktilis vezetősáv létesült az utóbbi években többek közt a buszvégállomás és a lakótelepi orvosi rendelő között, a Városháza és a közeli buszmegállóhelyek között, a Templom tér és a Kossuth Lajos utcai Egészségközpont között, a Gimnázium megállóhely és a BULÁKE irodája között.

Akadálymentesítési program keretén belül a lakótelep területén is több, botlásveszélyes járda, gyalogos útvonal és rámpa javítása is megtörtént.

2023-ban 3 db buszperon akadálymentesítését is elvégeztük, melynek célja, hogy a helyi buszok kihajtható rámpájának esésviszonyait a vízszinteshez közelítsük a nehezen mozgó, de nem kerekesszékesekkel közlekedő utasok számára.

A közforgalmú várakozóhelyek közül igény alapján is kijelölünk akadálymentes parkolókat, a mozgássérült személy lakóhelyéhez lehető legközelebb eső helyen, erre számos példa volt az elmúlt években.

A budaörsi közparkok mindegyike akadálymentesített, akadálymentesen elérhető a mozgássérültek számára.

- f) fogyatékkal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékkal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Budaörs megközelítése a Budapestről és a környező településekről alacsonypadlós buszokkal történik, továbbá a belső helyi járatokon is alacsonypadlós járművek üzemelnek. Ezen buszokon kívül a fogyatékkal élők számára a tömegközlekedésben nem áll rendelkezésre speciális közlekedési jármű Budaörsön.

Támogató Szolgálat működik Budaörsön. Klienskörét a városi lakosság körébe tartozó hallási, látási, értelmi és mozgásszervi fogyatékkal élő személyek, a halmozottan fogyatékosok valamint autista személyek alkotják. A Szolgálat feladatait a szállítási szolgáltatás biztosítása és a személyi segítség teszi ki. Ehhez tárgyi feltételként 2 gépkocsi és egy minden munkanapon 8-16 óra között nyitva tartó helyiség áll rendelkezésre, működésének feltételei megfelelően biztosítottak. Az ellátottak között legnagyobb számban a mozgásszervi fogyatékkal élő személyek fordulnak elő.

A Gondviselés Háza Szociális Szolgáltatásokat Nyújtó Integrált Intézményt a Máltai Szeretetszolgálat működteti, melynek tagintézménye a Fogyatékosok Napközi Otthona (Fejlesztő Napközi). Az intézmény az önkormányzattal kötött feladat ellátási szerződés alapján a fogyatékos személyek napközbeni ellátását biztosítja.

g) előnyben részesítés (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások).

Az országban elsőként Budaörsön került bevezetésre az Esélyegyenlőségi szószóló intézménye. A helyi ombudsman feladata a társadalom sérülékeny csoportjainak képviselője, érdekeik érvényesítése a döntések során.

A digitális esélyegyenlőséget biztosító támogatásról szóló 40/2005. (V. 25.) önkormányzati rendelet alapján a támogatásra az e célra elkülönített keretösszeg erejéig jogosultak a fogyatékkal élő személyek is.

A vakvezető kutyákkal közlekedők előjogainak érvényesítésében élen jár a város. A látássérültek mindenhol bemehetnek a vakvezető kutyákkal, bárhol elengedhetik őket és a sorban állásnál elsőbbséget élvez, aki kutyával érkezik.

A kialakított akadálymentes környezet – látássérült szempontból – példaértékű a városban.

7.4. Fogyatékossgal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

A városban széleskörű programkínálat várja a lakosságot, a fogyatékos személyeket is. Számos kulturális, művészeti, könnyűzenei, könyvtári, információs, szabadidős és sporttevékenységen való részvételre van lehetősége az itt élőknek. A helyi civilszervezetek is rendszeresen kínálnak célzott programokat az itt élő fogyatékos személyeknek.

„Budaörsi Botorkáló” érzékenyítő nap a BULÁKE egyesület szervezésében 2020. óta minden évben megrendezésre kerül. Budaörsi cégek, egyesületek kerülnek meghívásra, hogy játékos feladatokon keresztül ismerkedhessenek meg a látássérültek világával, mindennapi problémáikkal és az akadálymentesség számukra nyújtott előnyeivel.

7.5 A fogyatékossgal élőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Kiemelkedő problémaként merült fel az infláció és annak hatásai. Az ellátottak jelezték, hogy havi jövedelmüket egyre nehezebben tudják beosztani és a számukra megszokott és szükséges életszínvonalat fenntartani. Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete gyorsan reagált a felmerült problémára és az alapszükségleteket kielégítő szolgáltatáselemeket térítésmentessé tették 2022. április 30. napjától szociálisan rászoruló ellátottak számára.

A következő szolgáltatások vehetők ingyenesen igénybe: gyógyszerfelírás és kiváltás, egészségügyi intézménybe történő kísérés, konzílium háziorvossal és szakorvossal, kezelőlap leadása, valamint önkormányzati ügyintézés (Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete 32/2013. (VI.24.) önkormányzati rendelet II. számú melléklete alapján).

A rendeletmódosítás lehetővé tette, hogy többletkiadások nélkül vegyék igénybe az ellátottak ezeket a szolgáltatásokat, így például otthonuk elhagyása nélkül hozzájuthatnak szükséges gyógyszereikhez. A rendeletmódosítás hatásaként az év második felében megnövekedett az igény a személyi segítségre.

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Hiányos akadálymentesítés (fizikai és infokommunikációs)	Rendelkezésre álló forrás esetén (ez lehet pályázati támogatás is) akadálymentesítés megvalósítása. Vonatkozó pályázati források figyelése.
Otthoni környezet akadálymentesítésének hiánya	Helyi lakáscélú önkormányzati támogatás igénybevételeinek biztosítása
Alacsony jövedelem	Önkormányzati és törvény által szabályozott ellátások, szociális támogatások biztosítása

<i>Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások</i>	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Szociális szolgáltatások kapacitáshiánya	Kiegészítő önkormányzati támogatás nyújtása a kapacitások növelése érdekében, pályázati lehetőségek keresése
Szociális szakemberek hiánya	Ösztönzők kidolgozása, ösztöndíj szerződés
Bérlakásállomány elégtelensége, magas albérleti díjak	Bérlakásállomány növelése, lakhatási támogatás növelése
Egészségügyi ellátás-orvoshiány	Szolgálati lakás biztosítása, plusz juttatások nyújtása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

- a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi, karitatív szervezeti szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (közfeladatot ellátó szervezetek, közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma);

BULÁKE

A Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete Budaörs legaktívabb civil szervezetei közé tartozik. Annak ellenére, hogy budaörsi (és környéki) civil akciócsoport, hírneve országosnak tekinthető. A szervezet egyszerre végez érdekvédelmi, szabadidős, társadalom-érzékenyítő és munkahelyteremtő tevékenységet. Tagjaik számára rendszeres havi klubokat szerveznek, évente életmódtáborba vonulnak. Járják Budaörs és Budapest iskoláit – minden évben több száz diákkal találkoztak, a vakok életét mutatva be, s részt vesznek Budaörs minden megmozdulásán. Évente közel 50 szabadidős programot szerveznek tagjaiknak, amelyekben fő helyen színház- és múzeumlátogatások, kirándulások állnak, de a bátrabbak barlangászokodáson vagy indián kenuzáson is részt vehetnek. Az egyesület részt vállal a város és szolgáltatói akadálymentesítési projektjeiben is. A BULÁKE egyik fő tevékenysége a 33 fő számára munkát biztosító foglalkoztatási projekt, melyben 90%-ban megváltozott munkaképességű dolgozót foglalkoztatnak különböző munkakörökben. Évek óta kiemelkedő népszerűségnek örvend gyögymasszázs szolgáltatásuk, melyben látássérült gyögymasszőreik segítettől segítő szerepbe kerülnek munkavégzésük során. Az Egészségházzal kötött együttműködés értelmében a beutalóval hozzájuk érkezett kliensek kedvezményes áron jutnak ehhez az egészségügyi szolgáltatáshoz, bővítve a város egészségügyi palettáját.

2017 októbere óta az egyesület működteti a Szemléletmód Rehabilitációs Központot, mely felnőttkorukban látásukat veszített emberek számára kínál sokrétű szolgáltatást.

Seneca Közhasznú Alapítvány a Dadogókért

Alapítványnak fizetett alkalmazottja nincs, tevékenységét fennállása – 1994 - óta önkéntesek bevonásával látja el. Működésüket adományokból és pályázatokból finanszírozzák. Terveik között szerepel tevékenységünk vállalkozásokkal történő kiegészítése (oktatás, terápia, felnőttképzések szervezése), amely hozzájárul szervezetük önellátásához. Az alapítvány működésének átalakítása zajlik. Ennek legfontosabb eleme, hogy a felvilágosító, tájékoztató munka mellett az eddiginél nagyobb szerepet kap a jövőben a szakmai közélet felé fordulás (konferenciák, workshopok szervezése), akkreditált képzések indítása, valamint az érintettek számára terápia és oktatás szervezése. Kiadványokkal, rendezvényekkel és táborok szervezésével igyekeznek segíteni a beszédészlelési zavar, diffúz diszlália, hadarás, dadogás, és ezek kombinációiban szenvedő gyermekek gyógyulását, a hozzátartozók segítségét a probléma leküzdésében. Anyanyelvi nyári napközis kalandtáborokban a fő cél a beszédhibás és ép beszédű gyermekek integrált elhelyezése, a szabadidő változatos és tartalmas eltöltése, intenzív, személyre szabott anyanyelvi fejlesztés, beszédjavítás beszédfejlesztés. Szakmai szempontból valamennyi tábor elérte kitűzött célját, és Budaörs Város Önkormányzatának támogatásának köszönhetően pénzügyileg önköltséges volt, vagyis nyereséget nem hozott, de a költségeik megtérültek. Évente szakmai konferenciát szerveznek ahol országosan ismert szakemberek tartanak előadásokat. A résztvevők túlnyomó részben logopédusok, de jelentős a pszichológusok és a fejlesztő pedagógusok száma is. Az egyetemi hallgatóknak és a határainkon kívül élő kollégáknak kedvezményes részvételi díjat ajánlanak, a szervező iskola valamint a Budaörsi Logopédiai Intézet tanárai pedig ingyenesen hallgathatják az előadásokat.

- b) helyi önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi, civil szektor és gazdasági szereplők közötti partnerség bemutatása;

Budaörs Város Önkormányzata fontos feladatának tekinti a helyi feladatok végrehajtásában résztvevő civil szervezetek támogatását.

A városban nagyszámú civil szervezet működik, hasonlóan széles a helyi média kínálata is. Az önkormányzat rendszeresen szervez civil fórumokat.

A pályázaton támogatott esélyegyenlőségi szervezetek: Bobák Bálint Ny.O.K Egyesület, Budaörs Városi Nyugdíjas Közhasznú Egyesület, Budaörsi Cukorbetegség Egyesülete, Mozgáskorlátozottak Budaörsi Szervezete.

Éves működési támogatást és egy irodát kap a Buda-környéki Látássérültek Közhasznú Egyesülete az Önkormányzattól.

Az Önkormányzat az alábbi szervezetekkel és feladatokra kötött szolgáltatási (ellátási) szerződést:

Magyar Máltai Szeretetszolgálat: étkeztetés, házi segítségnyújtás, idősök nappali ellátása, fogyatékosok, hajléktalanok nappali ellátása, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, utcai szociális munka, éjjeli menedékhely ellátása.

Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség: Idősök Otthona működtetésére

Fészek Gyermekvédő Egyesület: a gyermekek átmeneti gondozásának ellátására.

Fontos kiemelni, hogy a pandémia időszaka alatt a szociális, egészségügyi, oktatási és civil szervezetek az Önkormányzattal való együttműködéssel biztosították, hogy a hátrányos helyzetű, idős, fogyatékossgal élő lakosok hozzá jussanak a szükséges ellátásokhoz.

Nemzetiségi Önkormányzatok

Budaörsön Görög, Német, Örmény, Roma, Román és Szerb Nemzetiségi Önkormányzat működik. Valamennyi nemzetiségi önkormányzat elnöke meghívást kap bizottsági és testületi ülésekre, ahol szabadon használhatják anyanyelvüket.

A Képviselőtestület minden évben az éves költségvetésben külön soron jelentős mértékű támogatást biztosít a nemzetiségi önkormányzatok számára ezzel segítve működésüket, a nemzetiségek önrendelkezését, identitástudatuk elősegítését, annak érvényesülését.

2018-ban a Közoktatási, Művelődési, Ifjúsági és Sport Bizottság 20 millió forint támogatást juttatott a hat önkormányzat részére. A felosztás pályázati rendszerben történik - az erre rendszeresített formanyomtatványon – részletezett programok céljának, módjának és költségeinek bemutatása alapján. A programok a nemzetiségi tudat fenntartására, irányulnak, ezzel biztosítani igyekeznek a nemzetiségek esélyegyenlőségét is.

Az önkormányzat által támogatott programok között megtalálhatóak a nemzetiségi kultúra megőrzését, tovább hagyományozását és bemutatását megcélzó programok, megemlékezések és ünnepek.

Az önkormányzat és a történelmi egyházak, és egyházi fenntartású oktatási-nevelési intézmények közötti együttműködés rendszeres. Az önkormányzat az egyházaktól, egyházi intézményektől érkező eseti kérelmeket (pl. felújítási munkákhoz kapcsolódóan), illetve az egyházak, vagy egyházi szervezetek által szervezett programokat támogatja.

- c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség, társadalmi felzárkózást segítő közös programok bemutatása;

2013 áprilisától Budaörs, Pusztazámor, és Sósút önkormányzata a korábbi kistérségi társulási intézményfenntartás pozitívumainak megőrzése érdekében úgy döntött, hogy szociális ellátórendszerét közösen, társulási formában, az Esély Szociális Társuláson keresztül tartja fent. Ugyanakkor 2016. január 1-étől a településeken csak integrált család- és gyermekjóléti szolgálatok illetve család- és gyermekjóléti központok működhetnek. A települési önkormányzat feladatköre a

lakóhely szintű minimumszolgáltatások és az általános segítő feladatok biztosítása maradt, aminek család- és gyermekjóléti szolgálat működtetésével kell eleget tennie, míg család- és gyermekjóléti központot a járásszékhely települési önkormányzata köteles működtetni. Itt történik a hatósági feladatokhoz kapcsolódó tevékenységek, valamint a speciális szolgáltatások ellátása.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatok aktív szereplői és résztvevői a helyi társadalmi és kulturális életnek. A helyi intézényekkel és helyi civil szervezetekkel együttműködve alakítják ki programjaikat, melyek sok esetben nyilvánosak és mindenki számára elérhetőek, a szervezésben és a megvalósításban minden esetben szerepet kapnak a fiatalok, a nők és az idős korosztály. A nemzetiségi önkormányzatok programjaik szervezése és hagyományápolás mellett érdekképviselőket is ellátnak, képviselik a nemzetiségük érdekeit, törekednek az esélyegyenlőség megtartására. Budaörsön jelen ciklusban 6 nemzetiségi önkormányzat működik: görög, német, örmény, roma, román és szerb.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége;

Budaörsre a Civil információs portál nyilvántartás szerint 473 civil szervezet van bejegyezve, ezek közül több helyi civil szervezet végez kifejezetten olyan tevékenységet, amelyben az esélyegyenlőség elérésére törekszik. Több olyan civil szervezet is van, melyek közfeladatot látnak el, szerződéses viszonyban állnak az önkormányzattal. Számos ingyenes, nyilvános közösségi program valósul meg városunkban a civilek szervezése által, mely különböző társadalmi csoportokat szólít meg, széles körben nyújt számukra hasznos információt.

A civilek alapszabályukban meghatározott módon képviselik magukat, segítik és támogatják a látókörükben élő célcsoportokat. A civil szervezetek tevékenysége nagyon széles skálát mozog: kultúra, sport, érdekképviselő, oktatás- nevelés, egészségügy, természetvédelem, nyugdíjas stb. Több szervezet foglalkozik az ifjúság védelmével, hátrányos helyzetű családok segítségével, romák problémáival, fogyatékkal élők segítségével stb.- melyek mind az esélyegyenlőséget tartják szem előtt.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

A helyi vállalkozások (for profit szereplők) szerepvállalása a város életében az önkormányzat számára is kiemelten fontos, ezért törekszik a jó partneri kapcsolatok kialakításra. A vállalkozások sok esetben támogatóként jelen vannak a város rendezvényein, a kezdeményezések mellé állnak és anyagilag is támogatják azokat. Legnagyobb munkaadók Budaörsön: Auchan, Tesco, Ikea, Kika, Decathlon.

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

Budaörs Város Önkormányzata rendelkezik önálló honlappal, a www.budaors.hu oldallal, melyen a várost érintő információk megtalálhatók.

Budaörs Város Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott Program a honlapra feltöltésre kerül és hozzáférhető lesz, amely alapján az esélyegyenlőség folyamatokat, intézkedéseket a városlakók megismerhetik és így biztosított lesz a megvalósítás folyamatos ellenőrzése.

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A dokumentumok elkészítését megelőzte az adatgyűjtés, mely kiterjedt az önkormányzat intézményeinek vezetői felé, megfogalmazódtak a településen élők problémái, esélyegyenlőség biztosítása kapcsán felszínre kerülő akadályok. Az adatgyűjtés folyamán alkalom nyílt megismerni a megkérdezett szervezetek jellemzőit, lehetőségeit, szabályozásukat és mindazt, amit eddig tettek és tesznek a saját területükön az esélyegyenlőség biztosítása érdekében.

A Program a Szociális Kerekasztal, a Nemzetiségi Önkormányzatok, a Szociális és Egészségügyi Bizottság tagjai részére megküldésre került és észrevételeik beépítésre kerültek a dokumentumba.

- b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

Budaörs város Önkormányzata Helyi Esélyegyenlőségi Fórumot hoz létre.

Tagjai: Humán területért felelős Alpolgármester, Szociális és Egészségügyi Bizottság elnöke, nemzetiségi önkormányzatok képviselői, Polgármesteri Hivatal szakirodájának vezetői, az önkormányzati intézmények vezetői, esélyegyenlőségi szószóló és a civil partnerek.

A Fórum feladata az Esélyegyenlőségi Program végrehajtásának felügyelete, a szükséges módosítások kezdeményezése, az egyes intézkedésekhez kapcsolódóan a konzultáció biztosítása.

Az Önkormányzat két évente felülvizsgálja az Esélyegyenlőségi Programot és – a bekövetkezett változásoknak megfelelően – a helyzetértékelést, a célkitűzéseket és az akciótervet módosítja.

- c) A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

Budaörs Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot az elfogadást követően Budaörs város honlapján közzéteszi, és a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóságnak megküldi.

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda, alacsony iskolázottság, többgeneráció együttélése, elégtelen lakhatási körülmények	Életvezetési tanácsadás, oktatásban, képzési programokon való részvétel lehetőségének biztosítása, Budaörsi Tanodával együttműködés, Tanoda Támogatása
Gyermekek	Gyermekek jogok érvényesítése, szenvedélybetegség terjedésének kezelése, elmagányosodás, pszichés problémák, szülői negatív minta átörökítése	Gyermekek jogi stratégia, fórum, gyermekjogi tanácsadás, pszichiátriai rendelés, prevenciós programok, kortárs segítők képzése, életvezetési tanácsadás
Idősek	Alacsony jövedelem, családi támogatás hiánya, elmagányosodás, alacsony foglalkoztatás, otthoni ápolás hiánya, kevés intézményi férőhely	Szociális támogatások és foglalkoztatási lehetőségek biztosítása, idős klubjainak támogatása, Szeniorokat foglalkoztató alapítványok, egyesületek keresése, meghívása vagy létrehozása, hasznos tevékenységek elvégzésére, szenior vállalkozások támogatása férőhelyek bővítése, intézmény felújítás, korszerűsítés
Nők	A hátrányos helyzetben élő, gyermeküket egyedül nevelők, válsághelyzetbe jutott várandós anyák elszegényedésének kockázata, alacsony iskolázottság, közösség hiánya, munka- és családi élet egyensúlyának hiánya	Felkészítés a családjának szerepe, életvezetési tanácsadás, munkaerő-piaci integráció elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása, szociális támogatások biztosítása, célcsoportok számára érdekcsoportok létrehozása
Fogyatékkal élők	Hiányos akadálymentesítés (fizikai, és infokommunikációs), alacsony jövedelem	Források érdekében pályázati lehetőségek figyelése, Intézményekkel folyamatos egyeztetés, szociális támogatások, ellátások biztosítása
Több célcsoportot érintő, településszintű	Szociális szolgáltatások kapacitáshiánya, szociális szakemberek hiánya, bérletlátszóállomány elégtelensége, orvoshiány	Kiegészítő önkormányzati támogatás nyújtása, pályázati lehetőségek keresése, ösztönzők kidolgozása, ösztöndíjszerződés, bérletlátszóállomány növelése, lakhatási támogatás növelése, szociális lakás biztosítása, plusz juttatások nyújtása

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Adósságcsapda- pénzgazdálkodási hiányosságok, fedezetnélküli hitelfelvétel, alacsony iskolázottság, 16 éves korban a tankötelezettség megszűnése, iskola befejezése, többgenerációs családok együttélése, elégtelen lakáskörülmények, családi negatív minta átöröklése	Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Budaörs Város Önkormányzata, Szakbizottságok, Esély Szociális Társulás Szociális- és Gyermekjóléti Központ, Budaörsi Tanoda
Gyermekek	Gyermekek jogok érvényesülésének akadályozottsága, szenvedélybetegségek terjedése, gyermekek elmagányosodása, kamaszkori pszichés problémák, a szülők általi negatív minta átöröklése--szocializációs hiányok	Budaörs Város Önkormányzata, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Rendőrkapitányság, Budaörsi Védőnők
Idősek	Alacsony jövedelemmel rendelkező nyugdíjasok, idősök megélhetési gondjai, családi támogatás hiánya, aktív idősök (nyugdíjasok) alacsony foglalkoztatása, az Idősök nappali ellátásának épülete felújításra szorul, otthoni ápolás hiánya, kevés intézményi férőhely	Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Budaörs Város Önkormányzata, Szakbizottságok, Magyar Máltai Szeretetszolgálat, Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Civil szervezetek
Nők	A hátrányos helyzetben élő, gyermeküket egyedül nevelő nők, válsághelyzetbe jutott várandós anyák elszegényedésének kockázata, közösség hiánya, alacsony iskolázottság, képzettség, munka- és családi élet egyensúlyának hiánya	Budaörs Város Önkormányzata, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Budaörsi Védőnők
Fogyatékkal élők	Akadálymentesítés (fizikai és infokommunikációs), otthoni környezet akadálymentesítésének hiánya, alacsony jövedelem	Budaörs Város Önkormányzata, Szakbizottságok, Intézmények
Településszintű	Szociális szolgáltatások kapacitáshiánya, szociális szakemberek hiánya, bérletállomány elégtelensége, orvoshiány	Budaörs Város Önkormányzata, Helyi civil szervezetek

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák teljes értékű tagjai a közösségnek, az élet minden területén az esélyegyenlőség biztosított számukra.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők fokozott szociális támogatást (pénzbeli és természetbeni támogatás) és családsegítést (szociális munka) kapjanak.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek magas színvonalú intézményi ellátását az oktatás, az egészségügy, a szociális ellátás területén egyaránt, valamint védelmüket és veszélyeztetettségük megelőzését.

Fokozott figyelmet fordítunk az idősek szükségleteire, társadalmi elszigetelődésük megelőzésére.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők munkaerőpiacon való gender alapú megkülönböztetésének megszüntetését.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élő személyek érdekképviselésére, az akadálymentes környezet biztosítására.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szakmapolitika i stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredmé-nyességét mérő indiká-tor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedések esetében az együttműködés bemutatása
	0. Településszintű probléma											
1	Szociális szolgáltatások kapacitásának növelése, kiegészítő önkormányzati támogatás nyújtásával, pályázati források keresésével és bevonásával	Szociális szolgáltatások esetében kapacitáshiány	Minél szélesebb körben tudják igénybe venni a szociálisan rászoruló (idős, fogyatékos, hátrányos helyzetű) személyek a szükséges szolgáltatást, ellátást	Biztosított	Idősgügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024) Országos Fogyatékos-ságügyi Program (2015-2025)	Költségvetési keret biztosítása, pályázatfigyelés	Budaörs Város Önkormányzata	2028. 12. 31.	Ellátásban részesülő személyek száma	Humán, pénzügyi	Az eredmények a költségvetési és a pályázati források fennmaradásáig állnak fent	
2	Szociális szakemberek képzése ösztöndíjrendszer kialakításával	Szakemberhiány	Megfelelő számú és képzettségű szakember az ellátórendszerben	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Különböző ösztöndíjrendszer kialakítása a szociális szakemberek képzése, továbbképzése érdekében	Budaörs Város Önkormányzata, helyi civil szervezetek	2028.12.31.	Szakember enyhülése	Pénzügyi	Az eredmények a költségvetési források fennmaradásáig állnak fent	
3	Bérlakásállomány növelése	Kevés rendelkezésre álló bérlakásállomány	Várólisták rövidülése	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Bérlakásállomány növelése ingatlanvásárlással, építéssel	Budaörs Város Önkormányzata	2028.12.31.	A szociális ellátórendszer leterheltségének csökkenése, bérlakásra várók számának csökkenése	Pénzügyi	Az eredmények hosszútávon fennállnak	

4.	Orvoshiány enyhítése	Idősödő orvosok, nagyon kevés utánpótlás	Hosszútávon biztosított orvosi ellátás	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Fiatal orvosok a városban történő letelepedésének/praktizálásának támogatása (albérlet támogatás, lakásvásárlási hozzájárulás, eszközbeszerzés támogatása stb.)	Budaörs Város Önkormányzata	2028.12.31.	Háziorvosi ellátás zökkenőmentes biztosítása	Pénzügyi	Az eredmények hosszútávon fennállnak
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége											
1	Adósságcsapdapénzgazdálkodási hiányosságok, fedezetnélküli hitelfelvétel	Adósságcsapdapénzgazdálkodási hiányosságok	Díjhátralékok csökkentése, megélhetési gondok csökkentése	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Életviteli tanácsadás saját környezetben	Budaörs Város Önkormányzata Szakbizottságok, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán- és pénzügyi (saját és pályázati forrás) Technikai	Intézmények és célcsoportok fokozott együttműködése
2	Alacsony iskolázottság, 16 éves korban tankötelezettség megszűnése, iskola befejezése	Alacsony iskolázottság, foglalkoztatási hiánya	A célcsoport képzettségi és foglalkoztatási szintjének növelése, az iskolaelhagyók számának csökkentése	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Oktatásban, képzési programokon való részvétel lehetőségének biztosítása, Budaörsi Tanórával együttműködés	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás és Gyermekjóléti Központ, Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Budaörsi Tanoda	2028. 12. 31.	Résztvevők száma	Humán- és pénzügyi (saját és pályázati forrás)	Intézmények és célcsoportok fokozott együttműködése, pályázati lehetőségek kihasználása, ingyenes részvétel lehetősége
3	Többgenerációs családok együttélése, elégtelen lakáskörülmények, családi negatív minta átöröklése	Nem megfelelő lakáskörülmények, szülői negatív minta átöröklése	lakhatási támogatások biztosítása, szülő-gyermek kapcsolat erősítése és a pozitív minta erősítése	Biztosított	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030	Életvezetési tanácsadás, célzott programok működtetése	Budaörs Város Önkormányzata Szakbizottságok Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Pénzügyi és pályázati forrás)	Intézmények és célcsoportok fokozott együttműködése, pályázati lehetőségek kihasználása
II. A gyermekek esélyegyenlősége											
1	Gyermeki jogok érvényesülésének akadályozottsága	Gyermeki jogok érvényesülésének akadályozottsága	A gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődése biztosított legyen	Biztosított	Eu Gyermekjogi Stratégia	Gyermekjogi stratégia, fórum, gyermekjogi tanácsadás	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Rendőrkapitányság	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán és Pénzügyi	A költségvetésben a szükséges pénzügyi források biztosítottak

2	Szenvedélybetegségek terjedése	Rossz társasági kapcsolatok, befolyásolhatóság	Csökkenteni szenvedélybetegségben szenvedők számát, a szenvedélybetegség megelőzése	Biztosított	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Program (2007-2032)	Addiktológiai tanácsadás, rendelés prevenciós munkacsoport, programok működtetése,	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Rendőrkapitányság, Budaörsi Védőnők	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán, Pénzügyi	Pályázati lehetőségek kihasználása	
3	Gyermekek elmagányosodása	Társadalmi beilleszkedés nehézsége, kirekesztettség, szülői oda nem figyelés	Kirekesztettség csökkentése, társadalmi elfogadás, szülő-gyermek kapcsolatának erősítése	Biztosított	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Program (2007-2032)	Kortárs segítő képzése, szabadidős programok működtetése	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ,	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán	A humán erőforrás rendelkezésre áll	
4	Kamaszkori pszichés problémák	Iskolai stressz, csoportnyomás,	Életkori sajátosságokból fakadó problémák csökkentése, megszüntetése	Biztosított	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Program (2007-2032)	Önismereti, problémamegoldó és szupportív célú szocioterápiás csoport működtetése	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ,	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán,	A humán erőforrás rendelkezésre áll	
5	A szülők általi negatív minta átöröklése--szocializációs hiányok	A szülők általi negatív minta átöröklítése – szocializációs hiányok	Életvezetési minták javítása	Biztosított	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégiai Program (2007-2032)	Életvezetési tanácsadás	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ,	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán	A humán erőforrás rendelkezésre áll	
III. A nők esélyegyenlősége												
1	Hátrányos helyzetben élő, gyermeküket egyedül nevelő nők, válsághelyzetbe jutott várandós anyák elszegényedésének kockázata, közösség hiánya,	Hátrányos helyzetben élő, gyermeküket egyedül nevelő nők, válsághelyzetbe jutott várandós anyák esetében magas az elszegényedés kockázata, a társas kapcsolatok	Elszegényedés megállítása, közösségek kialakítása	Biztosított	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Felkészítés a családjában szerepre, életvezetési tanácsadás, szociális támogatások biztosítása, célcsoportok számára érdekcsoportok létrehozása	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Budaörsi Védőnők	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán. Pénzügy	A humán erőforrás rendelkezésre áll, A költségvetésben a szükséges pénzügyi források biztosítottak	

		korlátozódnak										
2	Alacsony iskolázottság, képzettség	A nők az átlagosnál rosszabb pozíciót foglalnak el a foglalkoztatási struktúrában, a munkaerőpiacon gyakran érik őket hátrányos megkülönböztetés	Igények feltérképezése, átképzések, továbbképzések biztosítása	Biztosított	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Munkaerő-piaci integráció elősegítése, alternatív és atipikus foglalkoztatási formák támogatása,	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya,	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán, Pénzügy (saját és pályázati forrás)	Pályázati lehetőségek kihasználása, ingyenes részvétel lehetősége	
3	Munka és családi élet egyensúlyának hiánya	Komoly nehézséget okoz, hogy a nők a több éves kihagyás után nem, vagy nehezen tudnak visszatérni a munka világába, és ez sok esetben visszatartja őket a gyermekvállalástól.	Tanácsadások, szakmai segítségnyújtása, hogy a nők kiegyensúlyozottak, elégedettek legyenek szerepükben	Biztosított	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia (2010-2021)	Életvezetési tanácsadás, célzott előadások, programok, családbarát munkahelyek bővítése	Budaörs Város Önkormányzata Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ, Budaörsi Védőnők	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán	A humán erőforrás rendelkezésre áll	
IV. Az idősek esélyegyenlősége												
1	Alacsony jövedelemmel rendelkező nyugdíjasok, idősök megélhetési gondjai, családi támogatás hiánya, elmagányosodás	Az időskorú személyeket több tényező is veszélyeztet (alacsony jövedelem, izoláció, mobilitás csökkenése)	A veszélyeztető tényezők feltárása és azok hatékony kezelése	Biztosított	Idősügyi nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Foglalkoztatási lehetőségek biztosítása, Szeniorokat foglalkoztató alapítványok, egyesületek keresése, meghívása vagy létrehozása, hasznos tevékenységek elvégzésére, szenior vállalkozások támogatása	Budaörs Város Önkormányzata, Budakeszi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ	2028. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán, Pénzügy	Pályázati lehetőségek kihasználása	
2	Aktív idősök	Az idősebb	Munkahelyek	Biztosított	Idősügyi	Foglalkoztatási	Budaörs Város	2028. 12.	Résztvevők száma,	Humán,	Pályázati	

	(nyugdíjasok) alacsony foglalkoztatása	korosztály sokkal jobban kiszolgáltató a munka-erőpiaci diszkriminációnak	keresése helyi szinten		nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	lehetőségek biztosítása	Önkormányzata, Magyar Máltai Szeretetszolgálat,	31.	statisztika	Pénzügy (saját és pályázati forrás)	lehetőségek kihasználása	
3	Az Idősek nappali ellátásának épülete felújításra szorul	Az épület felújításra szorul	A Budaörs, Clementis utcai épület helyett új, korszerű épület biztosítása	Biztosított	Idősügyi nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, férőhelyek bővítése,	Budaörs Város Önkormányzata, Esély Szociális Társulás Szociális és Gyermekjóléti Központ Magyar Máltai Szeretetszolgálat,	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán, Pénzügy (saját és pályázati forrás)	Pályázati lehetőségek kihasználása	
4	Otthoni ápolás hiánya, kevés intézményi férőhely	Az otthoni ápolás feltételeinek hiánya (anyagi és tárgyi), az intézményi férőhelyekre hosszú várólisták	Az otthoni ápolás elősegítése célzott támogatásokkal, szociális alapszolgáltatás bővítése	Biztosított	Idősügyi nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása, férőhelyek bővítése,	Budaörs Város Önkormányzata, Magyar Máltai Szeretetszolgálat Gondviselés Háza	2026. 12. 31.	Résztvevők száma, statisztika	Humán, Pénzügy (saját és pályázati forrás)	Pályázati lehetőségek kihasználása	
V. A fogyatékossgal élő személyek esélyegyenlősége												
1	Hiányos akadálymentesítés (fizikai és infokommunikációs)	Nem teljeskörűen akadálymentesek az intézmények és közterületek (utak, járdák)	Minél szélesebb körű akadálymentesítés a városban	Biztosított	Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)	Intézmények akadálymentesítése, források érdekében pályázati lehetőségek figyelése, Intézményekkel folyamatos egyeztetés, a járdák, átkelőhelyek felújítása folyamatosan történik a városban	Budaörs Város Önkormányzata, Intézmények	2026. 12. 31.	Az akadálymentesített intézmények száma nő	Pénzügy (saját és pályázati forrás)	Pályázati lehetőségek kihasználása	
2	Otthoni környezet akadálymentesítésének hiánya	A lakás akadálymentesítésének elmaradása akadályt jelent az lakásban történő közlekedésben, az önellátásban	A lakáson belüli akadálymentes közlekedés és az önellátás képességének megőrzése	Biztosított	Országos Fogyatékossgalügyi Program (2015-2025)	Helyi lakáscélú önkormányzati támogatás igénybevételeinek biztosítása	Budaörs Város Önkormányzata, Szakbizottságok	2028. 12. 31.	Igénylők száma statisztika	Pénzügyi	Költségvetésben a támogatás előirányzata betervezésre kerül	

3	Alacsony jövedelem	Az alacsony jövedelem miatt a magas költségű gyógyászati segédeszközöket nem tudják megvásárolni	A megelőzéshez, gyógyászati segédeszközök megvásárlásához szükséges támogatások biztosítottak legyenek, segítségnyújtás a támogatások, ellátások megigénylésében,	Biztosított	Országos Fogymódosítási Program (2015-2025)	Szociális támogatások biztosítása	Budaörs Önkormányzata, Szakbizottságok	Város	2028. 12. 31.	Igénylők statisztika száma	Pénzügyi	Költségvetésben a szükséges pénzügyi források biztosítottak	
---	--------------------	--	---	-------------	---	-----------------------------------	--	-------	---------------	----------------------------	----------	---	--

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

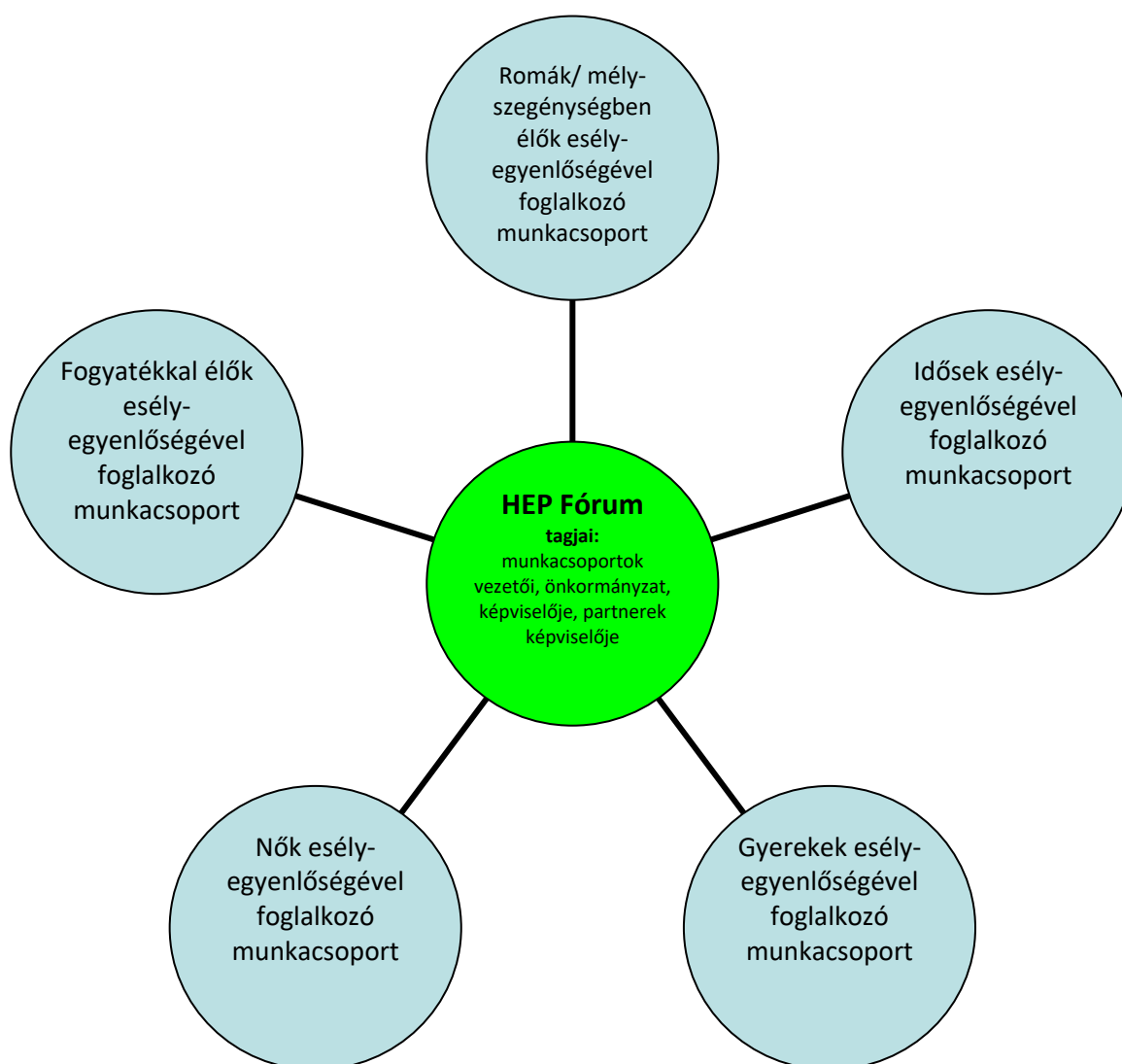
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnereket képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A város/község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Budaörs város/község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Dátum

Aláírás

A KÉPVISELŐ TESTÜLET ELFOGADÓ HATÁROZATÁNAK KIVONATA